

BirdLife Sverige

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

Innehåll

Allmänt om föreningen 2023	4	naturum Ottenby	48
Utmärkelser 2023	6	Fågelintresse och volontärer	50
Årets förtjänstplaketter	6	Naturlänken	56
Fem miljoner kronor till BirdLife Sverige	7	Falsterbo Bird Show	68
Kedjan	9	Ungdomsskådarna	70
Vår Fågelvärld	11	Raritetskommittén	73
Fågelåret i ny layout	14	Nationella rapportkommittén	74
Ottenby fågelstation	14	Taxonomikommittén	75
Lägesrapport för fåglarna	17	Natur butiken	76
Nationellt fågelskydd	18	Avium förlag	77
Projekt	27	Kommunikation	80
Sydlig kärnsnäppa	28	Kansli och medlemservice	82
Vitryggig hackspett Norrland	30	BirdLife Sveriges styrelse 2023	83
Arctic Flyways	32	Valberedning 2023	83
Projekt ängshök	34	kommittéer	84
Projekt skräntärna	36	Regionala föreningar	86
Pilgrimsfalk Sverige	37	Dalslands Ornitologiska Förening	88
Mittlandsskogen	41	Närkes Ornitologiska Förening	89
IBA-kartläggning	42	Upplands Ornitologiska Förening	90
Projekt Remiz	43	Skånes Ornitologiska Förening	93
Jaktfalk i Norrbotten	43	Bohusläns Ornitologiska Förening	95
Nigerian Bird Atlas Project	44	Västergötlands Ornitologiska Förening	98
Fågelforskning i Östra Turkiet	45	Östra Smålands Ornitologiska Förening	100
Projekt Lom – fortsatt	46	Västmanland Ornitologiska Förening	102
Fonder och stiftelser	47	Norrbottens Ornitologiska Förening	103
		Västerbottens Ornitologiska Förening	104

BirdLife Sverige
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga

Följ oss på sociala medier

- facebook.com/birdlifesverige
- instagram.com/birdlifesverige
- hemsida/birdlife.se

Har Typfelsnisse eller kråkfötterna varit framme? Meddela Stina Rigbäck eller Mikaela Lindholm för möjligheter till förbättring.

Lotta Berg, ordförande i styrelsen

Stina Rigbäck, generalsekreterare

Kontakt:

Stina Rigbäck, generalsekreterare
stina.rigback@birdlife.se

Mikaela Lindholm, kommunikatör
mikaela.lindholm@birdlife.se

För fåglarnas skull!

BirdLife Sveriges verksamhetsberättelse är en sammanställning över allt det arbete som utförs av föreningens volontärer, styrelse och personal. Det vi gör när vi inventerar, svarar på remisser, värvar medlemmar, informerar och påverkar, det gör vi för fåglarnas skull. Vi redovisar mycket från året som gått och det finns möjlighet att ta del av ytterligare specifik information genom att vända sig till generalsekreterare Stina Rigbäck.

Verksamhetsberättelsen är av intresse för befintliga och blivande medlemmar, för regionala föreningar och klubbar samt för den egna personalen. Vidare ser vi vår verksamhetsberättelse som en tydlig källa för information vad gäller samverkanspartners och intressenter samt stiftelser och fonder från vilka vi söker bidrag.

” En ljus framtid
för fåglar och
människor.

BirdLife Sverige är en rikstäckande ideell organisation med fokus på vilda fåglar. Vi främjar och stimulerar ett brett fågelintresse genom att erbjuda fågel- och naturupplevelser, samhörighet samt expertis om fågelskydd och fågelforskning. Detta möjliggörs genom att vi är Sveriges största samlade kompetens inom fåglar med omfattande lokalt, regionalt och nationellt arbete.

Vi är också en del av BirdLife International, världens största naturskyddsorganisation, och samarbetar över gränserna för fåglarnas skull.

Det finns 25 regionala föreningar, som bedriver fågelskydd och forskning på regional nivå, kopplade till BirdLife Sverige. Föreningarna finns listade på vår hemsida, ta gärna kontakt med dem för att bli medlem och få veta mer om deras aktiviteter.

Som medlem i riksföreningen stöttar du BirdLife Sveriges verksamhet som vilar på tre ”ben”: fågelskydd, fågelforskning och fågelintresse.

Allmänt om föreningen 2023

Aret 2023 inleddes på sedvanligt vis med den landsomfattande aktiviteten Vinterfåglar inpå knuten, som varje år lockar väldigt många människor – både medlemmar och andra – att räkna fåglarna hemma vid fågelmatningen. I april var det dags för oss att återigen medverka vid barndagarna under tranfestivalen vid Hornborgasjön – en mycket uppskattad möjlighet för skolbarn i trakten att få besöka naturens eget skådespel. Evenemangen Fågeltornskampen och Fågelskådningens dag i början av maj kunde i år genomföras helt utan pandemirestriktioner, vilket var mycket välkommet.

BirdLife Sveriges riksstämma i Skara, med Västergötlands Ornitologiska Förening som medarrangör, bjöd på ett varierat program. Det var verkligen ett lyckat arrangemang för både styrelsen, föreningens anställda och representanterna för regionalföreningarna, inklusive arla exkursioner till Hornborgasjön. Många samlades redan på fredagen före stämman och deltog i semina-

riet som denna gång handlade om skyddad natur, med allt från IBA- och KBA-områden till naturreservat och ansvarsfull skogsskötsel. Under lördagskvällens middag tillkännagavs årets förtjänstplaketter, som gick till Åke Abrahamsson, Mats Eriksson, Margareta Wilhelmsson och Johan Jensen.

Sommarveckorna på Ottenby är välbesökta, dels av tiotusentals besökare, men också av volontärer som glatt ställer upp med sin tid. Dem kan träffas längs vägen ner mot fyren, fantastiskt engagerade människor som ger av sin tid och kunskap. De förklarar och berättar om både fåglarna, sälarna och hela området kring Ölands södra udde för förbipasserande turister och fågelskådare. Vi säger tack!

I början av hösten var det dags för Falsterbo Bird Show, där vi även i år höll till vid Ljungen, med utställartält och montrar helt utomhus, och också detta år var vädret på vår sida. Därtill fick besökarna njuta av ett sällsynt rikligt sträck av bivråkar över mäss-

området, vilket uppskattades i allra högsta grad. Lördagsförmiddagen toppade helgen med över 2000 sträckande bivråkar! Våra sedvanliga utmärkelser kunde där delas ut, varvid Olle Edlund utnämndes till Årets fågelskådare och Monica Pedersen till Årets silvertärna. Under hösten anordnades tre landsdelsmöten (Götaland, Svealand respektive Norrland), tvådagarsmöten där regionalföreningarna i stor utsträckning sätter agendan och flera representanter för BirdLife Sveriges styrelse respektive personal medverkar.

Vi har under året fortsatt använda konceptet "Fågeldialogen", med informella digitala möten som vänder sig till styrelser och andra föreningsengagerade på riks- och regionalnivå. Syftet är att erbjuda en möjlighet till kunskaps- och idéutbyte, där dialogen genomförs varje onsdagskväll under terminstid, med olika teman varje vecka. Även detta är ett sätt att ge regionalföreningarna möjlighet att stötta och inspirera varandra.

Aktiviteten i de Facebookgrupper som föreningen driver har varit god

Lördagsförmiddagen toppade helgen med över 2 000 sträckande bivråkar!

under året, och i synnerhet gruppen Fåglar inpå knuten har fortsatt att växa. Facebookgruppen hade vid årets slut över 198 000 medlemmar! Här pågår i princip dygnet runt diskussioner kring allt från fågelmatningar till artbestämning, och flödet av bilder är omfattande.

Ottenby fågelstation, som ligger under riksföreningen, har under året jobbat på som vanligt, och då haft nytta av den anställning som påbörjades under våren, bland annat vad gäller guidningar och andra aktiviteter. I september stod BirdLife Sverige värd för ett länge emotsett möte med de nordiska partnerorganisationerna inom BirdLife, och vi hade då nöjet att träffa representanter för kansli och/eller styrelse för respektive lands organisation nere på Ottenby.

På BirdLife Sveriges kansli på Stenhusa Gård på sydöstra Öland har aktiviteten varit fortsatt hög. Den nya innergården blir bara finare med tiden, allteftersom växterna fyller ut mellan stengångarna, vilket lockar besökarna att slå sig ner en liten stund. Tyvärr har vi dock fortfarande bekymmer med dricksvattentillgången, vilket bland annat gör att restaurangen på Stenåsa även i år har tvingats hålla stängt.

Till kansliet har vi under året anställt en ny kommunikatör och en ny fågelskyddstjänsteman, den senare med inriktning framför allt på skogsfrågor. Dessa anställningar har möjliggjorts genom att BirdLife Sverige sedan 2020 är förmånstagare i Postkodlotteriet, även om delar av anställningarna finansieras även med andra medel.

Verksamheten med projekt i

BirdLife Sveriges regi fortsätter att öka. Under året har det varit fokus på samarbete för att rädda hotade arter. För att nämna några av dessa; ängshöken på Öland i samarbete med Länsstyrelsen i Kalmar län, vadare i Tavvavuoma tillsammans med WWF, sydlig kärrsnäppa ihop med Nordens ark och engagerat samarbete mellan regionalföreningarna i norra delen av landet, med gemensam aktion för den vitryggiga hackspetten.

Föreningens projekt Naturlänken tog med sig över 3000 barn ut i naturen under 2023. Här fick nyfikna unga prova på flera olika fågel- och naturaktiviteter. Samtidigt fick deras pedagoger med sig material och inspiration hem, allt för att kunna fortsätta med utbildning utomhus. ■

Utmärkelser 2023

Mottagare av årets Silvertärna var Monica Pedersen, för välförtjänt engagemang inom fågelintresse. Sällan finns en mer energisk, engagerad, varm-hjärtad, kunnig och pedagogisk Silvertärna!

Monica är en de mest aktiva skådarna i Skåne, både ute i fält och digitalt. Hennes fotografier håller ofta hög klass och de visar på en stor bredd i det biologiska intresset. Hon är observant och lyhörd och delar ständigt med sig av sina goda kunskaper och iakttagelser och är en närmast idealisk exkursionsledare. Den här Silvertärnan bryr sig nämligen lika mycket om människorna som omger henne, som hon bryr sig om fåglarna.

Monica ordnar ofta pubkvällar för sina Rapphøne-kompisar och till sina exkursioner medför hon vanligen hembakade läckerheter åt alla.

Hon är kontaktperson för Rapphønerorna i Skåne, ledamot av styrelsen för Lundabygdens Fågelklubb och har ställt upp som volontär på många

olika sätt. En lång period var Monica ledamot i styrelsen för Skånes Ornitologiska Förening, och det med ett mångårigt engagemang som guide under de Naturpedagogiska dagarna på Falsterbo Bird Show. Då är det alla barnen som uppskattar hennes guidningar, för det är inte bara fåglarna som finns i fokus, utan det går bra att fråga årets Silvertärna om både fjärilar och allehanda andra småkryp som kommer i hennes och barnens väg.

Olle Edlund,
Hans Bergquist
och Monica
Pedersen.

Årets fågel-skådare blev Olle Edlund

Idag kan Olle som 21-åring i det närmaste betraktas som en fullfjädrad skådare, men själv tycker han att det finns mycket kvar att lära.

Olle började redan som liten som praoelev på Ottenby fågelstation, och har förstås jobbat där några sommarpass. I fjol blev det över fyra månaders sträckskådning på stationen då han deltog i ett pågående forskningsprojekt med syfte att, bland annat,

Årets förtjänstplaketter

Fyra personer fick ta emot BirdLife Sveriges förtjänstplakett för särskilt berömvärda insatser. Dessa var Åke Abrahamsson, för sitt mångåriga engagemang i bland annat Hornborgasjöns fältstation, Johan Jensen, för sitt jobb med den Nationella rapportkommittén, Mats O. G. Eriksson, för sitt engagemang för Sveriges lommar, samt Margareta Wilhelmsson för sitt arbete i Varbergs Ornitologiska förening.

Åke Abrahamsson

Åke Abrahamsson är en person som har varit med så länge att ingen annan riktigt kan berätta hur det började. Åkes namn är för många synonymt med föreningsengagemang, i Falbygdens fågelklubb där han är ordförande sedan länge, i Västergötlands Ornitologiska Förening och inte minst i Hornborgasjöns fältstation. Där är Åke stationschef och därtill ansvarig för simfågelräkningarna och Natura 2000-inventeringarna. Med aldrig sinande envishet ser han till att få ihop folk som kan genomföra dessa inventeringar, och skriver ihop

rapporter till Hornborgadokumentet varje år. Åke engagerar sig inte bara i inventeringar utan även i fågelintresseaktiviteter såsom exkursioner. Dessa genomförs både lokalt och lite mer långväga, i det senare fallet ofta tillsammans med Skövde Fågelklubb, och Åkes entusiasm har säkerligen varit en bidragande faktor till det goda samarbetet mellan de lokala klubbarna i Västergötland. Åke har därtill ringmärkt tusentals tornfalksunger, och han har varit med och skapat evenemang som "Tranans Dag" och "Tranvår", för att skapa ett mervärde för besökarna vid Hornborgasjön.

kartlägga migrationen av sjöfågel, vadare samt rovfåglar mellan Öland och Gotland.

För skådarna på Ölands södra udde har den populäre Olle (ibland kallad "Kung Olle") kanske främst gjort sig känd för sin förmåga att upptäcka sällsynta fåglar. Vi har sällan eller aldrig upplevt en person med så knivskarp syn och utmärkt hörsel! Det har faktiskt blivit så att om Olle är på udden, så växer förhoppningarna bland de närvarande skådare som känner honom om att någon raritet ska upptäckas ...

Olles specialintresse är de knepiga trutarna. Många är de skådare som ber honom titta närmare på någon trut de inte kunnat artbestämma. Han har alltid vänligt bemött alla önskemål med ett leende och glatt delat med sig av sina kunskaper.

Själv är Olle en något tillbakadragen och ödmjuk person, som inte gör något särskilt väsen av sig, men det är dags att lyfta fram och uppmuntra denne populäre, "upcoming" och mycket duktiga unga fältornitolog. ■

FOTO: KENT-OVE HWASS

Åke Abrahamsson.

Mia Ericsson, projektavdelningsansvarig, med årets Postkodcheck. Tack!

Fem miljoner kronor till BirdLife Sverige

I mars 2023 fick BirdLife Sverige ta emot det årliga stödet på 5 miljoner kronor från Svenska Postkodlotteriet. Detta stöd är av stor betydelse för föreningen, inte minst för att det är icke öronmärkt, vilket betyder att det bland annat kan användas till personalkostnader, arbetsmiljö och investeringar i vår basverksamhet. Denna typ av finansiering ger oss möjlighet att styra resurser dit de behövs.

Under de fyra år som vi har varit förmånstagare har detta stöd möjliggjort för oss att anställa flera kompetenta medarbetare inom olika områden såsom fågelskydd, fågelforskning, främjande av fågelintresse och organisatorisk utveckling. Dessa anställningar har i sin tur stärkt vår kapacitet att genomföra och utvidga våra insatser. Med en större personalstyrka har vi kunnat ta emot och hantera fler projekt vilket har lett till ökad effektivitet i vårt arbete med att

skydda fåglar och deras livsmiljöer. Dessutom, genom att bredda vår expertis inom fågelskydd samt stärka vår organisation, har vi kunnat skapa en stabil grund för att söka och erhålla ytterligare finansiering för våra fågelskyddsprojekt och andra viktiga initiativ.

Ett stort tack riktas till alla lottköpare som möjliggör för BirdLife Sverige att växa och utvecklas, så att vi bättre kan möta de utmaningar som fåglarna och deras miljöer står inför. Det bidrar till en positiv tillväxt där ökade resurser leder till större projekt, vilket i sin tur ibland också öppnar dörrar för samverkan med andra organisationer och ytterligare stöd och framgångar inom fågelskydd och naturvård. På så sätt spelar Postkodlotteriet med lottköparna en viktig roll i vår strävan att skapa en ljus framtid för fåglar och människor. ■

Mats Eriksson

Vill någon veta något om Sveriges lommor, är det Mats Eriksson som kontaktas. Mats har lagt ett oändligt antal timmar på landets stor- och smålommor, både i fält och som ansvarig för Projekt Lom. Projektets verksamhet syftar till att främja informations- och fågel-skyddsarbete samt forskning om lommorna, med uppföljning av storlommens och smålommens häckningsutfall i Sverige som en prioriterad verksamhet. Här har Mats outtröttligt arbetat med att hämta in och sammanställa inventeringsresultat från hela landet,

jobba med nyhetsbrevet "Lom-hört" och projektets webbplats. Han har också, tillsammans med flera andra, skrivit vetenskapliga artiklar om lommornas liv och leverne, och enligt säker källa – Mats själv – kan vi förvänta oss fler sådana artiklar framöver baserat på det fantastiska datamaterial som Mats har varit synnerligen drivande i att samla in. För denna del av sitt arbete har han redan fått föreningens amatörforskningspris, medan han nu tilldelas en förtjänstplakett för sitt fina arbete på fågel-skydds-sidan.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Mats O. G. Eriksson.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Margareta Wilhelmsson.

Margareta Wilhelmsson

Margareta startade inte med fågel-skådning som tonåring utan betydligt mycket senare, men hon har å andra sidan sedan hon startade med hunnit med väldigt mycket. Hon började vid Getteröns fågelstation och har varit drivande i att inspirera nya fågel-skådare och ringmärkare. Hon har varit aktiv inom Varbergs Ornitologiska Förening och var drivande i att få finansiering av föreningshuset, det berömda VOF-huset med utsikt över

reservatet, på Getterön och att få det att fungera väl. Hon har under flera år varit ringmärkare på flera fågelstationer och hela tiden varit en inspiration genom att illustrera möjligheten att utveckla intresse för många aspekter av fågel-skådning oavsett bakgrundskunskaper. Margareta har en god pedagogisk ådra och delar mer än gärna med sig av sina kunskaper på ett sätt som gynnar många andra fågel-intresserade.

Johan Jensen

Johan har under många år varit en ledande gestalt inom fågel-skådningen i Östergötland, som är hemlandskapet, men också på Öland där han spenderar tid i föräldrarnas hus i Triberga. Sedan många år har han varit samman-kallande och drivande i Östergötlands rapportkommitté, och lagt ned ett oändligt antal timmar på rapport- och lokaladministration, möten, författande till Fågelåret och ÖgOF:s tidskrift Vingspegeln. Han har också varit aktivt deltagande i ÖgOF:s ringmärknings- och sträckräkningsprojekt på Härads-

skär i östgötaskärgården.

De kanske allra största insatserna har Johan dock gjort inom den nationella rapportkommittén, NRK. Han har länge varit drivande i det svåra arbetet med att samordna fågelrapportering, kvalitetssäkring, fenologibedömningar, Artportal-sadministration och mycket annat i NRK. Många lär instämma i att det nationella samordningsarbetet är en av de allra viktigaste aspekterna av svensk fågeldokumentation i nuläget – Johan har gjort ett häst-arbete i denna viktiga fråga.

FOTO: KEJJA CARLSSON

Johan Jensen.

Talltita.

FOTO: ARKIVBILD

Kedjan

Kedjan är benämningen på den organisationsutveckling som föreningen länge arbetat med. Syftet är att lösa demokratiproblem, föra riks- och regionalnivå närmare varandra och underlätta regionalföreningarnas medlemshantering. Att göra "Fågelsverige" starkare och tydligare! Planen för organisationsutvecklingen utarbetades av regionalföreningarna och riksorganisationen tillsammans, och beslutades på riksstämman 2011. Efter pandemin har processen skjutit fart på allvar, och under 2023 fullbordade ytterligare tre regionalföreningar Kedjananslutningen: Skånes OF, Närke OF och Gävleborgs OF. Fågelföreningen i Norrköping har också – som pilotförening bland lokalklubbarna – anslutits. Därmed är 13 regionalföreningar (och en lokalklubb) färdiga med processen. I den bästa av världar är vi färdiga inom några år!

Regionalföreningarna som är färdiga är Östergötlands OF, Bohusläns OF, Jämtlands läns OF, Västerbottens OF, BirdLife Medelpad, Västmanlands OF, Västergötlands OF, Upplands OF, Smålands OF, Ölands OF, Skånes OF, Närke OF och Gävleborgs OF.

Kedjanprocessen binder inte bara svenska fågelföreningar på olika nivåer tydligare till varandra, utan kopplar också oss alla tydligare till världens största naturvårdsorganisation: BirdLife International. En dvärgbiätare på

savannen (som på bilden nedan) och en talltita i norrländsk skog – olika miljöer, olika sammanhang, men båda arterna är under det internationella fågelskyddets vingar i form av BirdLife International. ■

Dvärgbiätare.

FOTO: KEJJ CARLSSON

Vår Fågelvärld

Under det gångna året, vilket var den 82:e årgången, kom Vår Fågelvärld (VF) sedvanligt ut med sex nummer. Den genomsnittliga upplagan var 15 000 exemplar per nummer.

Tidningen har gått att få som papperstidning och i elektronisk form. För att läsa den digitalt loggar man in på vår hemsida och läser den därifrån. Under året var det 783 medlemmar som antingen hade enbart en digital lösning, eller en kombination av digital och pappers-tidning. Det är en ökning med nästan 26 procent jämfört med året innan. ►

Innehåll under året

Under året fortsatte serien där landets regionalföreningar får presentera sig. Norrbotten, Medelpad, Dalarna, Östra Småland och Ångermanland fick var sitt uppslag i fem olika nummer. Totalt har nu 18 av landets 25 regionalföreningar presenterat sin verksamhet.

Några olika serier löpte under året. Till exempel en serie med porträtt av medarbetare i BirdLife International från olika kontinenter. Först ut var indiska Parveen Shaikh som arbetar med fågelskydd, bland annat med den indiska saxnäbben. I det andra numret intervjuades Melissa Lewis från Sydafrika. Därefter William Trim från Tobago. I det fjärde numret berättade vår egen Niclas Lignell om sitt arbete med fågelskydd.

I årets andra nummer startade en serie om de av riksdagen beslutade miljömålen. Först ut var Myllrande våtmarker. Därefter i nummer 3 om Biologisk mångfald, följt av Levande skogar i nummer 4. I nummer 5 skrev vi om miljömålet Hav i balans och i årets sista nummer Levande landsbygd.

I samtliga nummer har det funnits ett korsord, ett uppslag med bilder från Facebookgruppen Fåglar inpå knuten, en avdelning med frågor från läsekretsen under vinjetten Fråga Experten, en sida om äldre material märkt Retro, en ledare från Lotta Berg, en sida med artbestämningstips, samt ett antal recensioner. Under avdelningen Aktuellt har olika aktualiteter presenterats, ofta sådana som haft bäring på projekt i föreningen eller utspel vi har gjort i media. ■

Nummer 1

I årets första nummer undersökte Robert Franzén dödsorsaken hos 1791 havs- och kungsörnar som inkommit till Naturhistoriska riksmuseet under perioden 2010–2022. Kollision med tåg visade sig vara den vanligaste dödsorsaken hos både havsörn och kungsörn. Oroande är att fler havsörnar blir skjutna/påskjutna, liksom att allt fler havsörnar blyförgiftas. Ökningen är större än förväntat utifrån havsörnens växande population. Också vindkraftverk utgör en betydande dödsorsak, särskilt om man tar i beaktande att mörkertalet sannolikt är högre än för till exempel tågdöd. Eva Stenvång Lindqvist intervjuade nestorn på Ringmärkningscentralen, Thord Fransson. I en annan artikel beskriver vi den modell för att hitta höga naturvärden utifrån den tretåiga hackspettens biotopkrav som BirdLife Sverige har tagit fram. Vi berättade om alla de gräsandsvarianter som förekommer i det vilda, till följd av domesticering av individer som sedan av olika skäl återvänt till naturen.

Nummer 2

BirdLife Sveriges styrelseledamot Josefine Pehrson porträtterades. Författaren och frilansjournalisten Gabriella Håkansson skrev om den nyttiga gräsanden. Svensk Fågeltaxering berättade om sin verksamhet och riktade en uppmaning till alla läsare att inventera mera. Magnus Ullman redogjorde för hur arter kan uppkomma genom hybridisering, med italiensk sparv som exempel.

Niklas Aronsson, redaktör för Vår Fågelvärld, har arbetsplatsen i Torslanda med utsikt över Torslandaviken, en känd fågellokal.

Nummer 3

Eva Stenvång Lindqvist intervjuade Martin Green på Svensk Fågeltaxering. Gabriella Håkansson skrev om den skånska sjön Klostervikens svarttärnor. Mats Waern från BirdLife Sveriges raritetskommitté redde ut hur man enklast skiljer på större turturduvans två raser, meena och orientalis. Dessutom har kommittén gått igenom samtliga svenska fynd. Av fynden har 18 kunnat rasbestämmas, medan 21 fynd förblir obestämda. I en annan text berättade vi om hur baltimoretrupialen förvandlade en liten skånsk by till en vallfartsort för Sveriges skådare.

Nummer 4

Fågelforskaren Bengt Silverin berättade om hur stresshormoner påverkar talgoxar och lövsångare. Ann Gomér, en av administratörerna för Facebookgruppen Fåglar inpå knuten, intervjuades av Eva Stenvång Lindqvist. Mats O.G. Eriksson rapporterar från Projekt Lom. Han oroar sig för storlommen utveckling. Vi berättade om vad som händer med EU:s restaureringslag. Jan-Åke Alvarsson skrev om den amerikanske författaren Thoreau och hans verk Walden.

Nummer 5

Gabriella Håkansson skrev en längre text om fåglars fortplantningsstrategier – kanske är det skönhetstörst som driver evolutionen, snarare än ornament som ska visa hannars styrka? Raritetskommitténs Niklas Andersson tog sig an dvärglärkorna som nyligen har splittats, och visar hur de kan skiljas åt. Torgny Nordin berättade om en av de mest fascinerande fågelgrupperna, ratiter, som är både urtidsaktiga och flygförmögna. Eva Stenvång Lindqvist intervjuade Petter Westberg från Stockholm.

Nummer 6

Eva Stenvång Lindqvist intervjuade årets Silvertärna – Monica Pedersen. Gustav Asplund, Marie Björklund och Elias Nordling berättade om sina erfarenheter av Birdstreak, en form av fågelskådning. Maja Aase rapporterade från Batumi, känt för sitt makalösa rovfågelsträck, där hon träffat volontärer under Batumi Raptor Count. Magnus Ullman skrev om eremitbisar, och Torgny Nordin om skådning vid världens ände – Gibraltar.

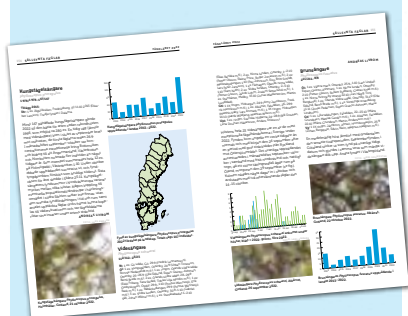
Digitalt arkiv

Arbetet med att bygga ett digitalt arkiv med alla årgångar av Vår Fågelvärld från den första 1942 har gått framåt, och en lösning är nu mycket nära förestående. Vi hoppas på en lansering, i första hand för alla medlemmar, under första halvan av 2024.

Fågelåret i ny layout

För första gången producerades Fågelåret inte av Anders Wirdheim och P-G Bentz. Den 31:a upplagan av Fågelåret färdigställdes i stället av Niklas Aronsson och Magnus Hellström. Med ny layout och en fågelrapport uppdelad på naturvårdsarter och sällsynta fåglar, skickades den ut i början av november till dem som beställt den. Förutom fågelrapporten innehöll den rapporter från Svensk Fågeltaxering, Ringmärkningscentralen, merparten av BirdLife Sveriges projekt samt från landets fågelstationer. I en särskild artikel gjordes en djupdykning i landets nattsångare som under 2022 var fåtaligare än på länge.

Ur fågelåret 2022.

Ottenby

fågelstation

ÖLAND | SVERIGE

Verksamhetens grundpelare – ringmärkning, uppdragsforskning, inventeringar och det utåtriktade arbetet mot besökande turister och fågelskådare – dominerade arbetsuppgifterna under året. Totalt ringmärktes 25 252 fåglar av 146 arter (samt en hybrid) varav 22 525 fångades inom ramen för den standardiserade verksamheten. Det är 24 procent över medelvärdet och förklaras enbart av rekordfångst av höstflyttande vadare (11 724 fåglar vilket är 346 procent över medel). Både vår- och höstfångsten i fyrträdgården var betydligt magrare (29 respektive

26 procent under medel). Efter ett par säsongers uppehåll genomförde också nypremjär för fångsten vid vårt nyrenoverade andfänge.

Revirkarteringar skedde i provrutan i Mellersta lunden för 52:a året i rad och bland övriga inventeringar kan nämnas kläckningsframgång hos häckande vadare, standardrutten i Grönhögen samt de regelbundna räkningarna av rastande vadare i Sandviksområdet. Fågelstationen ansvarade även detta år för uppföljningsarbeten inom ett projekt där grönläckig padda återintroducerats i ►

FOTO: STINA ANDERSSON

Den standardiserade trädgårdsfångsten startar upp 15 mars och gör ett sommaruppehåll från 15 juni till 25 juli för att sedan fortsätta fram till 15 november.

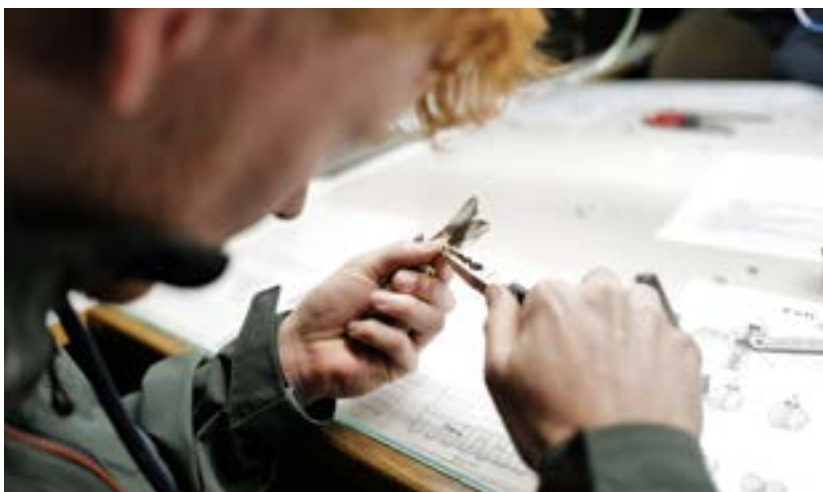

FOTO: STINA ANDERSSON

Vid andfånget
skedde systematisk
röntgenfotografering
för att kartlägga
förekomst av blyhagel
bland vilda änder.
FOTO: MALVA JÖNSSON

Ottenbyområdet. Uppdraget koordineras från Länsstyrelsen i Kalmar län.

Fem vetenskapliga publikationer

gick i tryck under året: en bred analys av småsnäppans höstflyttning förbi Ottenby 1946–2020; en artikel rörande ett fynd av en hybrid rödstjärt x svart rödstjärt i första vinderdräkt; en studie av fettupplagingsstrategier i relation till dagslängd och flyttningssträcka; en bestämningsuppsats gällande vitgumpad och amurbuskskvätta samt en artikel där landets första fynd av nattflyet *Heliothis nubigera* beskrivs. Bland genomförda studier 2023 kan nämnas röntgenfotografering av änder för kartläggning av förekomst av blyhagel, insamling av data från flyttfåglar i Mongoliet, trackingstudier och insamling av fåstingar hos koltrast, orienterings- och fotoperiodstudier hos tropikflyttare, blodprovtagning av måsar, vadare och änder likväl som fortsatta arbeten med rosenfinkens vinterruggning och det nationella fågelstationsprojektet rörande tajgasångarens förändrade uppträdande i landet. I ett samarbetsprojekt mellan Nordens Ark och BirdLife Sverige initierades också ett flerårigt artskyddsprojekt gällande den sydliga kärrsnäppan. Ottenby hyser landets tätaste population och Schäferiängarna är därför ett nyckelområde i den headstarting-uppfödning som tog sin början under året. Totalt samlades fyra befruktade äggkullar in vilket resulterade i 14 ungar som efter uppfödning i voljärer släpptes ut under första halvan av juni. Glädjande nog konstaterades också omläggning hos de par vars kullar samlades in.

I mars anställdes Stina Andersson på en fast heltidstjänst som delas av fågelstationen och Naturum Ottenby. Stina har en mångårig historia som ringmärkare vid Ottenby och kommer att arbeta brett inom verksamheten. Välkommen!

Fyren Långe Jan hölls öppen för besök under vår, sommar och höst och guidningsverksamheten rullade på obehindrat för de 2 937 personer som besökte ringmärkningslabbet. ■

Efter helrenoveringen av andfånget återupptogs fångst och provtagning av änder under 2023.

FOTO: MALVA JÖNSSON

”

2023 genomfördes insamling av data från flyttfåglar i Mongoliet.

FOTO: MALVA JÖNSSON

Frank Osterberg och Malva Rohman ringmärker flyttfåglar.

Över 100 sidensvansar
fångades under hösten.

FOTO: MALVA JONSSON

Lägesrapport för fåglarna

Hur går det för Sveriges fåglar? Jo, något fler fågelarter ökar än minskar i landet. Det visar Sveriges fåglar 2023, en sammanställning som görs av BirdLife Sverige i samarbete med Svensk Fågeltaxering vid Lunds universitet. Denna rapport publiceras årligen sedan 2018 och har som syfte att sprida kunskap om hur det går för Sveriges fåglar.

Sett till de senaste 20 åren har 31 procent ökat i antal medan 26 procent minskat. För 32 procent gäller att förekomsten är stabil, medan utvecklingen för resterande 11 procent betraktas som "osäker". På kortare sikt (tio år) är det dubbelt så många arter som ökar (28 procent) än som minskar (14 procent). Det skulle kunna innebära en ljusnande framtid för de svenska fåglarna, men tio år är i dessa sammanhang en för kort period för säkra slutsatser.

Sammanfattningsvis kan sägas att det går bra för anpassningsbara fåglar, medan de arter som ställer högre krav på sin livsmiljö har det svårare. Exempelvis ökar generalisterna blåmes och talgoxe, medan de mer specialiserade mesarna entita och talltita minskar. En annan trend som kan anas är att det går bättre för arter som trivs i ett varmare klimat än för dem som gillar lite svalare förhållanden. Steglitsen

gynnas av värme och ökar kraftigt. Lövsångaren, som genom årtusenden anpassats till ett svalare sommarklimat, går däremot tillbaka. Det gäller särskilt i södra Sverige.

Sedan millennieskiftet har för övrigt sju nya fågeltaxa (sex arter och en underart) invandrat till Sverige, och samtliga anses gynnas av ett varmare klimat, särskilt av mildare vintrar.

Årets upplaga av Sveriges fåglar har även ett särskilt fokus på sjöar och vattendrag. I det sammanhanget finns det oroande tecken både för fiskgjusen och för de båda lommarna storlom och smålom. Fiskgjusen har visat sig vara känslig för störningar från friluftslivet och konkurrens från den framgångsrika havsörnen. En annan faktor som misstänks missgynna både fiskgjusen och lommarna är att vattnet i många insjöar blivit allt brunare under senare tid. Det innebär minskat siktdjup, något som kan försvåra för fåglar som lever på fisk.

Nationellt fågelskydd

BirdLife Sverige lägger ner stort arbete och engagemang på att bevara livsmiljöer för fåglar och andra organismer, inte minst i våra skogar. Under hösten 2023 anställdes Christer Johansson, tidigare styrelseledamot med inriktning på skogsfrågor, för att jobba med detta på heltid. Därmed förstärktes föreningens och fåglarnas röst i såväl den högljudda debatten som i den tystare och mer metodiska fokuseringen mot större hänsynstagande inom svenskt skogsbruk. ►

”

Såväl Sveriges riksdag som EU har bestämt att Europas sista naturskogar med höga biologiska värden ska skyddas från skogsbruk. Det är nödvändigt för att kommande generationer människor ska förstå hur ursprungliga skogsekosystem ser ut.

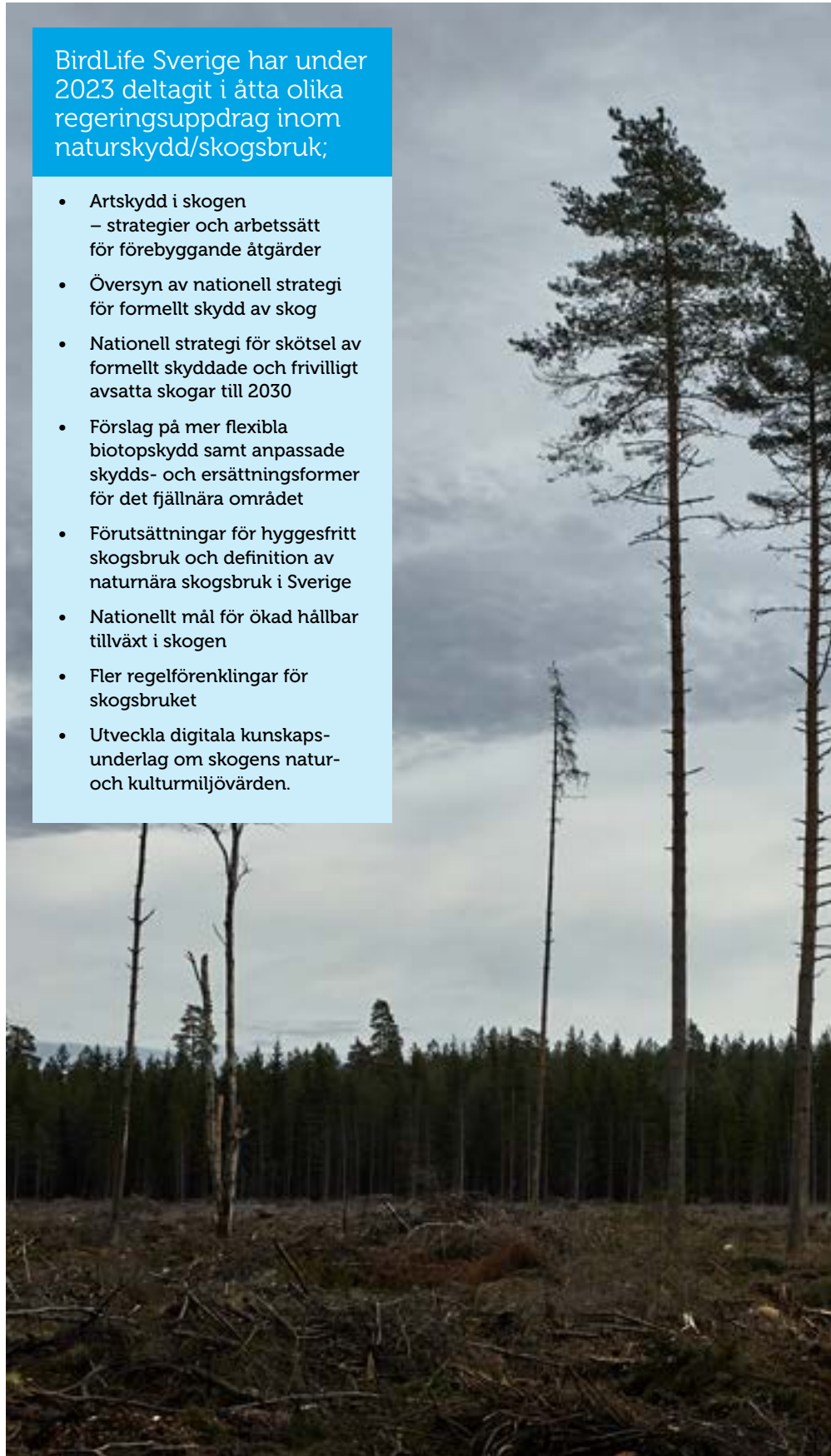
BirdLife Sverige har på senare tid tagit ett allt större ansvar för att försöka rätta till rådande systemfel i det svenska skogsbruket, till följd av skogsindustrins starka inflytande över och intresse av ett råvaru-uttag som accelererar förlusten av biologisk mångfald. På grund av Sveriges underlåtenhet att ända sedan EU-inträdet (1995) tillämpa naturvårdsdirektiven inom skogsbruk uppfattas en uppmärksammas dom från EU-domstolen (våren 2021) som en tydlig skärpning av rättspraxis, som innebär att miljödomstolarna nu ställer högre krav på kunskap och hänsyn vid skogsavverkning. Detta har BirdLife Sverige varit bidragande till genom att i ett stort antal ärenden påtala när Skogsstyrelsen godkänner avverkning av skyddsvärd skog utan att tillgodose lagstadgade krav på kunskap och hänsyn till naturvärden. Som verktyg använder vi bland annat habitatmodeller, hittills främst för tretåig hackspett men under 2024 sannolikt också för tjäder och mindre hackspett.

Vår inblandning i rättsprocesser har dessvärre också medfört att såväl föreningen som ideella/individuella inventerare utmålas som "extremister" i mediedebatten, när naturskydd ställs som motpol till levande landsbygd. I själva verket är BirdLife Sverige en stark förespråkare för att våra landsbygder ska vara brukade med hänsynsfulla metoder som gynnar kommande generationer och natur. Vi väntar otåligt på den dag då markägarkollektivet inser behovet av att själva (eller snarare tillsammans med skogsindustrin) skapa ekonomiska incitament för skogsbruksmetoder som gynnar biologiska värden (och klimatet)!

BirdLife Sverige är fortsatt representerat i flera av Skogsstyrelsens regionala sektorsråd, liksom det nationella sektorsrådet för skogsfrågor. Föreningen är också fortsatt representerad i målbildsarbetet för god miljöhänsyn i skogen, vilket är ett samverkansprojekt mellan myndigheter, skogs-näring och ideella organisationer. Flera av ovan nämnda regeringsuppdrag tillskriver målbilderna en ökad betydelse för att följa gällande ►

BirdLife Sverige har under 2023 deltagit i åtta olika regeringsuppdrag inom naturskydd/skogsbruk;

- Artskydd i skogen
– strategier och arbetssätt för förebyggande åtgärder
- Översyn av nationell strategi för formellt skydd av skog
- Nationell strategi för skötsel av formellt skyddade och frivilligt avsatta skogar till 2030
- Förslag på mer flexibla biotopskydd samt anpassade skydds- och ersättningsformer för det fjällnära området
- Förutsättningar för hyggesfritt skogsbruk och definition av naturnära skogsbruk i Sverige
- Nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen
- Fler regelförenklingar för skogsbruket
- Utveckla digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövärden.

”

Många av skogens arter överlever inte i ett intensivt produktionslandskap. För att de ska finnas kvar i livskraftiga populationer måste det svenska trakthyggesbruket förändras radikalt. Det skulle också innebära stora fördelar för klimatet.

En ny rastplats för flyttande vadare längs Vänerns sydvästra strand.

FOTO: LENNART FAHLGREN

lagstiftning och uppnå ett hållbart skogsbruk.

BirdLife Sverige sitter också i styrelsen för Svensk Våtmarksfond tillsammans med Svenska Jägareförbundet, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och representanter från näringslivet.

Våtmarksfonden arrangerade i september en Våtmarkskonferens i Värnamo under två dagar. Konferensen hade återvätning av skogsmark som ett tema och i den deltog 200 deltagare, drygt 100 på plats och lika många digitalt. Våtmarksfonden har under året gett ekonomiskt stöd på sammanlagt 300 000 kronor till två våtmarksprojekt. Det är dels återskapande av den utdikade Tomtasjön i Uppsala kommun, dels restaurering av Ståstorpsån i Trelleborgs kommun.

BirdLife Sverige gjorde under året insatser tillsammans med Lidköpings kommun och Lidköpings Fågelklubb för iordningställande av en ny rastplats för flyttande vadare vid

”

Cirka 23 000 kvadratmeter yta har nu förvandlats till en mer lämplig miljö för rastande vadarfåglar.

Vänerns sydvästra strand. Projektet tillkom då kommunen tagit en annan del av strandlinjen i anspråk för ett aktivt friluftsliv och därmed förändrat miljön så pass att den tidigare "vadarastningen" bedömdes utebli framöver. Tillsammans sonderades möjligheter och resurser och valet föll på ett igenväxningsområde i Kinnevikens sydvästra hörn. Cirka 23 000 kvadratmeter yta har nu förvandlats till en mer lämplig miljö för rastande vadarfåglar. Lidköpings kommun har agerat effektivt i ärendet; från första skiss till start av åtgärder gick det knappt tre månader. Projektet har löpt smidigt tack vare en fin dialog mellan länsstyrelse, kommun och den lokala fågelklubben.

Jordbruksfrågor

BirdLife Sverige har under året aktivt verkat för en hållbar och fågelvänlig jordbrukspraxis. Vi har arbetat tillsammans med lantbrukare, myndigheter och andra organisationer för att främja metoder som bevarar och återskapar livsmiljöer för fåglar i jordbrukslandskapet. Vi har deltagit vid ett antal olika webinarier arrangerade av Jordbruksverket med rubriker som Mångfald på slätten och Anläggande av småbiotoper. Föreningens fågelskyddstjänsteman med arbetsområde jordbruk har vidare deltagit i utbildningsdagar om styrmedel för den nationella jordbrukspolitiken. Vi har tillsammans med Hushållningssällskapets rådgivare och

länsstyrelsen besökt exempeljordbruk där konventionell odling blandas med aktiva åtgärder för att öka den biologiska mångfalden i slättbygdens storskaliga brukande. Föreningen har vid dessa tillfällen informerat och/eller föreläst om vår syn på fåglarnas plats i jordbrukslandskapet. Vårt arbete syftar till att skapa en ökad förståelse för fåglarna och att trygga fåglarnas överlevnad. Vi ser fram emot att fortsätta vårt arbete för att bevara fåglar och deras livsmiljöer samt inspirera till ett mer harmoniskt samspel mellan människor och natur.

Under 2023 har implementeringen av den nya FSC-standardén stått i centrum. Miljökammaren (Bird-

Life Sverige och WWF) har utvecklat klagomålssystemet genom att överklaga ärenden till FSC:s högsta organ (Assurance Services International – ASI). Flera regionala skogsgrupper har erhållit stöd från miljökammaren, inte minst genom att klagomål från dem har följts upp i systemet. Mängden klagomål resulterade i att ASI genomförde en särskild utredning av FSC Sverige, med tydlig kritik av hur standarden genomförs och efterlevs. Förberedelser pågår nu inom miljökammaren för en ny standardrevision. ►

Artportalen

Föreningen är representerad i Artportalsrådet, där vi bevakar fåglarna i förvaltningen och utvecklingen av Artportalen. Tillsammans med den nationella rapportkommittén (NRK) har vi under det gångna året arbetat med att städa upp bland de "skulder" av icke hanterade och ofullständiga fågelrapporter som funnits i Artportalen. Detta har skett genom vägledning och stöd till landets alla regionala rapportkommittéer (RRK) som sedan har utfört en gedigen insats med att minska "skuldlisan" i respektive rapportområde. Arbetet fortsätter under 2024 med NRK som den drivande parten. Att få in bra data redan från början i Artportalen underlättar givetvis och vi har därför under året satsat på digitalt stöd till framförallt

nya användare genom bland annat två Fågeldialoger om hur rapportering bäst sker i Artportalen. Dessutom har vi genomfört två webinarier för RRK om administration av fynd i systemet.

BirdLife Sverige har under 2023 svarat på remisser, lämnat yttranden och överklagat beslut gällande bland annat skog (111), vindkraftsanläggningar (62), solcellsanläggningar (17), kraftledningar (9), havsmiljöplanering (3), fiske i skyddade områden (2), skyddsjakt på storskarv och andra arter (15), Natura 2000-våtmark (3), deponier (2), vägbyggnation (1) och tångodling (1). Fem officiella brev har riktats till regeringen med koppling till restaureringsförordningen och förnybarhetsdirektivet samt hur Sverige bör stå bakom en grön omställning och

ett konkurrenskraftigt Europa med rättvisa villkor.

Under 2022 och 2023 har flera av våra marina IBA-områden uppdaterats och använts som utgångspunkt för Naturvårdsverkets förslag till 29 nya och utökning av sex befintliga Natura 2000-områden. Hemställan överlämnades i juni till regeringen, som därefter inte har kommunicerat när beslut är att vänta. 2023 har vi också fokuserat på att synliggöra IBA som ett effektivt verktyg för uppmärksammande av skyddsvärda fågelmiljöer. Det årliga seminariet som inleder föreningens riksstämma ägnades helt åt att lyfta fram IBA och kopplingen till juridiskt skyddad natur. En riktad kampanj kring detta kommer att genomföras 2024.

”

Vi har under 2023 varit djupt engagerade i att stötta den del av EU-kommissionens ”gröna giv” som innebär en förordning om restaurering av de ekosystem som vi är helt beroende av.

Internationellt fågelskydd

Inom BirdLife Europe and Central Asia pågår ständigt ett aktivt samarbete mellan de nationella föreningarna och den stab som framför allt jobbar gentemot myndigheter och beslutsfattare i Bryssel. För koordinering inom de olika ämnesområdena har BirdLife skapat arbetsgrupper. BirdLife Sverige deltar i de som behandlar marina ekosystem (Marine Task Force), jordbruk (Agricultural Task Force), skog (undergrupp till föregående) samt naturvård i stort (Nature and Climate Task Force). Interaktivt med dessa finns arbetsgrupper som jobbar med policyfrågor och kommunikation, vilka vi också har täta kontakter med.

Vi har under 2023 varit djupt engagerade i att stötta den del av

EU-kommissionens ”gröna giv” som innebär en förordning om restaurering av de ekosystem som vi är helt beroende av för livsmedelsförsörjning, hälsa, ekonomisk tillväxt med mera. Lagen var från början utformad för att restaurera minst 20 procent av EU:s natur på land, i floder och hav senast 2030 men har mött kraftigt motstånd från delar av EU-parlamentet, och tyvärr även av den svenska regeringen, som velat offra långsiktigt hållbara ekosystem för kortsiktiga ekonomiska vinster. BirdLife har, tillsammans med många andra europeiska naturvårdsorganisationer, varit en stark röst med stöd av över en miljon medborgare, företag, vetenskapsmän och många andra intressenter. Hur medlemsstaterna i slutändan implementerar lagstiftningen blir en

ödesfråga för kommande generationer. Restaureringsförordningen är fundamental för ett framtida hållbart och stabilt samhälle!

Förutom det gemensamma arbetet med restaureringsförordningen ägnade flera BirdLife-organisationer tid och engagemang åt inrättandet av det stora marina skyddsområde som benämns North Atlantic Current and Evlanov Sea basin Marine Protected Area. Det är beläget ute i Atlanten söder om Grönland och har visat sig hysa stora mängder havsfåglar, vilket konstaterats med hjälp av sändare inom flera BirdLife-projekt. Godkännandet av det enorma skyddsområdet inom den mellanstatliga samarbetsorganisationen OSPAR var definitivt en av de stora framgångarna för BirdLife-familjen under 2023. ■

För första gången i Sverige har "headstartade" fåglar släppts ut i det vilda, i ett samarbete mellan Nordens Ark och BirdLife Sverige. Det är fyra kullar av den akut hotade underarten sydlig kärrsnäppa som fötts upp på Ottenby på Öland i ett försök att öka antalet individer i det vilda.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Projekt

BirdLife Sverige driver, finansierar eller är partners i ett 20-tal projekt som rör fågelskydd, naturvård, forskning och fågelintresse. Projektavdelningen på BirdLife Sverige expanderar både ekonomiskt och personalmässigt, men också vad gäller samarbeten med andra organisationer. Under året fick avdelningen ett värdefullt tillskott i form av Eleonor Karlsson som arbetar dels med Projekt sydlig kärrsnäppa, dels med övergripande projektsamordning.

I vårt fågelskyddsarbete och våra projekt märker vi tydlig av de minskade anslagen till Naturvårdsverket och länsstyrelserna för naturvårdande arbete. Vi har under året fått flera förfrågningar av länsstyrelser som undrar om vi kan ta större ansvar kring specifika artprojekt (främst arter som omfattas av de nationella åtgärdsprogrammen) eller investeringsinsatser som ligger inom ramen för miljöövervakning eller långtidsmonitorering. BirdLife Sverige har försökt att stötta eller ta oss an uppdrag i den mån vi har möjlighet, samtidigt som vi ställer inför frågan om det är vårt uppdrag som ideell förening att ta oss an sådant som bör, och alltid tidigare varit, statligt finansierat naturvårdsarbete. Vi har under året börjat se över möjligheterna att få sponsring från företag till våra projekt. Vi ser ett ökat intresse för samarbeten i takt med att många företag vill arbeta för en tydligare

miljöprofil eller har behov av att kompensera för arbete som påverkar naturen. Sedan 2020 har föreningen samarbetat med LKAB inom inventering av jakt- och pilgrimsfalk, vilket gör att vi kan inventera med helikopter i företagets områden i Kiruna och Gällivare kommuner. Flera skogs- och energibolag både möjliggjorde och deltog i årets seminarium i Kramfors om vitryggig hackspett. Läs mer under "Vitryggig hackspett – seminarium". Fler företag har visat intresse för samarbeten.

Under året har ytterligare ett samarbete utvecklats mellan BirdLife Sverige och WWF. Förutom samarbetet med Arctic Flyways som pågått sedan 2020 så stöttar WWF oss ekonomiskt i vårt projekt Vitryggig hackspett Norrland samt finansierade inventeringen i Mittlandsskogen på Öland tillsammans med Ölands Ornitologiska Förening.

Projekt som rör fågelskydd och naturvård har möjlighet att söka medel från Alvins fond. Fonden administreras av Naturvårdsverket, och i beredningsgruppen sitter representanter för BirdLife Sverige, Naturskyddsföreningen och Naturvårdsverket. Många år har fonden kunnat dela ut medel till de flesta sökande, men 2023 var ett (förhoppningsvis) avvikande år, då de sökta anslagen flera gånger översteg de tillgängliga medlen. Sammanlagt delade Alvins fond under året ändå ut knappt två miljoner kronor till ungefär 40 projekt. ■

Orange 0, en av de 14 kärrsnäppeungar som släpptes ut under säsongen.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Sydlig kärrsnäppa

Projekt sydlig kärrsnäppa är ett samarbete mellan Nordens Ark och BirdLife Sverige som med stöd av Svenska Postkodlotteriet inleddes under 2022. Projektets mål är att rädda den sydliga kärrsnäppan (*Calidris alpina schinzii*) från utrotning i Sverige, samtidigt som arbetet belyser problematiken kring minskade arealer av våtmarker och dess effekter på arter som delar den sydliga kärrsnäppans livsmiljö. Under 2023 inleddes projektets arbete med fokus på en större inventering av sjömarker på Öland och i Skåne. Denna säsong startade även uppfödningsverksamhet på Ölands södra udde.

Eftersom flest häckande kärrsnäppor i Sverige finns på Ölands kustmarker föll valet av lokal för uppfödning på platsen med flest kvarvarande par, Schäferiängarna på östra sidan av södra udden. Här inleddes säsongens

arbete med metoden headstarting, en bevarandemetod som används för att öka överlevnaden hos arter som tidigt i livet har hög dödlighet till följd av hot i deras livsmiljö. Med denna metod samlas ägg in från vilda fåglars bon, varefter ungarna kläcks i en skyddad miljö och föds upp i hägn. Detta möjliggör att ett större antal individer överlever och når självständighet, utan att falla offer för predatorer eller dö av andra orsaker under den mest sårbara perioden i livet. När ungarna växt till sig släpps de ut på lämpliga lokaler. Insamling av ägg startade i slutet av april 2023 och frisläppningen av ungar skedde i början av juni. Samtliga kläckta ungar ringmärktes och försågs med färgringar på benen.

Ringarna gjorde att vi kunde följa ungarna på individnivå efter att de släppts ut på strandängarna. Då

FOTO: NORDENS ARK

Av de insamlade äggen utvecklades inte två av kullarna, troligen på grund av de var obefruktade. Övriga ägg utvecklades väl och samtliga ägg kläcktes.

Ungar av vadarfåglar är självgående från den stund de kläcks, föräldrarna hjälper bara till med att visa var man hittar mat samtidigt som de håller utkik efter faror. Detta gör att de fungerar bra att föda upp ungarna utan föräldrar.

FOTO: MATTIAS ULLMAN

”

Projektet väntar med spänning på att eventuellt få återse de headstartade individerna under våren 2025.

vadarfåglar ofta är ortstrogna och återvänder till strandängen där de föddes för att häcka under sitt andra kalenderår, väntar projektet med spänning på att eventuellt få återse de headstartade individerna under våren 2025.

Under säsongen gjordes en större vadarinventering på Ölands och Skånes strandängar med fokus på sydlig kärrsnäppa. Totalt besöktes 45 lokaler på Öland vid två eller tre tillfällen mellan slutet av april och slutet av maj, och 6 lokaler besöktes i Skåne. Resultaten gav 34 par sydlig kärrsnäppa/spelande hannar på Öland. I Skåne observerades fyra par sydlig kärrsnäppa, men ingen av dem lyckades få ut några ungar. För cirka fem år sedan uppskattade man att uppåt 100 par kärrsnäppor häckade på Öland, detta senaste resultat visar alltså på en dramatisk nedgång. På 33 av de inventerade 45 Ölandslokalerna

FOTO: NORDENS ARK

Voljär sattes upp som ungarna vistades i innan de blev flygfärdiga.

fanns i år inte en enda sydlig kärrsnäppa – den har alltså försvunnit från 33 häckplatser någon gång under de senaste 15 åren, då den senaste heltäckande inventeringen gjordes.

Trots skiftande resultat ser projektet ljus på framtiden. Projektet har under 2023 varit med och stöttat

restaureringsåtgärder i strandängsmiljö, och initierat viktiga samarbeten för predatorkontroll i Kalmar och Hallands län. Arbetet för 2024 är redan igång och vi kommer arbeta outtröttligt för att bevara den biologiska mångfalden i Sverige. ■

Vitryggig hackspett Norrland

Ar 2015 och 2019 skedde större inflöden av vitryggiga hackspettar från Finland. Även under 2022 sågs en större invasion till den svenska norrlandskusten. Det naturliga inflödet har bidragit till en betydande förstärkning av den svenska populationen, och har också inneburit att behovet av inventeringar och populationsövervakning ökat. Inom projektet Vitryggig hackspett Norrland samverkar våra nordliga regionalföreningar. Under våren 2023 fanns elva kända häckningar i Sverige, med Västerbotten som starkaste fäste där sju häckningar konstaterades. Häckningar till följd av det naturliga inflödet observerades också i Norrbottens län och i Ångermanland. Flertalet ensamma individer i lämplig häckningsmiljö har också observerats.

FOTO: MIA ERICSSON

Kramfors bjöd på vinterväder när det tredje seminariet om vitryggig hackspett gick av stapeln. Det var 49 deltagare som anslöt till seminariet.

Bevarandearbete för arten bedrivs i Sverige bland annat i Naturskyddsföreningens regi genom utsättningar av fåglar inom projekt Vitryggig hackspett, främst i Svealand, men till följd av det naturliga inflödet arbetar flera av BirdLife Sveriges nordliga regionalföreningar gemensamt för att kartlägga och inventera arten. Vitryggshäckningarna i Norrland har identifierats bland annat med hjälp av inventeringar, eftersök av hackmärken, matningar och tekniska hjälpmedel såsom ljudboxar och viltkameror. Samarbeten kring arten har under året fortsatt och vidareutvecklats med både skogsbolag, myndigheter, kommuner och andra ideella organisationer. Arbetet med att skydda lämpliga miljöer för vitryggarna fortsätter, bland annat via täta kontakter med kommunekologerna i Skellefteå och Umeå kommuner, vilket varit viktigt för fortsatt skydd och övervakning av lämpliga lokaler för arten.

Det nya åtgärdsprogram för vitryggig hackspett, som egentligen skulle ha kommit ut 2022, är kraftigt försenat, men beräknas vara färdigt en bit in på 2024, efter åtskilliga remissrundor. Förhoppningen är att Norrland kommer få en framskjuten plats i det uppdaterade åtgärdsprogrammet, vilket kommer att ge en god skjuts framåt främst vad det gäller skyddsarbetet kring arten, men också uppföljningen av befintliga vitryggare i länet.

Seminarium i Kramfors

BirdLife Sverige och regionalföreningarna i norra Sverige såg ett behov av att samla och dela det befintliga kunskapsläget om vitryggig hackspett i norra Sverige för att sedan kunna arbeta framåt och utveckla samarbeten och samverkan. Den 10–12 november anordnades det tredje seminariet om vitryggig hackspett, denna gång i Kramfors. Seminariet anordnades av

regionalföreningen Ångermanlands Ornitologiska Förening och BirdLife Sverige. Inbjudna till mötet var ideella naturvårdsorganisationer, myndigheter samt skogs- och energibolag med verksamhet i norra Sverige. Under helgen presenterades det aktuella läget för den svenska vitryggspopulationen, hur bevarandearbete bedrivs, och hur de olika intressenterna arbetar med att utveckla, stärka och bevara vitryggens lövskogsmiljöer. Under lördagen gjordes en bussutflykt i snölandskapet till några lämpliga lövskogsområden längs Ångermanälven. Det var intressanta diskussioner i fält kring lövskogar och skötselåtgärder och om vitryggens krav på lövmiljöer.

Uppslutningen på seminariet var mycket god med 49 deltagare. Det välkomnades representanter från BirdLife Sveriges kansli och regionalföreningar, länsstyrelser, Skogsstyrelsen, WWF, Naturskyddsföreningens projekt Vitryggig hackspett samt SCA, Skellefteå Kraft, Holmen Skog och Sveaskog. Vi riktar ett varmt tack till alla deltagare, och ett extra stort tack till sponsorer och stiftelser som gjorde seminariet möjligt: Skellefteå Kraft, Sveaskog, SCA, Maria och Eric Strangells stiftelse för natur- och djurskydd och BirdLife Sverige. ■

Under våren 2023 fanns elva kända häckningar i Sverige.

Den vitryggiga
hackspetten är i
Sverige klassificerad
som akut hotad enligt
rödlistan.

FOTO: ARKIVBILD

Det mosaikartade landskapet
Tavvavuoma med palsar, rishedar,
småvatten och sjöar.

FOTO: JOHAN HAMMAR

Arctic Flyways

BirdLife Sveriges och WWF:s samarbete med att kartlägga arktiska vadades häckningsområden och migrationsmönster fortgår. Under 2023 besöktes Dávuvuopmi (Tavvavuoma) med omkringliggande områden för tredje året i rad. Dávuvuopmi ligger i Torne lappmark i norra Lappland, och har tidigare inte inventerats med avseende på fåglar och insekter. Innan projektet började år 2020 fanns endast ett fåtal fynd av fågelarter registrerade på Artportalen.

Susanne Åkessons forskargrupp från Lunds universitet är en nära partner i projektet, och Ekologi-gruppen och Pro Natura utför fågel- och insektsinventeringar. I år skedde fågelinventering och insamling av insekter och spindlar vid områdets högsta fjäll Tsáksá med omkringliggande lågland, myr- och fjällhedsmiljöer i Námmoaivsuotnju samt i sandåsmiljöer söder om

sjön Rostojávri. Totalt observerades 53 arter på åtta linjer. Lappsparv, ängspioplärka och brushane var de talrikaste arterna.

13 brushonor och två grönbenor fångades och försågs med sändare, vilka vi hoppas kunna få tillbaka data ifrån under nästa säsong. Vidare kunde data från två grönbenor som fick sändare applicerade under 2022 laddas ned och analys av deras rörelsemönster pågår.

I dagsläget är våtmarksområdena i och omkring Dávuvuopmi skyddade enligt Natura 2000 och Ramsarkonventionen. Inom projektet arbetar vi för att expandera skyddet och inkludera närliggande områden som håller höga naturvärden, bland annat sandåsar och myrspövshäckningar. Detta är ett planeringsarbete som förväntas ta flera år, men en dialog har inletts med bland annat berörda samebyar och myndigheter. ■

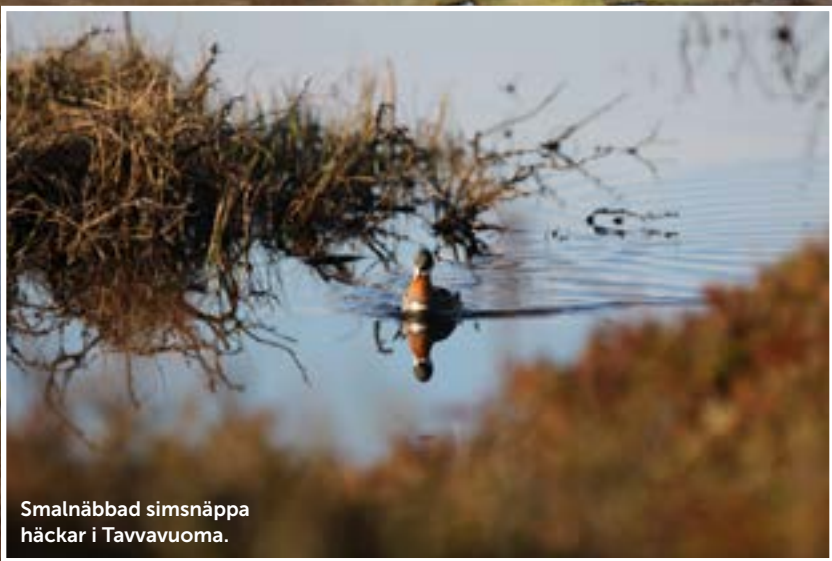

FOTO: MAGNUS ELFWING

Smalnäbbad simsnäppa
häckar i Tavvavuoma.

FOTO: MIA ERICSSON

Det var kyligt i Tavvavuoma
de första dagarna i juni.

FOTO: MIA ERICSSON

Magnus Elfving letar
brushanar att sätta sändare på.

FOTO: MAGNUS ELFWING

Dalripa.

Projekt ängshök

För ängshöken blev 2023 ett framgångsrikt år med 110 flygga ungar i landet. På Öland kom 76 ungar på vingarna och i övriga landet 34 (Gotland, Östergötland, Uppland och Västmanland). Sedan 2022 stödjer BirdLife Sverige, Naturbutiken Projekt ängshök, främst med medel för att ersätta volontärers resekostnader.

Ängshökshanne blir utrustad med en GPS-mottagare.
FOTO: ANDER ÅBERG

”

I år har vi samlat in spybollar för att förstå ängshökens födoval på Öland.

Ängshökens häckar i öppna landskap på hedar, grässlätter, i buskmarker eller i igenväxande våtmarker. I västra Europa har mycket av ängshökens naturliga miljöer odlats upp och i samband med det har ängshöken alltmer börjat häcka i åkermark, framför allt i spannmål såsom höstvetete. På Öland skedde en förändring 2012 då ängshöken valde att överge alvarmark för att istället häcka i vallåker. Den troligaste förklaringen till förändringen är ett ökat betestryck på alvaret samt bortröjning av ölandstok. Sedan 2013 skyddas ängshökar som häckar i åkermark på Öland genom att boplatsen stakas ut innan skörd/slåtter och ett elstängsel sätts runt boet direkt efter skörd/slåtter. Skyddsarbetet stöds ekonomiskt sedan 2013 av Länsstyrelsen i Kalmar län. I övriga Sverige häckar ängshöken mest i naturliga miljöer såsom agmyr, våtängar och vassar. En del häckningar sker även i åkermark men här har hitintills inga skyddsåtgärder varit nödvändiga.

I samarbete med Ottenby fågelstation ringmärks alla ungar i bon som skyddas med stängsel. I år ringmärktes 61 ungar. Sedan 2021 har tio

hannar försetts med GPS-mottagare och har kunnat följas på sin flytt till Sahel-området (framför allt Mali) där ängshöken övervintrar. Arbeta med att förse ängshökar med GPS-mottagare sker i samarbete med Linnéuniversitetet och universitetet i Groningen, Nederländerna. Tillsammans med Linnéuniversitetet har vi i år dessutom samlat in spybollar för att förstå ängshökens födoval på Öland.

Arbetet med att lokalisera och bevakna bon är tidskrävande. För att försöka underlätta arbetet har drönare med värmekamera testats på södra Öland i år. Både för exakt lokalisering av bon samt uppföljning under häcknings-säsongen har drönare visat sig spara mycket tid och dessutom minimerat

behovet av att gå fram till boet.

Utöver Länsstyrelsen Kalmar län och BirdLife Sverige har projektet även fått ekonomiskt stöd av Petra Lundbergs Stiftelse samt Ölands Ornitologiska Förening. Arbetet utförs av volontärer från hela landet samt delvis avlönade projektsamordnare på Öland. Projektet har även stor nytta av rapporter i Artportalen, framför allt för att hitta möjliga häckningar.

Det långsiktiga målet med projektet är en självreproducerande svensk ängshökspopulation. För att det målet ska vara möjligt är det på kort sikt avgörande att skydda åkerhäckande ängshökar, framför allt på Öland. Detta för att behålla en tillräckligt stor population som kan sprida sig till övriga landet. ■

Här monteras ett stängsel runt ett ängshöksbo i en kornåker strax innan skörden. Björn, som håller i ängshöksungarna, ser till att de hamnar innanför stängslet.

FOTO: ANDER ÅBERG

FOTO: ULRİK LÖTBERG

Under året ringmärktes
över 800 skräntärneungar.
FOTO: ULRİK LÖTBERG

Projekt skräntärna

Projekt skräntärna löper på inom BirdLife Sverige och har gjort så sedan 1984. 2023 blev återigen ett framgångsrikt år för skräntärnorna i Sverige. Det mångåriga arbetet inom Projekt skräntärna har gett resultat och häckningsframgången har nu förbättrats. Den svenska populationen är uppe i nästan 850 par (840 par) och populationen närmar sig de nivåer som observerades i mitten/slutet av 1970-talet, innan den stora minskningen under 1980/1990-talet.

Det tar cirka 5 år från lyckade åtgärder med förbättrad reproduktion till dess vi ser ökning i kolonierna. Redan förra året sågs mycket goda resultat, men Projekt skräntärna gläds i år åt att denna nivå verkar ha beästs ordentligt. Projektets arbete med att minska predationen i kolonierna har lyckats och vi ser från 2022 en stabilisering på det nya högre antalet häckande par brett över i

stort sett samtliga av landets kolonier. Under 2023 ringmärktes över 800 skräntärneungar. De flesta av landets kolonier lyckades väl i sina häckningar, med egentligen bara två undantag; den stora kolonin i Norduppland där över 100 av 250 bon blev plundrade av havsörn och kolonin utanför Västervik där många ungar dog av sjukdom i ung ålder. Tester hos SVA visade att ungarna var välnärda när de avled och det var inte fågelinfluensa eller salmonella.

Projekt skräntärna har tillsammans med länsstyrelsernas Åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter i många år

arbetat med att minska predationen i kolonierna, vilket på vissa platser fortfarande är ett problem, främst från havsörn. På senare tid har vi också underlättat för tärnorna genom att restaurera häckningsplatser där vi återuppbyggt grusbänkar och tagit bort kraftigare vegetation. Det tar minst fyra år för en tärna att bli häckningsmogen så den ökning vi nu ser är till stor del en effekt av arbete som utfördes 2015–2019. Grusningarna som genomfördes 2023 har accepterats lite olika på olika platser. Det accepterades i Oskarshamnskolonin medan tärnorna i Bråviken var lite skeptiska. ■

”

Projekt skräntärna har gett resultat och häckningsframgången har nu förbättrats.

Pilgrimsfalk Sverige

Falkpopulationen i Sverige är fortfarande stabil trots att 2021 och 2022 visade på vikande häckningsframgång i stort sett hela Sverige med nästan en halvering av antalet ringmärkta ungar. Orsaken till detta kan härledas både till dåligt väder vid äggläggning och kläckning samt smitta från fågelinfluensa (H5N2). En svag återhämtning har dock skett under 2023 men med ett resultat som skiftar stort mellan de olika landskapen från norr till söder.

Fågelinfluensan är fortfarande ett hot för falken och ett antal isolerade utbrott har skett under året. Flera falkar har skickats in till Statens veteri-

närmedicinska anstalt (SVA) för analys med konstaterad smitta av H5N2.

Götaland

Götaland hade 117 (116 under 2022) par varav det konstaterades häckning hos 97 (88). Hos de övriga 20 paren skedde sannolikt häckningar eller häckningsförsök hos flera, men de kan ha misslyckats på ett relativt tidigt stadium.

Av de konstaterat häckande paren misslyckades 25 procent (26 procent), vilket i stort sett kan jämföras med ett "normalår".

Ungproduktionen var ungefär samma som 2022 vilket resulterade i 187

kända ungar varav 157 ringmärktes. Ungar per häckning blev 1,89 och per lyckad häckning 2,54, vilket är nästan samma som 2022 då det blev 2,57 ungar per lyckad häckning.

Fördelningen av antal par inom Götaland har förändrats på senare år. Bohuslän och Halland har haft en minskande population sedan 2020. I Bohuslän har minskningen varit från 38 par 2020 till 24 par 2023, och i Halland från 20 par 2022 till endast 13 par 2023. I övriga landskap i Götaland ses inte någon liknande minskning utan där har populationerna hållit sig väl. I Småland har till och med en ökning skett från sex par föregående

Den framtida generationen ringmärkare!
FOTO: LARS LEKSEN

En pilgrimsunge. FOTO: LARS LEKSÉN

år till elva par i år.

Öland och Gotland har under flera år saknat häckande falkar.

Svealand och södra Norrland

I Svealand och södra Norrland genomfördes fältarbetet under 2023 planenligt. Ett femtiotal personer deltog aktivt i inventeringar, bevakning, avläsning av färgringar, ringmärkning med mera.

Hälsingland, Värmland och Medelpad har haft en ökning av antalet ungar med 42 procent, medan antalet i Ångermanland, Jämtland och Dalarna har minskat med 60 procent.

Under sista veckan i april kom mellan 30 och 60 centimeter snö från Älvdalen och norrut upp mot Härjedalen. Snön låg kvar långt in under veckan efter med temperaturer runt nollstrecket. Till det dåliga resultatet i Dalarna och Härjedalen har med största säkerhet köldknäppen med snö varit en bidragande orsak, då många häckningar kraschade eller övergavs. Några par gjorde ett nytt försök med sena kläckningar till följd.

Omkring 80 lokaler har besökts i Svealand och södra Norrland och falkar observerades på 74 av dem.

Under våren påbörjade 68 (71 under 2022) par häckning varav 45 (42) med lyckat resultat och 5 (10) par misslyckades och 6 (7) par med okänt resultat.

Antalet ungar beräknat på ringmärkningsstora ungar blev 121 jämfört med 109 året innan, en tydlig ökning med cirka 10 procent. Antal

På väg ner för att ringmärka tre stycken falkungar. FOTO: STIG-ÅKE SVENSSON.

ringmärkta ungar blev 103 vilket är i nivå med 2022.

Medelkullstorlek var 2,5 (2,31) och andelen 4-kullar var 21,1 procent (19,2 procent).

Kläckningsperioden inföll under perioden 25 maj till den 15 juni. Den sena kläckningen i juni beror sannolikt på omläggning eller utbyte av en i falkparet vilket brukar medföra att häckningen skjuts fram några veckor. En sen häckning är säkert ett resultat av att en i paret avlidit på grund av fågelinfluensan 2022 vilket generellt drabbade falkstammen hårt.

Norra Norrland

Åter ett falkår har passerats med lite sämre resultat i Västerbotten och Norrbotten. Andelen tomma lokaler med falkar är fortfarande stort. På 54 historiska pilgrimsfalkslokaler i norra Sverige blev inga falkar observerade.

I Västerbotten har cirka 15 personer varit ute och spanat i falkbranterna. I Norrbotten är det fem personer som varit ute i länet. Vi fick hjälp av Kent Nilsson och Sture Orrhult att besöka de vanliga 30 lokaler som har kontrollerats över tio år i rad. Under andra

veckan i juli kom Mikaela Sandgathe och Thorbjörn Blix som var med under helikopterinventeringen i Gällivare och Kiruna kommun. Under dessa fyra dagar kontrollerades 60 lokaler.

Årets resultat i norra Sverige, där 67 kända revir inventerades, blev 50 lyckade häckningar med 142 ungar, vilket ger 2,84 ungar per lyckad häckning. Av dessa blev 50 ungar ringmärkta med både RC- och färgringar.

Tyvärr har vi inte tillräckligt med inventerare i Norrbotten för att hinna leta efter nya lokaler med häckande pilgrimsfalk. Det kan alltså finnas många fler häckningar i norra Sverige som inte är kända av pilgrimsfalksprojektet. ■

”

På 54 historiska pilgrimsfalkslokaler i norra Sverige blev inga falkar observerade.

Mittlandsskogen på Öland är en av de mest unika skogarna i Sverige och är känd för sin biologiska mångfald.

FOTO: MARKUS TALLROTH

FOTO: MARKUS TALLROTH

”Att fågelskäda i mittlandsskogen en tidig vårmorgon är en lisa för själen”, säger Markus Tallroth.

Mittlandsskogen

Inventering av häckfåglar i Mittlandsskogen på Öland 2023 och jämförelser med en tidigare inventering 1985–1986.

Inledning

Under år 2023 genomfördes i Ölands Ornitologiska Förenings regi en häckfågelinventering i Mittlandsskogen på mellersta Öland. Denna inventering var en direkt upprepning av en likadana med samma metodik under åren 1985–1986. Syftet var att få en bild av vilka förändringar i fågelbestånden som skett under dessa nästan 40 år.

Sammanlagt 19 olika delområden i Mittlandet med vardera 15 ytor, var och en omfattande 100 x 100 meter (en hektar), inventerades tre gånger under perioden 20 april – 15 juni. Vid varje besök noterades alla sjungande och revirhävande fågelindivider. Vidare gjordes en bedömning av vilken

typ av biotop som kännetecknade varje hektaryta. Det insamlade materialet sammanställdes sedan art för art och jämförelser gjordes med resultatet för åren 1985–1986.

En preliminär sammanfattning av inventeringen publiceras i ÖOF:s tidskrift Calidris under våren 2024.

Resultat

Sedan 1985–1986 har stora biotopförändringar skett i Mittlandsskogen. Det tidigare rätt öppna landskapet har vuxit igen, och det har skett en omfattande träddöd av ask och alm. Fågelfaunan speglar dessa förändringar. Fågelarter anpassade till ett mer öppet landskap har minskat i antal, medan hålhäckande arter och sådana som gillar förbuskning i stället har ökat. Mest anmärkningsvärt är att gransångare och halsbandsflugsnappare, vilka bägge i stort sett

saknades tidigare, nu fanns i alla områdena och kunde ses som allmänna. Större hackspetten har ökat kraftigt och som en följd därav även hålhäckare som talgoxe och blåmes. Bland vinnarna ses även svarthätta, taltrast och gärdsmyg. Bland förlorarna återfinns lövsångare, bofink, entita, svartvit flugsnappare, rödvingetrast och näktergal.

Fortsättning

Materialet kommer att ytterligare bearbetas och jämföras med det från liknande inventeringar inom och utom Sverige gjorda under de senaste 40 åren. Vidare kommer vi att ta fram en uppskattning av de totala antalen av häckande fåglar i Mittlandet. Dessa resultat kommer att publiceras som vetenskapliga artiklar. ■

BirdLife Sverige är med och finansiera kartläggning av marina IBA-områden (Important Bird Areas) i Östersjön. Fyra tordmular fick GPS-loggar under 2023.

FOTO: ULRİK LÖTBERG

IBA-kartläggning

I dag har vi ett förhållandevis bra skydd för de viktigaste sjöfågelkolonierna, men ofta har vi sämre kunskap om var dessa fåglar födosöker. Med detta i åtanke, och beaktande av den kommande omställningen till fossilfri energiutvinning som beräknas sätta upp ett stort antal vindkraftverk till havs, behövs mer information om vilka områden som sjöfåglar nyttjar. BirdLife Sverige har, tillsammans med Petra Lundbergs Stiftelse och Alvins fond, fortsatt finansiera kartläggning av marina IBA-områden (Important Bird Areas) i Östersjön. I första hand studeras skräntärna och andra måsfåglar, såsom silltrut (Östersjörasen fuscus) samt alkorna sillgrissla, tordmule och tobisgrissla. Gemensamt för dessa är att de är kolonihäckande arter som födosöker till havs långt från sina häckplatser. Samarbetet med forskare vid Lunds universitet (Susanne Åkeson, Centre for Animal Movement Research, CAnMove) och Yrkeshögskolan Novia i Finland (Patrik Byholm) har fortsatt. Projektet har under 2023 fortlöpt som planerat. Projektet har även börjat att studera gäss och svanar som passerar över södra Bottenhavet. Detta är gjort med tanke på den stora utbyggnaden av vindkraft som planeras i södra Bottenhavet. Arbete har genomförts eller påbörjats på 17 av drygt 20 tänkta platser. Da-

Datainhämtning till kartläggningar sker via att fästa GPS-loggar på fåglar i de kolonier som studeras.

tainhämtningen är klar på sex platser. Bearbetning av data är påbörjad och sex IBA-områden är uppdaterade och/eller utvidgade: Björns skärgård, Gräsö skärgård, Stockholms yttre skärgård, Torö – Gunnarsstenarna, Strandstuviken och Bråvikens yttre skärgård. Under 2023 har inte hunnits med att uppdatera några ytterligare marina IBA, detta planeras för 2024. De nya områdena är nu också godkända av BirdLife Europe. Datainhämtning till kartläggningar sker via att fästa GPS-loggar på fåglar i de kolonier som studeras. Under 2023 försågs 41 skräntärnor, 23 kentska tärnor, 14 östersjötrutar, 16 nordsjö-silltrutar, 5 gråtrutar, 21 tretåiga måsar, 5 svarthuvade måsar, 4 kustlabbar, 20 sångsvanar, 19 sädgäss, 5 spetsbergsgäss, 19 vitkindade gäss, 4 tordmular, 21 sillgrisslor och 25 tobisgrisslor med GPS-loggar. Projektet har nu publicerat ett antal artiklar, främst om skräntärna, i vetenskapliga tidskrifter. Studierna med GPS kombineras på

vissa områden med båtinventeringar vintertid.

2022 blev också året när våra utpekade marina IBA-områden föranledde och genererade en genomgång och uppdatering av marina/kustnära Natura 2000- och Special Protection Areas (SPA)-områden. EU-kommissionen gav helt enkelt Sverige en läxa att se till att landets SPA-områden utökas enligt våra IBA-områden. Ett slutgiltigt förslag som har kommit från Naturvårdsverket ligger i skrivande stund hos vår regering och vi får återkomma med utfallet i nästa års verksamhetsberättelse. Klart står att de flesta länsstyrelserna har gjort ett bra jobb och i de flesta fallen har de föreslagna nya SPA-områdena fått större areal än de IBA-områden som vi givit dem som underlag. Däremot har tyvärr inte Naturvårdsverket accepterat dessa i samtliga förslag som innehöll uppdaterade IBA-områden, men flera har kommit med. ■

Projekt Remiz

Arbetet med pungmes i projektet Remiz har denna säsong, liksom föregående år, fördelats så att Olof Persson och Peter Öhrström har följt pungmespopulationen i sydvästra Skåne medan Mats Johannessson följt populationen i nordöstra Skåne.

I sydvästra Skåne observerades under häckningstid sammanlagt sex hanner och tre honor. Endast två häckningsförsök konstaterades där ett lyckades med sex flygga ungar som resultat. Ett annat par lade en äggkull som övergavs innan ruvning och varken hannen eller honan i detta par sågs därefter. I nordöstra Skåne sågs bara två säkert identifierade individer, båda hanner, och ingen häckning är känd.

Inga pungmesar fångades eller kontrollerades på Falsterbohalvön under hösten vilket ytterligare förstärker in-

Pungmes.

trycket av en mager häckningssäsong.

Vi har sedan tidigare konstaterat bopredation och en minskande kullstorlek som betydelsefulla faktorer till pungmesens tillbakagång. Denna säsong konstaterade vi därtill en ovanligt skev ålderssammansättning då det i sydvästra Skåne inte fanns några häckande 2k-hanner i populationen. Materialet är dock litet och

ålderssammansättningen varierar uppenbarligen, både mellan år och lokaler.

Sammanfattningsvis noterar vi ytterligare en tillbakagång från de senaste magra säsongerna och vi är nu nere på en nivå motsvarande 1970-talet. Frågan är hur länge vi får ha pungmesen kvar som häckfågel i landet? ■

FOTO: BERTH-OVE LINDSTRÖM

Jaktfalk i Norrbotten

Iföreningens regi har det bedrivits inventeringar efter jaktfalk i Norrbotten. Dels har LKAB:s gruvområden i Kiruna och Gällivare kommuner inventerats med avseende på både jakt- och pilgrimsfalk, dels gjordes en riktad insats för jaktfalk i Sareks, Padjelantas och Stora Sjöfallets nationalparker. Resultaten stärkte våra misstankar om att jaktfalkspopulationen har minskat i Norrbotten och årets inventering gav elva par i länet. ■

Nigerian Bird Atlas Project

BirdLife Sverige bidrar till A.P. Leventis Ornithological Research Institutes (APLORI) verksamhet sen många år. Sedan 2015 kartläggs utbredningen av Nigerias fåglar och projektet försöker beskriva deras status i ett atlasprojekt, "Nigerian Bird Atlas Project" (NiBAP).

NiBAP fokuserar på att kartlägga utbredningen av fåglar i Nigeria och i möjligaste mån beskriva deras status. Arbetet utförs till stor del av volontärer, av vad som på engelska populärt benämns "Citizen Scientists" – frivilliga som är villiga att bidra till fågelskydd genom att gå ut i fält och sedan skicka in sina observationer till projektet. Genom att slå samman insatser från allmänheten, fågelskådare och forskare kommer vi genom den nigerianska fågelatlasen för första gången i detalj att kunna få reda på de olika arternas utbredning, liksom hur utbredningen förändrats över tiden. Detta kommer att vara ett kraftfullt verktyg för bevarande av fåglar och deras miljö. Vidare kommer det hjälpa oss att få en bättre förståelse för hur arternas utbredningsområde förändras till följd av klimatförändring och mänsklig påverkan. I skrivande stund, november 2023, har NiBAP en täckning på nästan 50 procent och cirka 250 personer bidrar årligen genom att de skickar in observationer till databasen. Vi har också börjat publicera utbredningskartor och information om utvalda, vanliga, arter online till något som ska utvecklas till en nigeriansk fågelatlas.

Atlasprojekt är en av den afrikanska ornitologins största angelägenheter. Avsaknaden av utbredningsdata utgör ett hinder för både forskning och naturvård. De afrikanska fågelatlasprojekten är också mycket viktiga för de europeiska ornitologin. De sista "vita fläckarna" för europeisk ornitologi är att veta vart de fåglar som tillbringar den nordliga vintern i Afrika tar vägen och vad de gör. Förutom klimatförändringarna har utvecklingen i Afrika, och särskilt förlusten av natur-

lig vegetation till följd av det expanderande jordbruket, haft stora effekter på flyttfåglarnas utbredning och på tidpunkten för deras flyttning. Med tanke på behoven av forskning och bevarande i det afrikansk-eurasiska flyttningssystemet för fåglar, kommer stora delar informationsbristen att täckas av ett atlasprojekt i kontinental skala.

Tillsammans med South African Bird Atlas 2 och Kenya Bird Map har NiBAP också startat the African Bird Atlas Project (ABAP) och introducerat konceptet med "BirdAtlas" till Kame-run, Gambia, Ghana, Liberia, Rwanda, Senegal, Sierra Leone och Uganda. Vidare finns planer på workshopar i Malawi i december 2023, Egypten i februari 2024, samt Rwanda och Elfenbenskusten någon gång under 2024. För att kunna introducera ABAP i fransktalande länder samarbetar vi med the Swiss Ornithological Institute (SOI), som genom en donation har pengar för detta syfte. SOI har tillsammans med BioloVision utvecklat en rapporteringsapp som går att använda även på franska, för att registrera observationer när man utför atlasarbeten. SOI bekostar workshopen i Senegal och den planerade i Elfenbenskusten.

Den kanske mest spännande aspekten av atlasprojekten i både Nigeria och Kenya har varit utvecklingen av nya modeller för medborgarforskning. Eftersom det inte finns så många ornitologer i Afrika idag måste projekten också fokusera på att engagera studenter, medborgarforskare med flera, och få ut dem i fält. Ett stort arbete har inriktats på att skapa kunskap om och förståelse för fåglar genom bildandet av fågelklubbar, detta för att på sikt öka människors medvetenhet för fåglar, fågelskydd och naturvård i allmänhet. Hittills har vi etablerat ungefär 30 fågelklubbar runt om i Nigeria och antalet klubbar och fågelskådare i landet växer stadigt. Vi kan nu räkna antalet fågelskådare i Nigeria till närmare tusentalet! De nu över 130 studenter som lämnat APLORI med både en Master i Naturvårdsbiologi och mycket goda kunskaper om fåglar spelar, och har spelat, en nyckelroll i att göra detta projekt till en framgång.

Projektet African Bird Atlas kommer att kunna utgöra ett mycket betydelsefullt verktyg för att tillgodosätta ornitologins informationsbehov i både Afrika och Europa. Om de nigerianska och kenyanska erfarenheterna kan upprepas på andra håll, kommer projektets största effekt att vara att

FOTO: TALATU TENDE

Black headed Plover.

utveckla en entusiasm för fåglar och en passion för biologisk mångfald på gräsrotsnivå i en omfattning som aldrig tidigare skådats i Afrika. Under den ovan nämnda workshopen i Senegal, som syftade till att starta upp atlasprojektet där, deltog också representanter från Elfensbenskusten, Gambia och Mauretaniens. ABAP har nu en organisationskommitté, där Ulf Ottosson är sammankallande, sammansatt av representanter från NiBAP, SABAP2, KBM, Arocha Kenya, Universitetet i Kapstaden, BirdLife Africa, SOI och enskilda personer från Egypten, Etiopien, Liberia och Senegal.

I oktober 2022 erhöll NiBAP och ABAP ett generöst bidrag från BirdLife Sverige. Erhållna medel har använts enligt ansökan för att täcka NiBAPs dagliga verksamhet. NiBAP har en person anställd, vi har "atlasambassadörer" som stöttar våra fågelklubbar med besök och vi bidrar till fältarbete som utförs av enskilda eller grupper som kan ansöka om medel till exkursioner. Dessutom har medel använts till att köpa kikare och fågelböcker som är en ständig bristvara. Erhållna medel har också använts till att bidra till den workshop som är planerad i Malawi 5–7 december. ■

Fågelforskning i Östra Turkiet

Under våren 2023 reste jag, Noel Hoentahl, till Aras fågelstation i Östra Turkiet för att reda ut frågetecken kring vitgumpad buskskvätta, berggransångare och samamiscus-rödstjärtar. Målet var bland annat dokumentera avvikande buskskvättor och fånga individer från den lokala populationen av variegatus. Denna gång hade jag tack vare BirdLife Sverige tillgång till ett speciellt tunt nät och fällor för att fånga de listiga buskskvättorna.

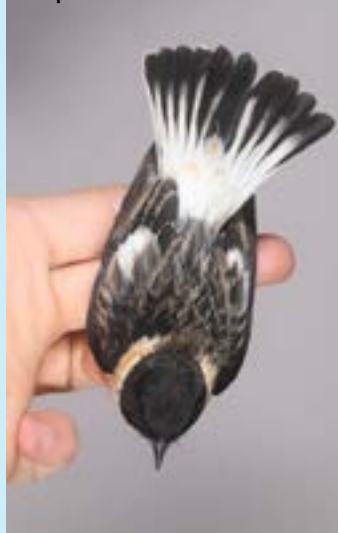
Fältarbetet i Aras våren 2023 blev dock långt ifrån förväntningarna, då skogsbränder härjade precis vid fågelstationen mitt under besöket, vilket ledde till att delar av det inköpta fångstmaterialet brann upp. Första veckan blev därför mycket svår. Sedan blev det bättre och bättre – med hjälp av de två kvarvarande fällorna och stationens nät kunde 35 individer vitgumpad buskskvätta fångas in, tillsammans med sju samamis-

Noel Hoentahl fotograferar en av sina fångster i Aras.

cus-rödstjärtar och en berggransångare. Samtliga individer mättes och dokumenterades noggrant och kommer vara viktiga bidrag i ett antal publikationer som just nu håller på att förberedas för publicering. Vegetationen har sedan våren 2023 delvis återhämtat sig och hyste återigen relativt gott om fågel hösten 2023, men behovet av ett starkare skydd för Aras är tydligt. ■

Kaspisk buskskvätta.

Berggransångare.

Rödstjärt av rasen samamiscus.

En storlomsfamilj
med två stora ungar
har blivit en alltmer
sällsynt syn.

FOTO: LEIF FLYDÉN

Projekt Lom – fortsatt bekymmersamt för två svenska ansvarsarter

De flesta med intresse och engagemang för natur och fåglar blir fascinerade och kanske förtrollade av en lom-upplevelse med dess syn- och hörseltryck; under skogspromenaden, fågelexkursionen, kanotturen eller från sommarstugan med utsikt över en lomsjö. Kanske tänker vi mer sällan på det internationella ansvar för de två lomarterna som vi har tillsammans med Finland och Norge. Mot den bakgrunden, i kombination med farhågor för en låg ungpåproduktion och komplex hotbild, tog Sveriges Ornitologiska Förening och Svenska Naturskyddsföreningen 1994 ett gemensamt initiativ till Projekt Lom.

2023 blev således det 30:e verksamhetsåret. Årliga bedömningar av häckningsutfallet utgör kärnan

i verksamheten. 2023 medverkade ungefär 175 personer, tyvärr en något lägre uppslutning jämfört med de närmast föregående åren. Insatsen kompletteras med en avstämning av de rapporteringar av lommar på tänkbara häckningsplatser som har gjorts i Artportalen.”

För storlommen blev 2023 ett bra år i landets västra och norra delar, medan det gick sämre i de sydöstra delarna, med en ungpåproduktion under den nivå som behövs för att kompensera för den årliga dödligheten.

För smålommen blev 2023 ännu ett år med ett svagt häckningsutfall, genomgående under nivån som behövs för att kompensera för den årliga dödligheten. Långsiktigt har ungpåproduktionen varit bättre i

Norrland, jämfört med landets mellersta och södra delar, men generellt har det varit en nedåtgående trend sedan mitten av 1990-talet. Det är en aning frustrerande att vi inte har någon enkel förklaring, men bopredation tycks var ett bekymmer. ■

För storlommen blev 2023 ett bra år i vissa delar av landet.

FOTO: GUN LARSSON

Fonder och stiftelser

Föreningen vill rikta ett stort tack till de fonder och stiftelser som under året stöttat våra projekt. Dessa externa finansiärer blir än viktigare när statliga anslag minskar. Ett antal projekt har finansierats direkt från BirdLife Sveriges egna fonderade medel.

Alvins fond

Projekt som rör fågelskydd och naturvård har möjlighet att söka medel från Alvins fond. Fonden administreras av Naturvårdsverket, och i beredningsgruppen sitter representanter för BirdLife Sverige, Naturskyddsföreningen och Naturvårdsverket. Många år har fonden kunnat dela ut medel till de flesta sökande, men 2023 var ett (förhoppningsvis) avvikande år, då de sökte anslagen flera gånger översteg de tillgängliga medlen. Sammanlagt delade Alvins fond under året ändå ut knappt två miljoner kronor till ungefär 40 projekt.

IBA-områden i Östersjön, Projekt Skräntärna, Pilgrimsfalk Sverige, Naturpedagogiska dagar vid Hornborgasjön, Ungdomsläger, Projekt Lom, Myrspovsarbete inom Arctic Flyways. Dessutom tilldelades flera av våra regionalföreningar medel till projekt för backsvala, smålom, berggöv, ungdomsskådning och jaktfalk.

Petra Lundbergs stiftelse

Ängshök, IBA-områden i Östersjön och vitryggig hackspett.

Lindbergs stiftelse

Sydlig kärrsnäppa, Arctic
Flyways och vitryggig hackspett.

Göran Gustafssons stiftelse

Jaktfalk i Lappland.

Göran Gustafsson's Stiftelser

Strangells stiftelse

Vitryggig hackspett Norrland,
samt seminariet som hölls i
Kramfors.

Sparbankstiftelserna

Naturpedagogiska dagar.

Svenska Postkodlotteriet

finansierar vårt drömsprojekt
En sista utväg för den
sydliga kärnsnäppan.

LKAB
Jakt- och
pilgrimsfalkinventeringar.

Skellefteå Kraft

Vitryggig
hackspettseminarium.

SCA

Vitryggig
hackspettseminarium.

Sveaskog

Vitryggig **SVEASKOG**
hackspettseminarium.

WWF

Arctic flyways, vitryggig hackspett, Inventering i Mittlanskogen

**Den internationella fonden
Ecological Restoration Fund**

sydlig kärrsnäppa, Arctic Flyways och arbetet men en ny våtmark i Lidköping.

Naturbutikens nyinstiftade

fågelskyddsfond stöttar arbetet med ängshök under tre år.

Svenskt friluftsliv

Naturlänken och
Naturuppsdraget.

Exempel på projekt som BirdLifeSverige finansierat

med egna fondmedel: Nigerian/
African Bird Atlas Project, fågel-
forskning i östra Turkiet, Ung-
doms/inventeringsläger vid Stora
Sjöfallet, IBA-områden i Östersjön,
projekt skräntärna, projekt Remiz,
berguv Uppland, Ölandsvatten 2.0
samt seminarier i Kramfors om
vitryggig hackspett.

Några av våra projekt:

naturum

Ottenby

Fler besökare än tidigare, 50-årskalas, många lyckade samarbeten och en ny medarbetare. En sammanfattning av 2023 från naturum Ottenby.

Den 1 april slog vi upp portarna för säsongen och våren rullade på som vanligt. Trots en lite sval början på årstiden så svek inte besökarna oss. Sommaren fortsatte sedan full fart med många besökare. En glad nyhet för året var det kommunala vattnet som drogs in under vintern. Det underlättade sommarens arbete då vi slapp allt extrajobb med att fixa toaletter som inte funkade. Hösten blev väldigt lugn på udden sett till såväl antal fåglar som antal besökare. Totalt besökte 65 540 personer naturum fram till vi stängde 5 november. Våren och försommaren var ungefär som förra året med 18 395 besökare. Sommaren visade sig bli den bästa sedan 2011 sett till antal besök. Men med något färre deltagare på våra guidningar jämfört med förra årets rekord (1550 i år jämfört med 1738 under 2022). Hösten fick sedan bland de lägre besöksiffrorna, bara 2016 var sämre. Vi erbjöd totalt 658 guider under året och drygt 3200 personer deltog. Detta gör 2023 till näst bästa året sett till antal besökare

och även till antal deltagare på våra guidningar. Vi är nöjda med året!

Naturum som varumärke fyllde 50 år och detta uppmärksammades hos oss 9 september då vi bjöd besökare på fika. Naturum i Ottenby var ett av de första i Sverige, då som en husvagn på parkeringen till Ölands södra udde. Husvagnen kom på plats efter det att Ölandsbron byggdes 1972.

Det fina samarbetet med Mörbylånga kommun kunde vi fortsätta med även i år! Förutom våra gemensamma skolprojekt Miniguider och Friluftsdagar körde vi i år även en guidad tur tillsammans: Vintervandring på sandreveln – en vandring ut på sandreveln i Ottenby naturreservat. Det visade sig vara jättemånga som ville med oss ut och turerna med max 50 deltagare fylldes snabbt, trots risk för isande havsvindar.

Tillsammans med BirdLife Sverige genom Kajsa Grebäck och Anette Barr, naturum Trollskogen, Ölands Naturskyddsförening och Station Linné höll vi i en dag för skolor under Biologiska mångfaldens dag 22 maj. Vi var på Station Linné och hela Tor-slunda skola, som ligger i närheten, deltog i olika aktiviteter kopplade till biologisk mångfald.

Naturum
Ottenby från
70-talet.

Östersjödagarna anordnades 1–2 september i Färjestadens hamn tillsammans med Mörbylånga kommun, Borgholm Energi, Ölands Naturskyddsförening och naturum Trollskogen. En dag för skolor och en dag för allmänheten där deltagare bland annat kunde häva och snorkla i havet, titta på Östesjödjur i akvarier, samt fascineras av hur snabbt vattnet rinner av ett dikat landskap jämför ett odikat, snyggt visat i en modell gjord av Kalle i Ölvedal.

I naturum visades flera olika tillfälliga utställningar under året. Bland annat en om invasiva arter – Våra ovälkomna gäster – som tagits fram av Naturvårdsverket och Havs- och vat-

”

Naturum i Ottenby var ett av de första i Sverige, då som en husvagn på parkeringen till Ölands södra udde. Husvagnen kom på plats efter det att Ölandsbron byggdes 1972.

FOTO: LARS LINDELL

tenmyndigheten. Den var uppskattad av besökare och det var många som fick lära sig att även den fina vres-rosen är invasiv.

Den stora förändringen till i år var att naturum fick ytterligare en fast anställd personal, så nu är vi två! Stina Andersson började i mars och jobbar del av sin tid på naturum och resten av tiden på Ottenby fågelstation. Att ha en till anställd som dessutom jobbar på båda platserna har, precis som vi hoppades, gjort arbetet på udden enklare, effektivare och roligare. ■

Snorkling under Östersjödagarna.

FOTO: IDA HANSSON

Fågelintresse och volontärer

Att jobba med fågelintressefrågor är viktigt för att synliggöra att alla kan vara med, samt för att öka kunskapen om fåglar och fågelskyddsarbete. Allmänheten förväntar sig att personer i ornitologiska föreningarna ska ställa upp, svara på frågor, inventera, guida, rädda deras skogar. Alla är nog inte medvetna om vilket arbete, samt vilken erfarenhet och kunskap som ligger bakom. Frågor vi jobbar med är hur vi ska få fler att lära sig mer om fåglar, samt hur vi ska öka antalet medlemmar i BirdLife Sverige, liksom öka engagemanget inte minst i regionalföreningarnas arbete. Vad behöver vi kommunicera för att fler ska förstå att de kan komma med i en förening, lära sig och dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter samt att de kan bli en del av fågelskyddsarbetet? Vi behöver stärka upp Fågelsverige, och vi behöver göra det tillsammans!

Att fågelintresset är stort bland allmänheten har nog inte undgått någon. Det kan vi till exempel se i Facebookgruppen Fåglar inpå knuten där vi har över 205 000 medlemmar, vilket är långt högre än medlemsantalet i BirdLife Sverige och regionalföreningarna tillsammans. Vi försöker underlätta vägarna från ett fågelintresse till ökat engagemang. I Fåglar inpå knuten får allmänheten – både nybörjare och fågelskådare – svar på frågor.

Under året har vår verksamhetsutvecklare och intressesamordnare varit med på landsdelsmöten, skogsmässa, besökt fågelföreningar med mera för att lyssna, lära och hitta länkar mellan allmänt fågelintresserade och engagerade.

Ett exempel är att vi jobbat fram ett utbildningskoncept för mentorer och nya inventerare. Ett annat, på initiativ från Upplands Ornitologiska Förening (UOF), är att vi tillsammans med Studieförbundet, UOF, Synskadades Riksförbund och ABF har vi tagit fram en studiehandledning Skåda fågel med örat, ett studiematerial i att börja skåda fågel för synskadade. Materialet

funkar även bra för de som vill lära sig fåglars läten.

Under året har vi även jobbat med att ta fram en permanent utställning, Blåhaket, i före detta Flyttfågelmuseum på Ölands södra udde. Där kommer vi att lyfta mycket av den verksamhet som sker i fågelföreningarna, samt förklara hur man kan bli delaktig. Vi vill visa på möjligheter att ta ett kliv i sitt fågelintresse i föreningslivet, börja inventera, anmäla sig till eller leda fågelcirkel och så vidare.

För att synliggöra regionalföreningarna och fågeltidskrifter har vi en plats i Naturbutiken, där vi lagt ut blädderexemplar av fågeltidskrifter, samt har ett anslag med QR-kod som leder till kontaktinformation till regionalföreningarna och fågelklubbar, och information om hur man blir medlem i BirdLife Sverige.

Under sommarhalvåret har det blommat vackert samt sprudlat av fjärilar och andra små kryp på innergården på Stenhusa Gård. Under en helg i maj och under höstens skördefest har vi haft aktiviteter på den nya innergården – för att berätta om biologisk mångfald och BirdLife Sverige, samt möta fågelskådare och andra gäster som besöker Naturbutiken.

Fågeldialogen

Fågeldialogen är ett digitalt forum för utbyte av kunskaper, idéer, dilemman och erfarenheter med engagerade personer i fågelföreningarna runt om i landet. Fågeldialogen genomfördes 33 gånger under året på onsdagskvällar; från januari till och med maj samt september till och med december. Samtalsämnen har varit varierande med ämnen som skogens nyfikna glädjespridare lavskrikan och andra skogsfåglar, att ha verksamhet tillsammans med barn och vuxna, projekt och projektidéer, artskyddsförordningen, inventeringar och mentorskap, ringmärkning, fågelskådning och folkhälsa, riktlinjer för vindkraft, ekoskådning, hur rapportera i artportalen, att starta en ungdomsgrupp, sjöfågelinventeringar med mera. Någ-

ra av träffarna har startat tidigare med information eller föreläsning innan själva Fågeldialogen.

Vinterfåglar inpå knuten

Årets Vinterfåglar inpå knuten genomfördes 27–30 januari. Det var den 18:e i ordningen sedan starten 2006. Antalet rapportörer har varierat genom åren och detta år var det ovanligt lågt, kanske på grund av vädret. Antalet matningar var 15 902, och antalet rapportörer 15 534. Räkningen startades som ett sätt att stimulera det fågelintresse som väcks hos många vintertid då närmare en halv miljon hushåll matar fåglar. Efter hand har det dock visat sig att räkningarna speglar förändringar i vår närmaste fågelvärld. Bland annat visar de hur flera arter utvidgar sina vinterområden norrut i takt med att klimatet förändrats. Bland dessa arter finns koltrasten, rödhaken och nötvackan som alla förekommer längre norrut i landet än när räkningen startade 2006. Likt alla tidigare år är talgoxen den talrikaste arten på fågelmatningarna. Även blåmes (tvåa) och pilfink (trea) håller ställningarna väl. Under lördagen genomförde vi en livesändning med samtal och fågelmatningar från olika platser i landet.

Fågeltornskampen och fågelskådningens dag

Fågeltornskampen genomfördes lördagen 6 maj. Fågeltorn bemannas under denna kamp med lag som räknar alla fågelarter som hörs och ses. Under åtta timmar, från i stort sett soluppgång till klockan ett på dagen, gäller det att hitta så många fågelarter som möjligt från respektive tävlande fågeltorn.

Vinnande laget blev Hångers udde, Hornborgasjön. Med sina 110 registrerade fågelarter var tornet outstanding i Sverige och man lyckades också finna fler arter än de normalt oslagbara finska fågeltornen. Det finska tornet som var närmast fick ihop 108 fågelarter. Det har bara hänt en gång förut att ett svenskt fågeltorn, då fågeltornet i Södra lunden vid

FOTO: KAJSA GREBÄCK

När boken *Öländska trädgårdar* (Avium förlag) kom ut arrangerade vi boksignering med författaren Gunnel Carlsson. Vi bjöd på skumpa och pratade med besökare om vår egen blomstrande trädgård, Naturbutiken och BirdLife Sverige.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Stenhusa gård.

FOTO: EDVIN KLEIN

Vinnande laget
Hangersudde
Hornborgasjön.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

BirdLife Sveriges sommarvolontärer, Marie Stridh och Eva Ålund vid Ottenby fågelstation på Ölands södra udde.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Hornborgasjön och Trandansen är under trantider en av Sveriges mest besökta platser med cirka 150 000 besökare och ett bra tillfälle att sprida information om natur och fåglar. Fågelklubbarnas volontärer är värddar vid Trandansen och guidar besökarna samt ger dem information om tranorna, Hornborgasjön och BirdLife Sverige. Under våren har cirka 50 volontärer ställt upp som värddar.

FOTO: KENT-OVE HVASS

Ottenby, lyckats vinna. Våra finländska BirdLife-vänner leder dock stort när det gäller antalet deltagande fågeltorn – de har imponerande 290 rapporterade torn, att jämföra med våra 87.

Fågelskådningens dag genomfördes söndagen 7 maj. Under Fågelskådningens dag arrangerar BirdLife Sveriges regionalföreningar och lokala fågelklubbar publika aktiviteter. En helg med många trevliga fågelupplevelser både för fågelskådare och allmänheten.

EuroBirdwatch2023

Helgen den 30 september – 1 oktober genomfördes EuroBirdwatch för 31:a gången.

EuroBirdwatch ursprungliga tanke, som fortfarande gäller, är att understryka flyttande fåglars behov av rastplatser och övervintringsplatser. För över trettio år sedan, när evenemanget startades, var väl exploateringshotet av "skräpmarker" störst, marker som var viktiga för rastande fåglar men betraktades som värdelösa av exploatörer. Särskilt gällde detta

I år fick EuroBirdwatch draghjälp av Sveriges Radios Naturmorgon.

mark utefter flod-, sjö- och havsstränder, platser med god födotillgång för fåglar. Numera har vi ett ännu större hot, klimatförändringen, där kanske framför allt torka på grund av högre temperaturer och människans behov av sötvatten för bevattning det största. På en del håll är också det bristande modet hos politiker att vidta svåra, obehagliga åtgärder för att mildra uppvärmningen av jordklotet ett bekymmer. En annan viktig del av EuroBirdwatch är att ge indirekt stöd åt de BirdLife-partner som verkar i länder med sämre fågelskydd än inom EU (just nu).

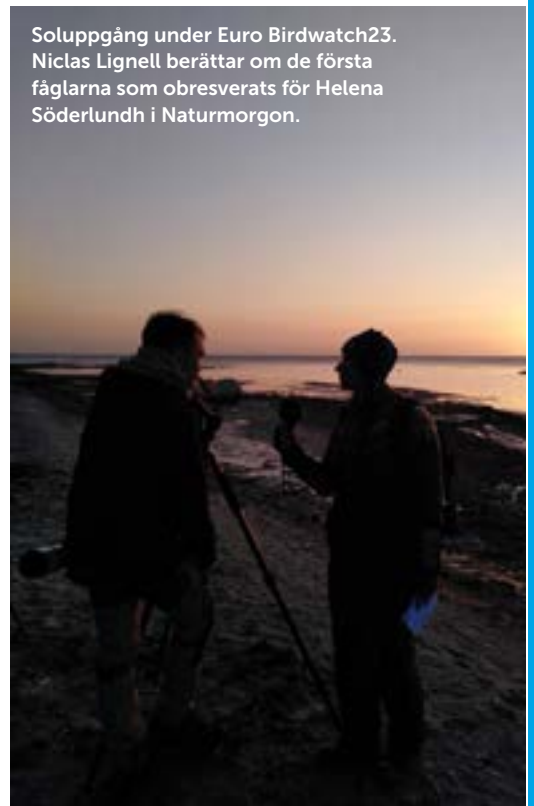
I år fick vi verklig draghjälp av Sveriges Radios Naturmorgon. Huvudämnet för lördagens tidiga sändning var EuroBirdwatch2023. Det sändes direkt från fågeltornet vid

Stenåsadets camping på sydöstra Öland. Trots mörkret i den tidiga gryningstimmen kunde BirdLife-gänget som deltog i sändningen notera kustpiparens lite vemodiga dubbelvissling och en insträckt kungsfågel i det svaga ljuset under det första radioinslaget. Fler följde och vi fick en direktrapport från Batumi Raptor Count, vår BirdLife-partner i Georgien. De ligger två timmar före oss så de rapporterade om de första sträckande bruna kärrhökarna och den första flocken med ett par hundra stäppvråkar (östlig form av ormvråk)! Vi fick höra om den korridor där rovfåglar och andra fåglar sträcker mellan Kaukasus höga bergstoppar och Svarta havets kust. Fantastiska runt 2 miljoner rovfåglar räknas in varje höst. Vårt eget, i och för sig,

Christer Johansson, Göran Carlzon, Torbjörn Westerberg och Kajsa Grebäck på skogsmässa i Arvika.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Soluppgång under Euro Birdwatch23. Niclas Lignell berättar om de första fåglarna som obesverats för Helena Söderlundh i Naturmorgon.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

fantastiska fågelsträck vid Falsterbo tömmer väl Norden och kanske de västligaste delarna på Ryssland på rovfåglar medan Batumi får en stor del av Asiens rovfåglar som ska sträcka till Afrika. Så det är väl inte konstigt om både art- och individantal är betydligt större vid Georgiens fina rovfågelsträcklokal. Även BirdLifes ungdomsskådare, som genomförde en "Eko-skådning" med muskelkraft och/eller kommunala färdmedel, uppmärksammades i en intervju med Hugo Karlström från Linköping. Rapport ligger på BirdLife Sverige hemsidan <https://birdlife.se/eurobird-watch23-en-sammanfattning/>

Intressekommittén

Intressekommittén har under 2023 haft två fysiska träffar och två digitala. Frågor som diskuterats är hur vi inkluderar nya personer i verksamheten, pedagogisk utveckling och framtagande av material för att underlätta för regionalföringar och fågelklubbar. Det har även pratats om hur vi peppar fler personer att våga värva nya medlemmar och att åter-

uppta konceptet Fåglar är fantastiska.

Flera personer från Intressekommittén har varit med och värvat medlemmar på Ölands södra udde, Folk och fåglar vid Getterön, Trandansen vid Hornborgasjön och på Falsterbo Bird Show. Vi har även vår "jour-telefon" där Fågelfarbror Staffan Müller i Dalarna tagit emot många samtal från nyfikna fågelintresserade frågeställare, från norr till söder. Till sin hjälp har han haft ett brett nätverk av kunniga fågelskådare som hjälpt till med att lösa enskildas funderingar.

Volontärarbetet

Förutom alla förtroendevalda har vi många volontärer inom BirdLife Sverige. Under sommaren hade vi 24 volontärer som under sex veckor värvade medlemmar, berättade om olika verksamheter på Ölands södra udde, om BirdLife Sverige och om fågel-föreningarna, samt visade fåglar och säljar, liksom svarade på diverse frågor. Mycket uppskattat av både svenska och utländska besökare!

Under Falsterbo Bird Show var ett 20-tal volontärer engagerade under

Sommarvolontärerna i Ottenby som glatt delar med sig av sina kunskaper om fåglar och annat som besökarna vill veta.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

BirdLife Sveriges styrelse på glatt humör efter skådning.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

Decemberkväll med bildvisning på Lång Jan.

FOTO: KAJSA GREBÄCK

våra naturpedagogiska dagar, se mer under Naturlänken nedan. Dessutom har vi runt 25 volontärer som under höst och vår håller fyren i Ottenby öppen för besökare.

Vi har "Riktlinjer för volontärbete" inom BirdLife Sverige samt stöddokument som ska underlätta arbetet tillsammans med volontärer. Dessa ska även kunna vara ett stöd för regionalföreningarna när de söker folk till sina aktiviteter och förtroendeuppdrag.

Folkbildningsarbetet

Tillsammans med vårt studieförbund, Studieförbundet, genomför vi och många fågelklubbar och regionalföreningar olika arrangemang. Under 2023 har 800 kulturprogram (föreläsningar och guidningar), 73 studiecirklar och 89 annan folkbildningsverksamhet rapporterats. Aktiviteten i arrangemangen handlar om allt ifrån att börja skåda fågel, fågelguidningar, föreläsningar och inventeringskurser till att snickra holkar.

Studieförbunden står inför stora förändringar både när det gäller hur de ska jobba med verksamheten och rapportera den samt att regeringen genomför stora nedskärningar för studieförbund och folkhögskolor. Inom Studieförbundet kommer det även att genomföras en organisationsförändring. Som representant från BirdLife Sverige har Kajsa Grebäck varit med på dialog- och samrådsmöten tillsammans med övriga medlemsorganisationer, verksamhetschefer och förtroendevalda

inom Studieförbundet. En representant från Studieförbundet sitter även med i Intressekommittén.

Landsdelsmöten – regionalföreningarna

Under hösten har vi genomfört tre landsdelsmöten i Götaland, Svealand och Norrland. Bäst uppslutning var det i norr. Gemensamt för alla mötena var att deltagarna, från regionalföreningarna, styrelserepresentanter och personal från BirdLife Sverige, uppskattade utbytet mellan varandra och att man önskar att alla regionalföreningar är delaktiga nästa gång. Mötena var upplagda utifrån vad respektive regionalförening önskade prata om. På samtliga möten presenterade BirdLife Sverige den kommande IBA-kampanjen. Det var samtal och diskussioner om kedjan,

fågelskydd, vindkraft, skogsfrågor, valberedningens arbete, fågelintressefrågor, Naturlänken, samarbeten och kommunikation. ■

Landsdelsmöte

Götaland, i Lund den 21–22 oktober med 19 deltagare. Åtta av tolv regionalföreningar var representerade.

Svealand, i Västerås den 11–12 november med tolv deltagare. Fyra av sju regionalföreningar var representerade.

Norrland, i Umeå den 18–19 november med 18 deltagare. Samtliga sex regionalföreningar var representerade.

I år var det Västerbottens Ornitologiska Förening tur att vara värd för möte med Norrlands sex regionalföreningar.

Skådarskola med rovfåglar i fokus ute på
Scheferiängarna på södra Öland.
FOTO: KAJSA GREBÄCK

Naturlänken

Målet med projektet är att värna om barnens framtida möjligheter att få uppleva en fin natur med stor artrikedom och biologisk mångfald. Naturlänken vill därför bidra med kunskaper och att genom delaktighet, nyfikenhet och pedagogik locka ut fler barn, pedagoger och andra – både familjer och organiserade grupper – i naturen och där erbjuda minnesvärda och lärorika upplevelser.

Året 2023 har varit händelserikt för Naturlänken. I projektet ingår flera olika delar av vilka barn, fåglar, natur och en härlig framtid är några. 2023 har innefattat nätverksskapande, materialutveckling, samarbete med olika fågelföreningar, organisationer, förskole- och skolbesök samt informationsspridning om projektet, om BirdLife Sverige och mycket annat. Många av de delar som Naturlänken sökt pengar för har blivit verklighet och pusselbitarna faller på plats en efter en samtidigt som nya idéer tar form och utvecklas utifrån mötena med alla engagerade människor såsom pedagoger, volontärer, föreningsmännskor, samarbetspartner och flera andra.

Digitala träffar

Året började med ett antal digitala träffar med så många som över hundra anmälda. Dessa riktade sig främst mot pedagoger, men även andra anmälde sig såsom naturskolepersonal, skolledare, föreningsrepresentanter, privata företagare, gymnasielärare et cetera. Träffarna pågick under hela året med uppehåll under sommaren – vi upplevde att det då fanns ett större intresse för evenemang ute i naturen. De digitala träffarna

hade teman som var säsongs- och årstidsknutna, såsom vinterfågelmatning, vad fåglarna gör på vintern, vårfåglar samt, under vinter och vår, barnens fågelveck. Hösttemat hade koppling till material som tagits fram om artkunskap. Två träffar per termin har verkat vara lagom. Två av träffarna har spelats in då efterfrågan på detta funnits bland deltagare som fått förhinder. Det har också kommit till Naturlänkens kännedom att dessa inspelningar använts som fortbildning hos pedagoger på förskolor. Vid de digitala träffarna informerades alltid om projektets mål och vision, om Naturuppdraget samt om BirdLife Sverige. Det informerades också om hur Naturlänkens material finns tillgängligt för alla som vill ta del av det på plattformen Gläntan.

Vinterfåglar inpå knuten med tävling

Vår tävling för skolor blev väldigt lyckad med 29 inskickade bidrag från förskolor, skolor och fritidshem i hela landet. Tävlingen avgjordes i början av februari. För att delta var kravet en halv A4-sida med text om vad barnen lärt sig medan de matat och studerat fåglarna under deras vinterfågelmatning. Bilder skulle också bifogas. Det kom in fina arbeten där barnen tillverkat matare, räknat fåglar, studerat dem och lärt sig olika arter. En jury bestående av tre BirdLife Sverige-anställda fick det svåra arbetet att avgöra vilka som vunnit priserna bestående av kikare, fågelmatare, böcker med mera. Några av de dokumenterade bidragen publicerades med föräldrars tillstånd som inspiration till andra på plattformen Gläntan.

Tranvåren 2023

Våren präglades av planeringen av evenemanget Tranvåren, samarbete med volontärer, samt inbjudningar

och bokningar av skolbesök. Ansökningar av pengar till bussar för skolorna, volontärutbildning, kontakt med gymnasieskolor och folkhögskolor. Vår volontärutbildning hölls den 5 mars, först en gemensam för alla Tranvårens olika volontärer med cirka 40 deltagare och på eftermiddagen Naturlänkens egen med 20 deltagare.

”

Många av de delar som Naturlänken sökt pengar för har blivit verklighet och pusselbitarna faller på plats en efter en samtidigt som nya idéer tar form och utvecklas

Fågeln är så nära
att jag kan känna
på den!

I samarbete med Visit Hornborgasjön, Falbygds fågelklubb, Skövde fågelklubb, Västergötlands Ornitologiska Förening och Naturum Hornborgasjön anordnade BirdLife Sverige via Naturlänken under veckorna 13 och 15 naturpedagogiska dagar för skolor i kommunerna kring Hornborgasjön. Sammanlagt besökte 972 elever i åldrarna 6–13 år Trandansen och fick vara med om att titta på tranor och andra fåglar i hand- och tubkikare. Fågelläten och tips om hur de kan lära sig komma ihåg olika fåglars läten var en annan aktivitet. Förutom fågelaktiviteter erbjöds barnen att lära sig om trädens knoppar, om allemansrätten, spår av djur i naturen, samt andra naturrelaterade aktiviteter. Evenemanget var eftertraktat och blev fullbokat, minst 200 elever från olika skolor fick vänta till nästa år.

Tillsammans med Västergötlands Ornitologiska Förening sökte och fick vi fantastiskt nog busspengar av Sparbanksstiftelsen Skaraborg i år. BirdLife Sverige sökte och fick också ytterli-

gare pengar till barnens bussar från Alvins fond. Tack vare detta kunde många av skolorna få sina bussar till Trandansen betalda. Den kostnaden har vi förstått är ett hinder för att kunna ta sig i väg. Att åka buss var lika spännande som att vara vid Trandansen för en del barn. Ett barn uppmärksammade ett gäng pensionärer som steg av en buss, och sa: "Ha! De fick inte åka dubbeldäckare som vi!" Vår förhoppning är att bussarna bidrog till att barn från skolor som vanligtvis har svårare att ta sig iväg nu fick möjlighet att göra det.

Liksom tidigare år deltog ett tjugotal volontärer, varav de flesta från bland annat Skövde och Falköpings fågelklubbar samt Naturskyddsföreningen Tidaholm, och hjälpte till under de naturpedagogiska dagarna. Dessa fantastiska volontärer utgör grunden för möjliggörandet av de naturpedagogiska dagarna. Sex elever och deras lärare från Katedralskolan i Skaras barn- och fritidsprogram deltog också som volontärer. Deras deltagande var

uppskattat och inspirerande för alla, både barnen och oss andra vuxna, och de fick intyg att spara till framtida CV.

Årets naturpedagogiska dagar

genomfördes inte utan utmaningar. Första veckan bjöd på två dagar med strålende sol och nästan ingen vind och allt flöt på även om någon volontär fått förhinder. Allt är lättare i solens sken. De tre sista dagarna bjöd på snöstorm och blåst. Några barn, särskilt de som var lite äldre, frös trots att vi försökt uppmuntra dem till att ha på sig ordentligt. På fredagen snöade det så mycket att en skola inte vågade ge sig av med sin buss. För den skola som dök upp gjordes ett specialprogram där barnen fick vara inomhus och delta i aktiviteterna.

Vecka två bjöd på mer behagligt väder utan nederbörd, varmare temperaturer och en del solglimtar ibland. Utmaningen då blev bortfall av volontärer på grund av sjukdom och annat. Tack vare underbara, flexibla

Trandansens naturpedagogik sker med glada rop om det är barmark eller snöstorm.

och uppfinningsrika volontärer på plats räddades hela situationen. Det finns en fin gemenskap och stämning bland dessa volontärer som sprider sig till alla som möter dem.

Nämnas bör också de fantastiska lärarnas engagemang vid aktiviteterna. En lärare påpekade "Om jag är intresserad, blir barnen intresserade!" Det fanns ett stort intresse hos lärarna vilket gjorde att barnen också var engagerade. Samarbetet mellan volontärer, oss som planerat och fixat och alla lärare bidrog till en ännu mera positiv och minnesvärd dag för alla barn.

Förskole- och skolbesök

Att besöka skolor och förskolor har varit en inspiration för Naturlänken på många sätt. Det har gett tips på vilket material som kan behövas ute bland barnen, samt ett underlag som kan delas vidare i föreningar som vill satsa på barn- och ungdomsverksamhet.

Förskole- och skolbesöken inleddes med ett samarbete med Alnarps för-

”

Förskolan har bidragit med bilder och inspiration till Naturlänken som delats på Gläntan.

skola. Denna förskola arbetar väldigt mycket med naturen som klassrum och har fantastiskt engagerad personal. På Alnarps förskola testades olika idéer och upplägg som sedan kunde ligga till grund för uppskattade upplägg för andra förskole- och skolbesök. I paketet som Alnarps förskola tog del av stod en föreläsning vid en personalkonferens på agendan, flera besök i barngrupp samt en utflykt till Krankesjön i maj månad. Förskolan har bidragit med bilder och inspiration till Naturlänken som delats på Gläntan. Det senaste bidraget som mottogs från Alnarps förskola var en film där deras barn sjöng Naturlänkens fågelmatarsång. Inspelningen förgyllde den Fågeldialog som hölls den 13 december på temat Vinnan- de koncept – att ha verksamhet med barn och vuxna hur får vi till det. Melodin till sången är Sockerbagarsången och texten som hittas på Gläntan är skriven av en volontär som ställt upp i alla år vid Trandansens naturpedagogiska aktiviteter. Volontären önskar vara anonym.

Några förskolor på Öland och i Skåne besökes under hösten på temat

fåglar i deras närhet. Naturlänken erbjöd berättelser om fåglar, svarade på barnens frågor, lekte lekar och promenerade i deras omgivning där barn och vuxna fick låna kikare. Som avslut berättades en saga. Träffglar, ullfåglar, fjädrar och annan rekvisita användes för att väcka barnens nyfikenhet och erbjuda minnesbilder. De fåglar som sågs utomhus togs upp i samtalen men bara att titta i kikare och förstå hur dessa fungerar var spännande. Vid ena tillfället var vädret milt och soligt men vid andra tillfället var det snöyra och blåsigt. För barnen verkade vädret ha mindre betydelse, de ställde frågor, var nyfikna ändå. Tanneförskolan på Öland skrev i ett mejl efteråt att barnen efter att Naturlänken åkt sagt "Vilken härlig dag vi haft i dag! Tänk så mycket vi lärt oss om fåglar!". Detta var förskolan då vi var utomhus i snöyra och gjorde våra aktiviteter. Återbesök till våren ska planeras in hos förskolorna eftersom barnen frågade efter när Naturlänken kommer nästa gång.

Skolor hade via AV Media Skåne, som vi samarbetar med, hört talas om Naturlänken vilket generera-

Här uppe ser jag skatan bättre!

En flock vitkindade gäss i skyn
och i kikarsiktena på Öland.

de två träffar. Det var en blandad förskoleklass och årskurs ett i den ena samt en årskurs två i den andra. Båda träffarna började med en liten genomgång inomhus där vi kort presenterade Naturlänken och pratade fåglar utifrån barnens egna frågor samt det material som Naturlänken visade i form av träfåglar och fågel-fjädrar liksom andra fynd och skatter. Utomhus lektes det efter detta lekar och barnen lånade kikare. Barnen var även här nyfikna och berättade gärna om egna erfarenheter kring fåglar. Något barn sa med handen utsträckt när det kikades i kikare "Wow jag kan nästan känna på fågeln fast den är så långt borta!". Båda klasserna önskade även här ett återbesök till våren.

Samarbete med Naturnära Vellinge

Naturnära, som drivs av Vellinge kommun, är ett projekt där olika evenemang anordnas för att, inte minst, fler barn och barnfamiljer ska erbjudas möjlighet till vistelse i naturen. Naturnära är samarbetspartner till Naturlänken och gemensamt

genomförs olika aktiviteter för skolor, boende och besökande i Vellinge kommun. Naturnära hjälper Naturlänken att sprida information om BirdLife Sveriges och Naturlänkens evenemang, material och så vidare i Vellinge kommun.

Första aktiviteten blev ett besök i en skola i kommunen. Två klasser i årskurs två hade önskat ett besök i vinterfåglarnas och fågelmatningens tecken. De fick först en presentation inomhus där deras förberedda frågor kunde besvaras och samtal fördes kring bilder på fåglar och annat som kunde vara intressant med tanke på att de skulle börja mata fåglarna på skolgården. Efter det gick vi ut och letade upp lämplig matningsplats. Det blev också en hel del fågelskådning då Naturlänken lånade ut kikare till alla.

Onsdagen den 6 september genomförde Naturlänken i samarbete med Naturnära Vellinge och Rädda barnen en eftermiddag för nyanlända barnen en eftermiddag för nyanlända på temat natur och fåglar. Naturlänken stod för material och aktiviteter för de cirka 60 personer, bland

annat familjer från Ukraina, som dök upp. Platsen för aktiviteterna var Falsterbo Strandbad. Deltagarna var ömsom nere vid stranden och hävade i havet och ömsom uppe på kliterna där de lånade kikare och spanade efter fåglar och annat. Det bjöds också på fika och samtalades om deltagarnas hemland med jämförelser med Sverige. Barnen i sällskapet som hade lärt sig lite svenska agerade tolkar. Det blev en lättsam och uppskattad eftermiddag med härligt sommarväder.

Arriedagen är ett evenemang som arrangerats flera år där olika aktörer samarbetar. Stiftelsen Skånska Landskap, Månstorps scoutkår, Malmö museer, Vattenverkstaden, Falsterbonäsens Naturvårdsförening samt Vellinge kommun var med i år då också Naturlänken deltog för första gången. Allmänheten bjöds in och det ordnades bussar från Malmö och Vellinge. Olika stationer fanns utplacerade där besökarna kunde prova olika aktiviteter såsom hävning, paddling med kanot, braständning och fågelskådning. Strax över 200 personer besökte

Ung fågelexpert med skogsödla i handen vid Fulltofta rekreatiomsområde.

Naturlänkens station som låg vid en utsiktsplattform vid Arriesjön. Där erbjöds deltagarna att låna kikare och prata fåglar. En liten utställning fanns med träfåglar, fjädrar och informationsmaterial om Naturlänken och BirdLife Sverige. Denna utställning bidrog till många samtal och nyfikna frågor. En fågelmatning var uppsatt för att locka dit småfåglarna från skogen. Ett stort intresse fanns hos de allra flesta som besökte. Alla hade någon liten berättelse eller fundering kring fåglar och fågelskådare.

Naturpedagogiska dagar i Falsterbo

2024 års naturpedagogiska dagar gick av stapeln den 28–31 augusti, detta i samarbete med Skånes Ornitologiska Förening, Vellinge kommun och Falsterbo Fågelstation. 800 elever och deras cirka 130 lärare kom till Standbaden i Falsterbo under de fyra dagar som evenemanget hölls. Vädret var till största delen varmt och soligt men inte för varmt. Regnet lurade i bakgrunden då och då men det var först sista dagens sista pass som blev regnigt och blött. De aktiviteter som

erbjöds det här året var kikarskola med en genomgång av våra vanliga fåglar varefter barnen fick låna handkikare och fick sig knep om hur de lättast använde dessa. De fick också prova att använda tubkikare. Vidare visade Falsterbo Fågelstation ringmärkning för alla besökare. Ett mycket uppskattat inslag. Nere vid stranden tog barnen av sig strumpor och skor och hävade i havet efter småkryp och ibland små fiskar. Dessa artades och det fanns kul bestämningsmaterial för dem som ville veta mer. Det spelades också fågelbingo vid några stationer och vid andra pratades det fågelläten. Barnen pysslade vid en station där det handlade om hur växter sprider sina frön. Vid en station gissade barnen på olika spår från naturen såsom skelett, bajs och fjädrar. De yngsta barnen byggde fågelkonstverk vid en station. Det var som alltid en fröjd att stå och blicka ut över området när detta myller av barn deltog i de olika aktiviteterna. Glada rop och skratt hördes blandat med fågelläten från appar (eller verkliga fåglar), rop om att där flyger

Intensiv fågelskådning vid Arriesjön.

en fågel eller "Bingo!". Plötsligt var det sedan tomt och barnen hade cyklat, åkt buss eller promenerat tillbaka till sina skolor där de förhoppningsvis fortsatte sitt arbete med fåglar och natur inspirerade av sin dag hos oss.

Att detta var genomförbart även den här gången var tack vare uthålliga, flexibla och kreativa volontärer som alltid med ett leende på sina läppar sa "Det fixar jag!". Många volontärer har jobbat med naturpedagogiska dagarna i flera år och är experter. De

bjöd in nya med öppen famn, välkomnade och hjälpte dessa på traven. Vi var lite återhållsamma med antalet barn som erbjöds plats i år då vi inte var säkra på att få ihop tillräckligt med volontärer. Tack vare kontakt med Glokala Folkhögskolan i Malmö fick vi ett tillskott av volontärer. Det var blivande fritidsledare som ställde upp och hjälpte till. Detta bidrog till att vi oftast hade två volontärer per station, vilket vi drömt om att få att fungera under många år då det är extra slit-

samt att ensam som volontär ta emot en hel grupp.

Naturlänken erbjöd volontärutbildning den 16 augusti med genomgång och förberedelse av allt som skulle ske under dessa hektiska men fantastiska dagar. Åtta personer deltog. Vid ett besök på Glokala Folkhögskolan hölls en liknande utbildning för de 14 deltagarna därifrån. Utbildningarna har visat sig göra volontärerna säkrare i sitt arbete under själva evenemang- et. Detta vinner vi alla på.

Som avslutning kan nämnas den goda stämning som rådde bland volontärer och därmed även bland barn och pedagoger. Det var en inbjudande atmosfär med många skratt. Problemen som uppstod löstes med ett leende trots att det ibland var hårt arbete som krävdes. Varje dag avslutades med lunch på Falsterbo-

” Problemen som uppstod löstes med ett leende trots att det ibland var hårt arbete som krävdes.

Kikarskola i full gång under de naturpedagogiska dagarna i Falsterbo.

Hittar du fågeln där borta med kikaren?

fanns också ugglepyssel och naturföremål att studera såsom skelett, fjädrar och älgbajs. Barntältet var välbesökt även om det upplevdes att antalet barn var mera sparsamt det här året. Naturlänken testade också att ha fortbildningsträffar för pedagoger under mässan vilket inte gick som vi hoppats. Bara några få var med. Friluftsförbundets Mullegrupp i Falsterbo med 16 deltagare fick också efter önskemål en guidning på temat småkryp och fåglar med Naturlänken.

Fortbildning för pedagoger

Ett förskoleområde i Malmö har vid två tillfällen önskat fortbildning för sin personal på cirka 100 pedagoger. Vid första tillfället, som ägde rum i september, genomfördes workshops utomhus på två olika teman: "Lär känna fåglarna i Pildammsparken" och "Lär känna insekterna i Pildammsparken, både på land och i vatten". Det var varma och soliga dagar som bjöd på frågor och samtal som inspirerade till utveckling av Naturlänken och förhoppningsvis inspiration för pedagogerna vilket leder till lärande hos de barn de möter. Utvärderingen av dessa workshoppar ledde till den fortbildningsdag som genomfördes i september med hälften av samma pedagoggrupp på temat Hållbar utveckling. Denna dag med halva pedagogstyrkan (övriga ska få samma innehåll i början av februari 2024) började med en föreläsning med flera avbrott för diskussioner och kopplingar till pedagogernas vardag. Innehåll i föreläsningen handlade om begreppet hållbar utveckling, Agenda 2030 och de 17 globala målen. Utbildningsdagen avslutades med workshoppar både utom- och inomhus där

innehållet handlade om en lite djupare förståelse för materia – att inget försvinner utan bara omvandlas – då hållbar utveckling oftast står för sopsortering för många. En annan del handlade om näringskedjor och näringsvävar, och en tredje om vattnets kretslopp. Allt med koppling till hur samtal med barn kring dessa teman kan se ut.

Olika evenemang

Stiftelsen Skånska Landskap invigde den 29 april sin mötesplats Gladan vid Snogeholmssjön, en vandringsled med fågeltema. Naturlänken deltog med en fågelvandring, en kikarskoleaktivitet samt en informationsmonter om Naturlänken och BirdLife Sverige. Sammanlagt kom cirka 60 personer till evenemanget varav 17 gick med på fågelvandringen denna soliga och varma vårdag.

I samarbete med Skånes Ornitologiska Förening och Studieförbundet Skåne-Blekinge genomfördes en familjedag vid Gäddängen i Fulltofta i Skåne den 14 maj där allmänheten bjöds på grillning, fågelskådning och hävning i Ringsjön. En pojke på cirka åtta år visade sig vara fågelskådare på hög nivå med kunskap om i stort sett alla fåglar i Sverige. Det kom 60 personer varav 40 nysvenskar med buss från Malmö. Det var en lyckad dag i solens sken. Många glada människor som verkade uppskatta utflykten myllrade runt i skogen. Många av samtalen handlade om fåglar, jämförelser med besökarnas hemland och fåglar där och mycket annat spännande. Ytterligare 20 personer hade anmält sig men bussen räckte tyvärr inte till.

grillen där det utvärderades och samtalades om utvecklingsmöjligheter och lösningar för nästkommande dagar. Detta lunchställe bokades i sista minuten då ett återbud från den först bokade restaurangen kom i ett sent läge. Falsterbogrillen var toppen tyckte alla. Vilka tillmötesgående och hjälpsamma restaurangägare!

Falsterbo Bird Show

Under Falsterbo Bird Show hade Naturlänken som vanligt ett barn-tält med olika aktiviteter för barnen och deras familjer eller andra vuxna som de har sällskap av. Det fanns en tipspromenad vilket alltid lockar många deltagare, så även i år, utlåning av kikare, pyssel i form av vykort som kunde målas och skickas till någon som "behövde" påminnas om att mata fåglar under hösten. Det

Full koncentration krävs
vid fröautomatsbygge!
"Folk och fåglar" vid
Getterön.

Full koncentration krävs
vid fröautomatsbygge!
"Folk och fåglar" vid
Getterön.

Naturlänken befann sig på Stenåsa den 20 maj vid evenemanget Fåglarnas trädgård. Dagen handlade om trädgården och hur den kan göras mer fågel- och därmed insektsvänlig. Barn hjälpte till att så olika frön som lockar till sig fåglar, insekter och fladdermöss. Evenemanget var ett samarbete mellan BirdLife Sverige och Naturbutiken.

I ett samarbete med Station Linné, naturum Ottenby, naturum Trollskogen, Natursidan och BirdLife Sverige genomfördes en dag för skolklasser vid Station Linné på Biologiska mångfaldens dag den 22 maj. Cirka 40 barn fick pröva på att häva i en damm, skåda fågel, skapa önsketrädgårdar för sin skola och gå tipspromenad. En solig dag med glada elever.

Evenemanget Barnens fågelvecka testades i liten skala för första gången med inspiration från BirdLife Finland där förskolor och skolor anmäler sig och deltar under en vecka på våren genom att söka efter tecken på att fåglarna häckar. Barnen lyssnar efter fågelsång, letar efter fåglar med bomaterial i näbbarna eller fåglar med mat i näbbarna som tyder på att de har ungar i sina bon. Skolorna skickar in dokumentationer och är med i en liten tävling. Endast några få deltagare i år.

Vid det traditionella storksläppet som ägde rum den 29 juli vid Hemmestorps Mölla fanns Naturlänken på plats med en monter där foldrar och annan information om Naturlänken och BirdLife Sveriges verksamheter presenterades. Det fanns också träfåglar, uppstoppade fåglar med mera för att locka besökarna till vår monter och till hjälp för att inleda samtal. 1 500 personer besökte evenemanget och i stort sett alla kom förbi vår monter. Många fick höra talas om oss för första gången och många ställde frågor om medlemskap och annat. En fin sommardag där publikrekordet slogs trots att det i år endast var 41 storkungar som släpptes. Storkprojektet drivs sedan 1989 av Naturskyddsföreningen i Skåne tillsammans med Skånes Ornitologiska Förening.

Under den årliga tillställningen Folk & Fåglar vid Getterön var återigen BirdLife Sverige via Naturlänken på plats. Halmstad fågelklubbs Annelie Larsson arbetade som volontär. Vid

Ser du också
fåglarna som
äter talgboll?

montern visade BirdLife Sveriges upp sitt arbete och erbjöd barn- och familjeaktiviteter på temat fågelmatning, då vinterfågelmatningen var under uppstart. Barnen kunde bland annat måla ett vykort att skicka till någon som "behövde" få mer information om Vinterfåglar in på knuten, snickra sin egen fågelmatare, låna kikare och annat kul. Vid montern värvades också nya medlemmar och det diskuterades fåglar, fågelskydd, fågelintresse och så vidare. 150 besökare beräknas ha strömmat igenom denna vackra höstdag.

Andra samarbeten

Tillsammans med Friluftsrådet har ett samarbete påbörjats kring material för pedagoger. Friluftsrådet har ett projekt riktat mot högstadiet och gymnasiet, både det och Naturlänken är finansierade av Svenskt Friluftsliv. Det kan bli ett samarbete med utbyte av idéer, inspiration och eventuellt några gemensamma aktiviteter.

Ett samarbete med Naturskyddsföreningen har påbörjats och första gemensamma aktivitet blev en föreläsning kring utomhuspedagogik och naturen som klassrum för Riksidrottsförbundet i deras Rörelsesatsning i

skolan. Föreläsningen drog cirka 75 deltagare – grundskollärare, fritidspedagoger, förskollärare, rektorer, elevassistenter et cetera – från hela landet.

Digitala kanaler

Naturlänken har under året inlett samarbete med AV Media Skåne och Utbudet som är digitala plattformar med kostnadsfritt skolmaterial. Den skånska varianten är också gratis för Naturlänken. Vi har lagt upp material och inspirationsfilmer på båda plattformarna och den som gav resultat var den skånska där vi kontaktades av tre olika skolor i Skåne som önskade information om projektet samt besök i sina klasser. Utbudet når ut till hela landet och Naturlänken tryckte upp material som skolorna kostnadsfritt kunde beställa hem. När broschyrerna efter mindre än två veckor tog slut valde vi att inte trycka upp fler. Det blev en kostnad för Naturlänken som inte ledde till några kontakter. Resultaten ligger till grund för att vi numera fortfarande finns på AV Media Skåne men inte på Utbudet.

Gläntan som drog i gång i september 2022 är den plattform där naturpedagogiskt material samlas och görs tillgängligt för alla som är intresse-

rade. Sidan fylldes på med deltagare efter hand som de digitala träffarnas deltagare anmälde sig. Några inlägg i veckan och material efter hand som det blev klart blev innehållet för deltagarna. Vid årsskiftet 2023–2024 fanns strax över 150 deltagare. Till detta antal kan läggas många fler då skolor ofta använder samma inloggning för flera pedagoger. Ett nyhetsbrev skickades till användarna två gånger per termin.

Facebookgruppen Naturpedagogik med BirdLife Sverige blev aktiv igen efter att den legat vilande sedan projektet Naturlänken startade. Nya medlemmar och inlägg dök upp. Detta medförde att det beslutades att den åter skulle tas i bruk och den fick nytt namn, Naturlänken.

Materialutveckling

Under året har material kontinuerligt tagits fram i form av PDF-filer på olika teman relevanta för utomhusundervisning. Alla med kopplingar till läroplaner och kursplaner. Materialet finns tillgängligt på plattformen Gläntan. Ett material för föreningar som vill satsa mer på barn- familje- och ungdomsverksamhet har också börjat arbetas fram i form av ett startkit.

Naturuppdraget

Naturuppdraget är ett naturpedagogiskt spel som ger både barn och vuxna möjlighet till nya upplevelser, äventyr och kunskap om naturen, på en nivå som är lagom utmanande för just dem.

Naturuppdraget, vårt pedagogiska spel på nätet, har under året utvecklats på olika sätt. Nyhetsbrev har skickats ut till alla registrerade användare. Kopplingar till läroplaner och kursplaner kan numera användas för sökningar efter uppdrag som handlar om ett visst ämne. Detta hoppas vi ska vara till hjälp för pedagoger och göra att vi får fler användare i spelet, och därmed fler barn som får positiva upplevelser i naturen. Poängssystemet i spelet har också utvecklats så att du som spelar numera kan "levla" upp från nivå till nivå och därmed komma åt fler uppdrag genom poängsamling, men också genom att samla stjärnor inom olika typer av uppdrag. Slutklämmen för året som gjort att vi fått närmare 1000 följare på Instagramkontot är vår julkalender med ett nytt uppdrag varje dag under december fram till julafton. Naturuppdraget marknadsförs på Facebook, Instagram, LinkedIn samt via Naturlänkens kanaler.

Sammanfattning

Det som gör Naturlänken så fantastisk, inspirerande och glädjande, samtidigt som det inger hopp om en fin framtid, är återkopplingarna och kommentarerna från barnen, pedagogerna och volontärerna som finns i Naturlänkens vardag. Kommentaren från förskolebesöket "Vilken härlig dag vi haft idag! Tänk så mycket vi lärt oss om fåglar!" ger uppmuntran till ett fortsatt arbete med Naturlänken. Att ses som fågelexpert är en annan viktig del att ha med sig i mötet med både barn och vuxna. Barnen benämner gärna med detta men kanske har de hört det av de vuxna. En fågelskådares bild av en fågelexpert är ofta en helt annan än den som olika deltagare i Naturlänken har. Att vara ödmjuk inför detta och ta tillvara intresse är en stor del i Naturlänkens och BirdLife Sveriges uppdrag, det som handlar om intressedelen. Vi som möter människor och ordnar aktiviteter på temat fågelintresse kan ofta vara

”

Slutklämmen med julkalendern gjorde att vi fått närmare 1000 följare totalt på Instagramkontot.

lugna med att om vi visar vår entusiasm över fåglar, så är vi också många gånger experter. En kommentar som ofta hörs får avsluta denna text; "Det

är så kul med fåglar när du berättar, för du verkar verkligen brinna för dem". ■

Årets inspirerande julhändelse!

Falsterbo Bird Show

Ansvarig för mässarbetet under 2023 var Eva Hjärne, med representanter från både SkOF, Vellinge kommun och BirdLife Sverige i den stora arbetsgruppen. Inför mässan utvecklades en ny, mer offensiv marknadsföringsstrategi med mycket marknadsföring lokalt och regionalt. Målet var att locka olika besökargrupper – barnfamiljer, naturintresserade, lokalbefolkningen, tillresande från övriga Sverige och utlandet, fågelskådare med flera. Den enda missen var egentligen att Vellinge centrumförenings Byadag i Vellinge sammanföll med lördagen under Falsterbo Bird Show. Vi konkurrerade därmed i viss mån om samma besökare. Det kan kanske samordnas bättre till nästa år. Även på sociala medier var kommunikationen intensiv. Förutom aktiviteter på Facebook

och Instagram gjordes i år många inlägg på Twitter.

Under veckan före själva mässan ledde naturpedagog Anette Barr och hennes cirka 20 volontärer närmare 800 barn och deras totalt cirka 130 lärare/personal runt tio stationer. Där fick barnen bland annat lära sig att hantera en kikare, håva i havet, skapa fågelkonst, undersöka djurspår och se hur ringmärkning går till.

Totalt hölls 19 föredrag av olika föreläsare under mäsddagarna. Dessa samlade många nöjda åhörare och ämnena varierade från vetenskaplig forskning och fåglar i konsten till reseberättelser och lodjur. Lördagskvällens underhållning var i år Olof Ramels monolog "Fågelskådaren – från hobby till missbruk", där 90

personer åt middag före underhållningen och sedan skrattade gott åt igenkännande anekdoter. Som vanligt fanns P-G Bentz på plats med sina populära guidningar vid Falsterbo Fyr. Under lördag och söndag morgon fanns P-G framför fyren och berättade för de cirka 250 personer som tog sig dit om de cirka 500 miljoner fåglar som årligen lämnar Sverige via Nabben, med sikten inställt på sydligare vinterlokaler.

Årets mässa lockade rekordmånga utställare (42), som alla verkade nöjda med affärerna. Flera av dessa var sponsorer och en del höll föredrag/presentationer, organiserade vandringar eller andra aktiviteter. En foodtruck, en väffelvagn och en kaffevagn, alla välkända i kommunen, försåg de hungriga och törstiga besökarna med mat och dryck. Vandringar och guidningar av alla de slag erbjöds under de tre dagarna. Temat varierade från småkryp och nattfjärilar till botanik, fladdermöss och, självklart, fåglar. Totalt hade guiderna nästan 500 intresserade deltagare.

I naturpedagogisk Bird Show-anda hölls den 6 september 2023 en familjedag för nyanlända. Det var ett samarbete mellan BirdLife Sveriges projekt Naturlänken, Rädda Barnen och Naturnära i Vellinge. Cirka 60 personer fick ett liknande upplägg som vid de naturpedagogiska dagarna vid Falsterbo Bird Show. Det blev fågelskådning, hävning i havet och mycket annat. ■

”

Totalt hölls 19 föredrag av olika föreläsare under mäsddagarna.

FBS i siffror

4112 besökare
19 föreläsare
732 åhörare
483 deltagare på vandringar
250 besökare vid Falsterbo Fyr
42 utställare
8 sponsorer
2 000 sträckande bivråkar på lördagen, helgens höjdpunkt!

Inventeringsläger vid
Stora Sjöfallet!
FOTO: MARKUS QVARFORDH

UNGDOMS SKÅDARNA

BirdLife Sverige

2 023 har varit ett aktivt år för Ungdomskommittén. Totalt har 15 styrelsemöten hållits under året inklusive en fysisk träff i Linköping!

Under året har vår försäljning av merch-hoodies fortsatt och flera exemplar har sålts. Denna försäljning har skett kontinuerligt, såväl online via vår hemsida som fysiskt under Falsterbo Bird Show.

Utöver detta har även kommitténs fortgående intervjuprojekt "I kikan'n" fortsatt under året och totalt har fyra intervjuer publicerats på hemsidan sedan årsskiftet.

Ungdomsskådaråret kickades igång med ungdomsskådarnas traditionella januarirally, en tävling med målet att se så många arter som möjligt under januari månad. Ett starkt gäng på 24 personer deltog i årets upplaga, och totalt 170 arter skådades gemensamt. Särskilt kul arter som siktades var bland annat blåvingad ärta, svarthalsad trast och ringand.

För att se till att utnyttja vårens goda fågelmöjligheter hölls ett västkustläger med utgångspunkt i

Varberg. Lägre pågick mellan 28 april och 1 maj, och blev således ett valborgsläger. Boendet i VOF-huset på Getterön var svårslaget med panoramavy över reservatet. I en bil och en minibuss rörde vi oss utmed hallandskusten och fick njuta av god skådning, och totalt hittades under lägre 113 arter. Utöver fina fåglar fick vi även njuta av fina vyer och vackert väder.

Årets upplaga av artralylt Big Sit ägde rum 6–7 maj och sammanföll därmed med Fågeltornskampen. Nytt för i år var att tävlingen genomfördes i samarbete med Finland, vilket även ledde till ett nytt deltagarrekord, hela 22 personer! Artmässigt blev det en svensk vinst med 160 arter mot 134, men med sin ängshök tog Finland hem årets däng. Bra jobbat alla deltagare!

Våren bjöd även på ett läger som fått ligga på is under hela pandemin. I maj hade vi vårt första tjejläger någonsin. Vi bodde på Omberg och spenderade dagarna runt Tåkern. Hela 13 tjejer deltog och det blev en

Svart rödstjärt på västkustläger i Halland.

FOTO: ALBIN NORDLUND

Ungdomsskådarna fick bidrag under Falsterbo Bird Show för nästa års verksamhet!

FOTO: ELEONOR KARLSSON

stor succé! Många nya natur- och fågelupplevelser fick plats, men en rördrom som flög över vassen var nog det som glädde mest. Naturum Tåkern och Tåkerns Fältstation var även till stor hjälp med genomförandet av lägret. De möjliggjorde bland annat ringmärkning, miniartrally och exkursioner.

Lagom till att sommarlovet börjat var det dags för nästa läger, denna gång ett inventeringsläger. Ett gäng på fem personer tog sig upp till Gällivare och Stora Sjöfallet och lärde sig om inventeringsmetoder för rovfågel såsom jaktfalk, pilgrimsfalk och kungsörn. Lägret pågick 12–17 juni och innehöll både lufttransport med helikopter (!) och marktransport med bil. Tack vare strålände väder fick vi se flera klassiska fjällarter och fantastiska vyer. Vår guide och lärare Berth-Ove såg till att hålla oss sysselsatta, och bokade till och med bastu en kväll. Det blir en vecka vi kommer bära med oss länge.

Mellan den 2 och 6 augusti hölls ringmärkningskurs i Falsterbo. Kursen utfördes för fjärde året i rad, och hade som vanligt Ola Svensson som kursledare. Som mål har kursen att

få fler ungdomar intresserade av ringmärkning samt att lära ut grunderna i metoden. Lägret varvades med skådning i såväl Falsterbo som på andra platser i Skåne, bland annat gjordes en resa till Maglarp för att titta på biätare! Deltagarna fick vara med och ringmärka arter som kärrsångare, sävsparv, rörsångare och ladusvala, och lämnade Falsterbo med nya kunskaper och minnen.

Kommittén närvarade liksom flera tidigare år vid Falsterbo Bird Show, men i år i tält tillsammans med BirdLife Sverige. Denna placering uppskattades mycket och det nya tält som införskaffats med ungdomsskådarbilder och logga är vi mycket tacksamma för! I samband med Bird Show hölls även ett läger i Falsterbo med skådning på morgonen och deltagande i showens evenemang under dagen. Framför allt lördagen bjöd på fantastiska fågelupplevelser med enorma bivårdssträck. Vi ser mycket fram emot nästa år!

I kombination med EuroBirdwatch 30 september till 1 oktober arrangerade vi ett ekorally. Målet med rallyt var att se så många arter som möjligt,

men enbart med hjälp av ekologiska transportalternativ. Intresset var tyvärr svalt med totalt tre deltagare. Vi ska undersöka närmare hur det kom sig.

I anslutning till höstlovet anordnade vi 27–29 oktober ett läger på Hönö på Västkusten. Trots suboptimala väderförhållanden med ostliga vindar blev detta ett mycket lyckat läger med en drömbild av svartnäbbad islom som höjdpunkt, enligt de flesta. Utöver islommen sågs skärnsnappor, havssula, skärpiplärkor och toppskarvar. Många nya deltagare och häftiga fågelupplevelser gör att vi är mycket nöjda med detta läger. Med detta som årets sista läger är den slutgiltiga arttotalen för året 190!

Under årets gång har vi, icke att förglömma, haft glädjen att välkomna två nya medlemmar i kommittén, Benjamin Rodling och Sixten Lindblom. Det ska bli väldigt kul att få arbeta mer tillsammans med dessa. Samtidigt har vi pensionerat två andra medlemmar, Ebba Adolfsson och Hanna Berg. Dessa har under sin tid i kommittén bidragit med såväl härlig stämning som gott arbete, tack! ■

Raritetskommittén

Raritetskommittén har under 2023 bestått av Niklas Andersson, Magnus Corell, Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen (sammankallande) och Raul Vicente.

Kommittén har under året genomfört två fysiska möteshelger, 31 mars – 2 april samt 10–12 november, och behandlat totalt cirka 325 rapporter. Respektive möteshelg har resulterat i ett på vår hemsida publicerat Rk-nytt. Utöver dessa två möteshelger har två digitala planerings- och avstämningsmöten genomförts.

Under året har kommittén arbetat med, och i Vår Fågelvärld publicerat, två större artiklar – Större turturduva – Bestämning av meena och orientalis och Fältbestämning av dvärglärkor och genomgång av de svenska fynden. Den första artikeln om större turturduva är skriven av Mats Waern på uppdrag av Raritetskommittén och redovisar en genomgång samt bestämning av samtliga svenska

fynd på underartsnivå. Artikeln om dvärglärkor är skriven av kommitténs ledamot Niklas Andersson och redovisar fältbestämning av de nyligen uppdelade arterna av dvärglärka samt, utifrån denna uppdelning, en genomgång av de svenska fynden med nya beslut kring hur de ska publiceras.

Utöver dessa två publikationer har kommittén jobbat med ett antal projekt som framöver kommer att redovisas i artiklar på olika sätt. Detta gäller arbete med bestämning och kriterier för publicering av: dvärgkanadagås, spetsbergsgrißla, grönlandsstenskivotta, Azurmes, Svart-huvad sparv och stäppsparv.

Kommittén har även satt ihop, samt ansvarat för, samordning av en extern

expertgrupp som fått i uppdrag att ta fram kriterier för eventuell publicering av tundratrut.

Vår offentliga Facebookgrupp som startades upp under 2020 (Svenska Raritetskommittén) har sakta utvecklats och vi har använt den under året som vår huvudsakliga kanal (tillsammans med hemsidan) för att kommunicera externt. Antalet följare uppgår i slutet av 2023 till drygt 1 200, vilket är en ökning med drygt 100 under senaste året.

Gällande vår del i svensk fågelrapportering har vi under året haft en löpande och aktiv kontakt med både NRK och Artdatabanken/SLU i syfte att diskutera hur vi tillsammans kan utveckla rapporteringen av sällsynta taxa. ■

” Raritetskommittén har under året behandlat totalt cirka 325 rapporter.

Raul Vicente och Måns Grundsten granskar foton av ett rapporterat fynd av större beckasin snäppa.

FOTO: BJÖRN MALMHAGEN

Nationella rapportkommittén

Nationella rapportkommittén är utsedd av BirdLife Sveriges styrelse och kommittén består för närvarande av följande ledamöter:

Peter Nilsson, Sundsvall, Fredrik Friberg, Knivsta, Johan Nilsson, Sol-lentuna, Per Flodin, Flen och sist men inte minst Andreas Livborn, Luleå, som var sammankallande för Fågelåret och avgick under hösten.

Tillkom gjorde Per Gustafsson, Forshaga, liksom ny sammankallande Inger-Marie Wohlfarth. Deltagit under kortare tid i NRK 2023 har även Jonas Grahn.

Gruppen träffades fysiskt vid Ottenby 30 september – 1 oktober och

dessutom har cirka fem ytterligare träffar genomförts med hela eller delar av gruppen.

NRK:s ansvar består av följande:

- Framtagande och underhållande av riktlinjer för nationella fågelrapporten som publiceras i Fågelåret.
- Vägledning och samordning av de regionala rapportkommittéerna (validering, raritetsbeskrivning, bedömningar med mera).
- Nationella fyndberäkningar och sammanställningar.
- Spontanitetsbedömningar (arter som RK inte bedömer).
- Slutgranskning (övergripande

ansvar för innehållet i den nationella fågelrapporten).

- Föreslå avstängning av rapportörer i Artportalen.
- Överprövningar av RRK:s behandlade raritetsbeskrivningar (självinitierat eller uppmanat).
- Prövning av RRK eller enskilda ledamöter.
- Huvudansvar för utbildning av rapportörer (initiering, material med mera – ej utförande).

NRK med uppgifter återfinns på birdlife.se/nrk/. Fortlöpande ajourhåller NRK listan med kontaktpersoner för de regionala rapportkommittéerna. Vid förändringar bör

FOTO: EVA MATSSON

Fredrik Friberg,
Inger-Marie Wohlfarth,
Per Gustafsson, Per Flodin
och Johan Nilsson.

detta meddelas NRK för att uppgifterna ska vara korrekta. Med ett par års fördröjning publiceras även den nationella rapporten digitalt.

Under de senaste tre åren har arbetet tagit fart och utvecklats. Vi har som exempel utvecklat BirdLife Sveriges riktlinjer för RRKs arbete.

Till den nationella rapporten har under året ett flertal nya skribenter engagerats.

Under året genomfördes ett arbete för en förnyelse av Fågelåret med ny disposition. Initiativet skedde tillsammans med Magnus Hellström, Eva Mattsson och ny redaktör Niklas Aronsson. I samband med utgivning-

Under året genomfördes arbete med en förnyelse av dispositionen för Fågelåret.

en nu i december blev det layoutat i form av en uppdelning beroende på syfte: med naturvårdsintressanta arter respektive rariteter i olika rapporter.

- Dessutom har den rapportinstruktion som skickas ut till RRK förnyats.
- Andreas Livborn avslutade sitt åtagande vid publiceringen av nya Fågelåret (2022) och

tackas för ett flertal års engagemang.

- Just nu planeras för träff för landets RRK, i januari 2024.

Till sist skulle vi från NRK vilja tacka såväl styrelsen som RK och landets RRK för ett alldeles ovanligt stort engagemang under året! ■

Taxonomikommittén

Under hela året, och framför allt hösten, arbetades det intensivt med genomgång av nedladdade vetenskapliga artiklar och diskussioner om ändringar i taxonomi och systematik, och skrivande på en lång rapport; Rapport 14, och dess förkortade version för publicering i Vår Fågelvärld nummer 1, 2024.

Det mesta av det löpande arbetet sköts annars via olika levande dokument och listor i Google Drive och intensivt e-postande.

Vårt årliga helgsammanträde skedde 24–26 november i Varbergs Ornitologiska Förenings fina stuga vid stranden på Getterön. Då formaliserade vi arbetsuppgifter för respektive ledamot, diskuterade namnsättningsprinciper, eponymer och gick igenom vår långa ärendelista.

Martin Stervander var delvis med på det mötet via zoom från Edinburgh.

Under året har det arbetats med de olika listorna; Namnlistan över alla världens fågelarter på svenska publicerades i nya versioner i augusti, och sedan en gång till i december, efter att IOC:s lista i version 13.2 resp. 14.1 publicerades.

Västpalearktislistan och Sverigelistorna uppdaterades i december 2023, för publicering samtidigt som VF 1/2024 distribueras.

På TK:s webbsidor finns en loggfil över alla förändringar i listan över världens fågelarter och där kan man ladda ned alla listor i olika format.

Ett stort jobb har lagts ned på att sätta nya svenska namn på alla anträffade underarter i Sverige och att fasa ut eponymer i alla listor, ett arbete som också pågår i de nordiska grannländerna och USA. Detta uppmärksammade Dagens Nyheter, som intervjuade Erling Jirle. Gustav Asplund har också berättat om det, i BirdLife Sveriges Fågelpjodden.

TK lägger in nya fastställda svenska

Taxonomikommittén (TK) består av Erling Jirle (sammankallande), Markus Lagerqvist och Gustav Asplund. Tommy Tyrberg och Johan Fromholtz slutade i TK under hösten. Ny ledamot från december 2023 är Martin Stervander.

namn på alla världens fågelarter i iGoTerras databas och skickar till IOC:s multilingual list. Svenska Wikipedia uppdateras också löpande beträffande fågelnamn av en av oss i TK.

Vi kommunicerar med Raritetskommittén (RK) och från nästa år kommer TK och RK att ha samma taxonomi och systematiska ordning på Sverigelistorna.

Dyntaxa/Artportalen på SLU har vi också kontakt med, och under 2024 kommer vi att följa upp alla ändringarna som kom i Rapport 14. ■

Natur butiken

Under 2023 har vi fortsatt att sträva efter att erbjuda våra kunder på Öland och besökare på vår hemsida en unik och berikande upplevelse av naturen genom vårt utvalda sortiment. Vårt dedikerade engagemang för kunden och fokus på kundnöjdhet har burit frukt, och ännu ett år har vi levererat fina resultat. Trots utmaningar som lågkonjunktur, inflation och höga boräntor har kärleken till naturen, både hos oss och våra kunder, drivit försäljningen framåt.

En positiv utveckling av både omsättning och vinst har möjliggjort investeringar och förbättringar i våra butikslokaler och logistikavdelning. Det har också gett oss möjlighet att satsa på utbildning, workshoppar och teambyggande aktiviteter för våra dedikerade medarbetare, som utgör ryggraden i vår verksamhet. Att kunna investera i vår personal känns särskilt tillfredsställande. Vi strävar ständigt efter ekonomisk stabilitet med en långsiktig hållbarhetsvision, där vi prioriterar att bidra till vår fågelskyddsfond kopplad till BirdLife Sveriges viktiga arbete.

Kundnöjdhet står i centrum för vår verksamhet. Genom att lyssna på kunders feedback strävar vi efter att kontinuerligt förbättra vårt sortiment och erbjuda en mångfald av produkter där naturen utgör den röda tråden. Våra marknadsföringsinsatser har omfattat sociala medier, lokala evenemang och samarbeten för att nå ut till en bredare publik och förmedla vårt budskap "Vi gör naturen levande".

Framtidsutsikterna är ljusa, och vi ser entusiastiskt fram emot att fortsätta vår tillväxt och inspirera fler att utforska och uppskatta naturen. Vår blomstrande innergård är nu

”Kundnöjdheten står i centrum för vår verksamhet.

en levande illustration av naturens mångfald, där alla element kompletterar och förstärker varandra. Denna mångfald skapar inte bara en rik och stimulerande upplevelse för alla besökare i trädgården utan bidrar också till en trivsamt arbetsmiljö för oss som verkar på Stenhusa gård. Avslutningsvis vill jag säga att vi med stor glädje ser fram emot ett nytt framgångsrikt verksamhetsår, fyllt med spännande kundmöten och minnesvärda naturupplevelser. ■

Hela Teamet på Naturbutiken.
Karin, Markus, Sofia, Maria,
Kristoffer, Mikaela och Peros.

AVIUM FÖRLAG

Avium förlag är BirdLife Sveriges bokförlag med utgivning relaterad till fåglar, djurliv, friluftsliv, trädgårdsliv och Öland.

Styrelse och personal

Vid bolagsstämman lämnade ordförande Annika Bergman sin post som ordförande. Till ny ordförande valdes Jens Mattsson. Till styrelsen valdes även Stina Rigbäck, Markus Tallroth och Eva Mattsson, samtliga ledamöter.

Roine Magnusson lämnade posten som vd den sista oktober 2023. Terése Karlsson Halldén återkom från föräldraledighet den 1 oktober och tog över som verksamhetsledare från den 1 november.

Bokutgivningar

Öländska trädgårdsrum

Året började med att sista handen lades vid produktionen av boken Öländska trädgårdsrum, skriven av trädgårdsprofilen Gunnel Carlson, med foton av den lokala fotografen Emmi Roosling och formgivning av Mattias Käll. Boken gavs ut i samband med trädgårdsmässan i Älvsjö, som årligen lockar fler än 50 000 besökare. Boken rönste stor uppmärksamhet i hem- och trädgårdsmagasin och lokalpress – Avium förlag har aldrig tidigare fått ett så brett genomslag i tryckta medier.

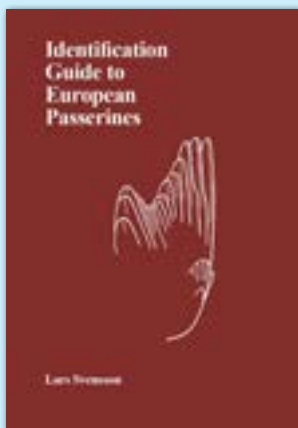
Lanseringen fortsatte under våren och sommaren med boksigneringar och olika aktiviteter. Drygt tio olika fastighetsägare med egen verksamhet medverkar i boken och flera av dem har tagit in den i sitt sortiment.

Nordens trollsländor, ny och utökad upplaga

I augusti släpptes Magnus Billqvists uppföljare till den slutsålda förstaupplagan som utkom 2019. Magnus Billqvist har arbetat kontinuerligt med att uppdatera information och samla in fler bilder. Författaren har själv stått för texter, bildinsamling och formgivning. Produktionen slutfördes av Avium förlag och Italgraf Media.

Identification**Guide to European Passerines**

I september gavs den femte och omarbetade upplagan av Lars Svenssons Identification Guide to European Passerines (IGEP) ut. 3000 exemplar sålde slut på två månader. Nytryck om ytterligare 3000 exemplar gjordes och den totala försäljningen för titeln under 2023 uppgick till 4000 exemplar. En stor del av försäljningen sker utanför Sverige.

”

Närvaron i sociala medier bidrar med ökad kännedom om förlaget.

Bokmässan 2023

Avium medverkade under Bokmässan 2023. Boktitlarna presenterades i branschorganisationen NOFFs monter (Nordiska Oberoende Förlags Förening) under en timme per dag. Det var ett värdefullt sätt för oss att till låg kostnad synas under bokmässan.

Marknadsföring

Under året har inga större satsningar på marknadsföring skett. Direktkontakt togs med potentiella kunder i och utanför Sverige i samband med släppet av IGEP vilket gav mycket goda resultat. Under julhandeln ökade vi närvaron i sociala medier, detta gjorde liten skillnad för försäljningen men framför allt är det viktigt att hitta kontinuitet i dessa sammanhang då det bidrar med ökad kännedom om förlaget både lokalt och nationellt. Vi har också samarbetat med Naturbutiken för att lyfta fram våra titlar.

Försäljning

Under 2022 såldes 17 000 böcker varav 11 500 exemplar av titeln Hemma därute som var förhandssålda till WWF. 2023 hamnade försäljningen på cirka 8 000 böcker, vilket innebär en liknande situation som föregående år bortsett från samarbetet med WWF. Som vi erfarit tidigare är det just vid nya boksläpp som försäljningen går upp och med det följer viss ökad försäljning även av våra andra titlar. När vi inte ger ut något nytt sjunker försäljningen väsentligt. Julhandeln 2023 fick ingen luft under vingarna. Hela bokbranschen ser ett förändrat köpbeteende till följd av den rådande lågkonjunkturen. ■

TRÄDGÄRDSPROFILEN GUNNEL CARLSSON GUIDAR GENOM ÖLANDS TRÄDGÄRDSPARADIS

Trots sin förhållningsfulla stil på Apulien (Sardinien) har Gunnel Carlsson varit i Sverige flera gånger för att utforska olika trädgårdar. I sin senaste bok, *Öländska trädgårdsrum*, beskriver hon trädgårdar på Öland som hon har besökt under sina resor. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

Det är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

Det är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

Det är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

VÄL VÄRDA BESÖK

Om trädgårdar och gröna rum på Öland, denna bok är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

ÖLANDSKA TRÄDGÄRDSRUM
Gunnel Carlsson och Emmi Roosling
Arkun förlag

OLIKA TRÄDGÄRDSRUM

I *Öländska trädgårdsrum* delar Gunnel Carlsson med sig av inspiration från ett tjugotal platser på Öland, allt från privata gröna rum till udda handelssträdgårdar till gamla odlingar. Boken är rik på bilder och inspirerande bilder tagna av Emmi Roosling.

www.arkunforlag.se

GRÖNA RUM PÅ ÖLAND

Trädgårdsjournalisten Gunnel Carlsson och fotografen Emmi Roosling har besökt 20 platser på Öland i *Öländska trädgårdsrum*. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

Gunnels guide till gröna Öland

BOK Udda handelssträdgårdar, öländska odlings- och odlingsrum som bärare för det gröna. Trädgårdsjournalisten Gunnel Carlsson har gjort en resa på Öland och skrivit i ett tjugotal trädgårdar, både privata och offentliga. Emmi Roosling, fotograf med rötterna på Öland, har tagit bilderna. Historia, odlingsplaner och inspiration i en och samma vackra bok. *Öländska trädgårdsrum*, av Gunnel Carlsson och Emmi Roosling, Arkun förlag.

FASCINERANDE GRÖNA RUM

Trots sin något blygsamma yta bjuder Öland på ett varierat landskap som inte finns någon annanstans i Sverige, vilket resulterat i en rad unika trädgårdar. Trädgårdsjournalisten Gunnel Carlsson och fotografen Emmi Roosling har rest från norr till söder på den avlägsna ön och dokumenterat olika gröna rum, från privata trädgårdar till udda handelssträdgårdar och gamla odlingar. Visste du till exempel att både orkidéer och mandelblom växer naturligt på Öland? *Öländska trädgårdsrum* av Gunnel Carlsson och Emmi Roosling (Arkun förlag).

"ÖLANDSKA TRÄDGÄRDSRUM" AV GUNNEL CARLSSON OCH EMMI ROOSLING, 200 sidor, 200 bilder, 200 sidor, 200 sidor.

TRÄDGÄRDSRUM PÅ ÖLAND

I boken *Öländska trädgårdsrum* av Gunnel Carlsson och Emmi Roosling, som är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

Inspiration

I den nya boken *Öländska trädgårdsrum* (Arkun förlag) beskriver trädgårdsjournalisten Gunnel Carlsson och fotografen Emmi Roosling ett 20-tal trädgårdar runt om på Öland, både privata och offentliga. Boken är en guide till de bästa trädgårdarna på Öland, från privata till offentliga.

"Öländska trädgårdsrum"

Gunnel Carlsson och Emmi Roosling (Arkun förlag)

Levande och växande och människor. Just som vi lever är en gång drömmar av ett bråkigt och handskarna. Ett litet från igen, drömmar den här underbara boken i i boken. Sida efter sida med underbara bilder från privata och offentliga trädgårdar på Öland inbjuder till drömmar, vackra naturplatser och berättelser om de fantastiska odlingsrummen. Gunnel Carlsson delar så levande om människor och växter att det känns som om man skulle kunna gå ut på ryggen och ett en resa till Ölands vackra trädgårdar i sommar är ett måste.

Söndagsdrömmar

Läslust

ÖLANDSKA TRÄDGÄRDSRUM. Öland har ett unikt landskap – och unika trädgårdar. I *Öländska trädgårdsrum* beskriver Gunnel Carlsson och fotografen Emmi Roosling ett tjugotal av dem. (Arkun förlag, 2023)

Kommunikation

BirdLife Sveriges uppgift är att vara en röst för fåglarna. Tillsammans med medlemmar, regionalföreningar, engagerade volontärer och samverkanspartner påverkar vi beslutsfattare, värvar medlemmar och förmedlar berättelser som engagerar. Kommunikationen inom föreningen utförs av både personal på kansliet, styrelsen, ideellt engagerade samt projektledare. Här följer en bråkdel av vad som utförts under året.

Året började med en kampanj för Vinterfåglar inpå knuten. Inlägg och annonsering på sociala medier (460 000 visningar), pressmeddelanden nationellt och cirka 50 omnämnen i pressen gav ett resultat på cirka 2 000 nya vinterfågelrapportörer samt 150 nya medlemmar. Dock var det totalt sett ett lägre antal rapportörer; endast 15 500 personer var med och räknade vinterfåglar.

BirdLife Sverige har normalt en större kampanj varje år (utöver flertalet mindre insatser). Under 2023 tog vi dock ett omtag och lade en extra grund för kommande kampanj för 2024 (skyddad natur) och ägnade seminariet under riksstämman åt ämnet. Detta lade grunden för det kommande kampanjarbetet då flertalet regionalföreningar deltog i föreläsningar och diskussioner. Våren ägnades istället åt en påverkanskampanj för den nya restaureringsförordningen. Den innehöll både lobbyarbete mot politiker samt information och påverkan på sociala medier, främst Twitter (X), och avslutades formellt i juni. Men även under hösten gjordes insatser för ämnet, det var några kniviga tillfällen då lagen skulle genom flera beslutsinstanser i EU-parlamentets korridorer.

Under större delen av året saknade vi en anställd kommunikatör, därför hjälptes vi åt att marknadsföra och informera kring våra evenemang. De största evenemangen är Vinterfåglar inpå knuten, Fågeltornskampen med verktyget för rapportering (artrally.se), Fågelskådningens dag, den fina trädgården på Stenhusa Gård, Falsterbo

Bird Show samt EuroBirdwatch. Det finns dock mycket mer att berätta om under ett år och det gjordes främst på vår hemsida samt Facebook. Artiklar (60 stycken) samt fasta nya sidor och flertalet uppdateringar av RK, NRK och TK gjordes under året.

Inför årets Falsterbo Bird Show lades även i år ett större fokus på att redan under sommaren nå ut med mässans program för att locka fler besökare. En engagerad och personlig marknadsföring mot potentiella sponsorer resulterade i nytt rekord med sponsrat bidrag till mässan, det tackar vi för! I BirdLife Sveriges tält på Falsterbo Bird Show låg huvudfokus på fågelskyddsprojekt och tältväggarna var dedikerade till denna information.

Likt tidigare år har vi marknadsfört föreningen via sociala medier med målet att värva fler medlemmar, i samband med att varje nummer av Vår Fågelvärld har getts ut. Under 2023 ser vi ett något sämre resultat än tidigare. Vi kan nog konstatera att

det ökade naturintresset som uppkom under pandemin har av klingat och att pågående inflation inte har underlättat medlemsvärningen.

Under året har diverse kommunikationsmaterial tagits fram, till både projekt, föreningar och den egna verksamheten. Arbetet med den kommande utställningen "Blåhaket" i gamla fågelmuseet fortsatte under året men ett något sent inkommet underlag gjorde att utställningen tyvärr inte blev klar innan årsskiftet. I projektet Naturlänken har det skett inspirationsföreläsningar, evenemang och digitalt material har producerats. Främsta målgruppen där är pedagoger.

Tack vare att vi är förmånstagare till Postkodlotteriet får vi möjligheten att synas i stormedia. Två gånger under sommarhalvåret hade vi helsidesannonser i DN och vi har även syns i tv-rutan i samband med Postkodmiljonären. Vid dessa tillfällen syns det på hemsidesstatiken att vi får fler

”Två gånger under sommarhalvåret hade vi helsidesannonser i DN och vi har även syns i tv-rutan i samband med Postkodmiljonären.

BIRDLIFE SVERIGE DEL AV EN ANNONSSERIE SOM HANDLAR OM #POSTKODEFFekten

Vid Ottenby fågelstation på Öland trivs både naturintresserade ungdomar och fåglar.

Så bidrar en Postkodlott till att skydda fågelarter

BirdLife Sverige är en av de 59 ideella organisationer som delar på överskottet från Postkodlotteriet. Pengarna används av BirdLife Sverige bland annat till forskning och till att skydda fågelarter.

BirdLife Sverige arbetar med tre områden: fågelintresse, fågel-skydd och fågelforskning. Insikten om de globala hoten mot biologisk mångfald är föreningens utgångspunkt för arbetet med att skydda fågelarter. Olika grupper av organismer dör ut i en skrämmande fart. Och vi är beroende av artrika, stabila ekosystem – som fåglarna är en omisslig del av.

I dag klassas ungefär 20 procent av de arter vi brukar se i Sverige som hotade på olika sätt. Det berör cirka 50 olika arter. Det främsta hotet är en fortsatt utarmning av biologisk mångfald, där vi riskerar att förlora sällsynta arter med viktiga

funktioner för hållbara ekosystem. Förändringar i klimatet kan innebära att våra nordligaste fågelarter får det väldigt tufft om deras livsmiljöer förändras, samtidigt som andra arter får chansen att vandra in söderifrån. Förändringar i haven utgör ett hot mot flera av de havslevande arter som lever på fisk och musslor.

Lotta Berg, styrelseordförande i BirdLife Sverige, berättar att fågelintresset är stort i vårt land, och att det ökar.

– Vi ser ett ökat intresse inte bara för fåglarna, utan även för naturen, miljön och vad vi behöver göra för att bevara det vi har. Fåglarna är viktiga indikatorer på hur det står till med klimatet och vår miljö.

Du som har en Postkodlott bidrar till BirdLife Sveriges viktiga arbete. Tack!

Postkodlotteriet finns till för att bidra med pengar till ideella organisationer, eftersom vår övertygelse är att de gör världen bättre. Sedan starten 2005 har mer än 13 miljarder kronor delats ut. BirdLife Sverige har tagit del av överskottet sedan 2020 och har hittills fått ta emot 15 miljoner kronor. I sommar uppmärksammar vi alla 59 organisationerna här i DN.

Läs mer på postkodlotteriet.se/postkodeffekten

Åldersgräns 18 år. Besök stadlinjen.se om du eller någon anhörig spelar för mycket.

besökare som blir nyfikna på oss. Vi riktar ett stort tack till alla som köpt en eller flera postkodlotter, ni gör en stor insats för oss som förmånstagare.

Instagramkontot har fortsatt växa under året, från 7 200 till 8 200 följare. På Instagram upplever vi att engagemanget och interaktionen är högre än på Facebook, kanske tar sig följare lite mer tid att klicka "gilla" där? Även på Facebook har BirdLife Sverige ökat från 19 000 till strax under 20 000 följare. Föreningen har flera sidor och grupper som vänder sig till olika kategorier av fågelintresserade. Den största av dem är Fåglar inpå knuten som vid årsskiftet 2019/2020 hade 72 000 medlemmar. Vid årsskiftet 2021/2022 var 150 000-strecket nära att passeras. Under 2022 fortsatte gruppen att öka, även om takten minskade. Vid årsskiftet 2022/2023 låg medlemsantalet på 167 000 medlemmar. När vi avslutade 2023 landade antalet precis under 200 000 medlemmar, vilket innebär att var femtionde person i Sverige var medlem. Gruppen fyller ett syfte där man kan få lov att dela med sig av bilder och händelser, fråga om vinterfåglar-evenemanget, hur man bäst gör egen fågelmat, vad man ska göra när man hittat en fågelunge och naturligtvis; "Vad är det för fågel?".

Ottenby fågelstations sida hade vid årets slut strax under 16 000 följare. Både den och BirdLife Sveriges sida har ökat något jämfört med året innan. Mycket uppmärksamhet är även gruppen Vår Skådarvärld med cirka 9 200 medlemmar, vilket också det innebär en liten ökning jämfört med året innan. I övrigt finns sidor som Falsterbo Bird Show, naturum Ottenby, Naturuppdraget (antalet besökare ökade med 300 procent under december i takt med julkalendern som drog nytt folk) och Ungdomsskådarna. Även på Twitter (X) har föreningen haft periodisk närvaro under 2023. Det kontot har under året ökat med 50 nya följare till 754. Kontot används främst till att stärka kampanjer från BirdLife Europe och BirdLife International. ■

Kansli och medlemservice

Föreningens kansli finns på Stenhusa Gård i Stenåsa på Öland. Här sköts all medlems-service och administration för föreningen och dess dotterbolag. På kansliet sitter Rebecka Nordlund som är ekonom för föreningen och dotterbolagen, Christine Hagblom som är ekonomiassistent för Naturbutiken, Emelie Andersson som är koncern-ekonomischef för både föreningen och bolagen, samt Anna Svendsén som arbetar som ekonomiadministratör och är vår ambassadör i kontakten med medlemmarna. På kansliet sitter även Kajsa Grebäck som arbetar som intresse- och volontärsamordnare, Stina Rigbäck som är föreningschef, vår nya kommunikatör Mikaela Lindholm, Mia Ericsson som är projektavdelningsansvarig, Eleonor Karlsson som under 2023 anställts som pro-

jektsamordnare och våra två fågel-skyddstjänstemän Daniel Bengtsson och Niclas Lignell. På Ölands södra udde arbetar: Ida Hansson föreståndare naturum Ottenby, Magnus Hellström, fågelstationschef och Stina Andersson, verksamhetssamordnare. På distans arbetar: Christer Johansson, fågelskyddstjänsteman, Niklas Aronsson redaktör för Vår fågelvärld, Anette Barr projektledare för Naturlänken, Mattias Ullman projektledare, Eva Hjärne projektledare för Falsterbo Bird Show och Anna Carter som administrativ assistent.

Kansliet sköter medlemshanteringen för Bohusläns OF, Västerbottens OF, Medelpads OF, Stockholms OF, Östergötlands OF, Jämtlands läns OF, Västmanlands OF, Smålands OF, Ölands OF, Västergötlands OF, Upplands OF,

”

Här sköts all medlems-service och administration för föreningen och dess dotterbolag.

och Skånes OF. Beträffande föreningens ekonomi hänvisas till den separata årsredovisningen som finns att tillgå på BirdLife Sveriges webbsida.

Medlemsutveckling 2023

När året avslutades hade föreningen 19 129 medlemmar (föregående år 18 413). Inom medlemskåren fördelade det sig på olika kategorier på detta sätt; hedersmedlemmar 6 (6), ständiga medlemmar 102 (107) och Medlemmar som årligen betalar avgift 19 021 (18 300). Av de senare var det 2 151 (1 789) familjemedlemmar och 185 (178) ungdomar. Av de årsbetalande var det 4 033 (2 733) som enbart betalar regionalavgift varav 916 (616) familjemedlemmar och 33 (15) ungdomar.

Den största orsaken till förändringarna jämfört med föregående år är

att vår näst största regionalförening, Skånes OF blivit fullt integrerade under året. Ytterligare två föreningar Närkes OF och Gävleborgs läns OF har också anpassat sina stadgar till det gemensamma upplägget under senhösten men deras medlemmar kommer inte med i statistiken förrän 2024.

I övrigt noteras en minskning av antalet medlemmar som betalar avgift på riksnivån med 3,7%.

Utvecklingen mot en allt äldre medlemskår fortsätter. Bland de cirka 89% av medlemmarna som vi har födelsedata för är medianåldern 69,7 år (69,6 år). Männens medianålder är högre än kvinnornas, 70,4 år för männen och 68,3 år för kvinnor. Av medlemmarna är 33,9% (33,6%). ■

BirdLife Sveriges styrelse 2023

Lotta Berg, ordförande
Hans Bredberg, kassör
Kjell Carlsson, vice ordförande
Gunilla Hjorth, sekreterare
Kent-Ove Hvass
Christer Johansson (t.o.m aug)
Eva Mattsson
Josefina Pehrsson
Johan Karlsson
Ulrika Tollgren
Jens Mattsson
Gigi Sahlstrand

Valberedning 2023

Sara Elg, sammankallande
Christer Olsson
Magnus Liljefors
John Kvambäck

kommittéer

Intressekommittén

Kent-Ove Hvass (sammankallande)
Staffan Müller
Annelie Larsson
Fredrik Blomqvist
Peter Bäck
Gigi Sahlstrand
Eva Bredberg
Representant från Ungdomsskådarna

Adjungerade:
Kajsa Grebäck
Anette Barr
Anders Wigren – Studieförbundet

Nationella rapportkommittén

Inger-Marie Wolfarth (sammankallande)
Peter Nilsson
Fredrik Friberg
Johan Nilsson
Per Flodin
Per Gustafsson
Magnus Hellström

Ungdomsskådarna

Eskil Friberg
Benjamin Rodling
Sixten Lindblom
Hugo Karlström
Tyra Jakobsson
Markus Qvarfordh

Taxonomikommittén

Erling Jirle (sammankallande)
Markus Lagerqvist
Martin Stervander
Gustav Asplund

Ottenbykommittén

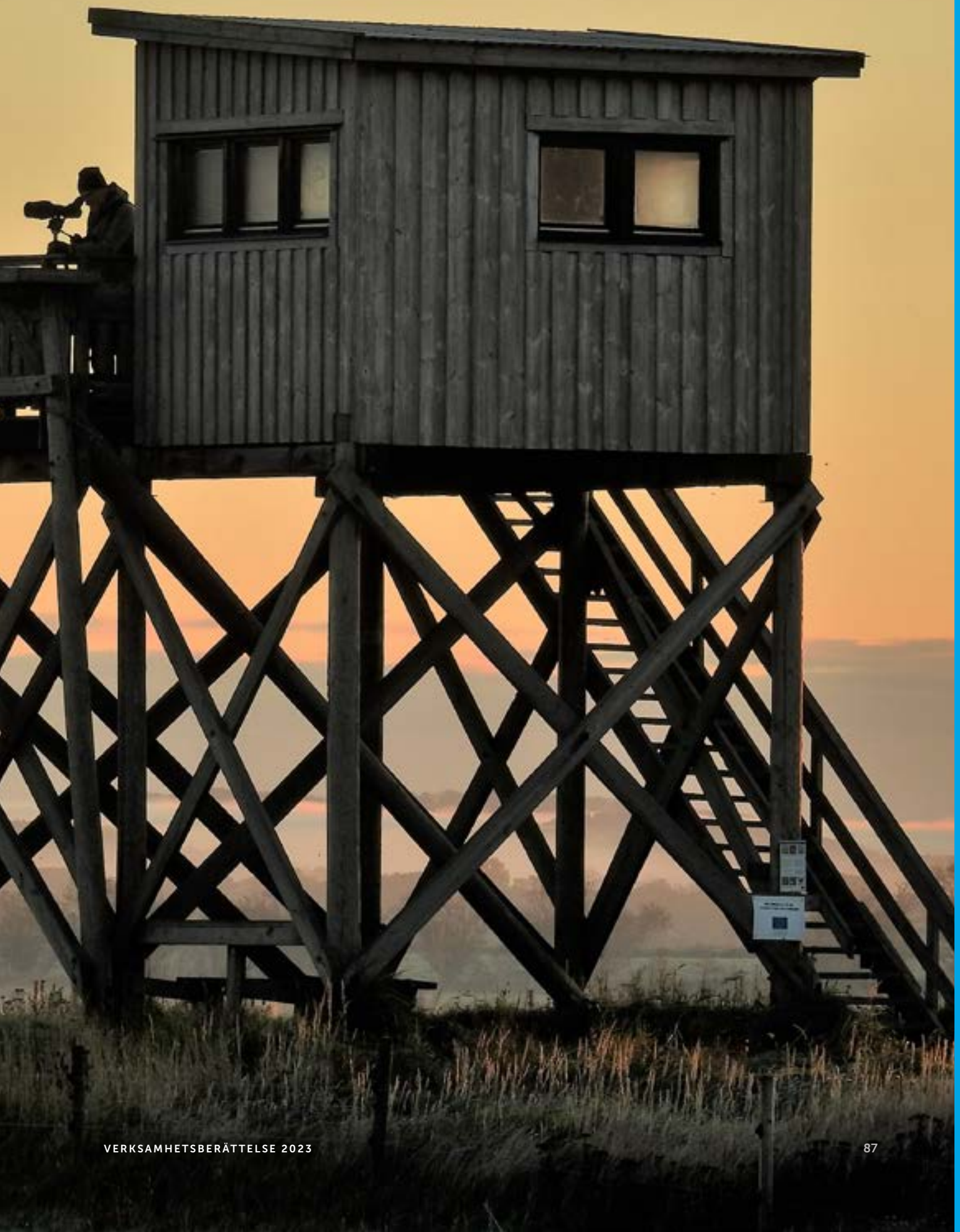
Jonas Waldenström (sammankallande)
Anders Hedenström
Susanne Åkesson
Elsy-Britt Schildt
Jakob Lohm
Gabriel Norevik
Arne Andersson
Lotta Berg
Aron Edman

Raritetskommittén

Björn Malmhagen (sammankallande)
Magnus Corell
Juho Könönen
Måns Grundsten
Niklas Andersson
Aron Edman
Raul Vicente

Regional föreningar

Galtabäcks fågeltorn
söder om Varberg.
FOTO KJELL ANDERSSON

Dalslands Ornitologiska Förening

Under årsmötet i mars höll Ola Jennersten från Världsnaturfonden föredraget Biologisk mångfald, globalt och lokalt, och under höstmötet i oktober var det Christer Olssons tur med föredraget Vitryggiga hackspettens återkolonisering av Västerbotten. Senaste observationen av vitryggig hackspett i Dalsland är från maj 2007, men vi hoppas på att den återkoloniserar även vårt landskap.

Det gläder oss mycket att flera nya medlemmar tillkommit under 2023 och att vi därmed blev 230 medlemmar i DOF, en ökning med 31 procent sedan 2020. Detta tillsammans med det positiva mottagandet av almanackan Fåglar på Dal 2023, och nu även Fåglar på Dal 2024, har gjort att DOF:s ekonomi är fortsatt god.

Samarbetet med Hushållningssällskapet vid kulturresevatet Åsnebyn i Melleruds kommun fortsatte under året. Att Åsnebyn, tillsammans med den angränsande fågelsjön Lille Kolungen, inkluderades i Dalslands bästa fågellokaler var ett exempel på detta. I maj hölls ett välbesökt Öppet hus där följande stod på programmet: Guidning bland fåglarna vid Åsnebyn och Lille Kolungen, tidskrifter och andra trycksaker från DOF, böcker om fåglar till försäljning och tips om fågelfotografering. I maj informerade DOF skolklasser om fågelskådning på lokalen.

Facebookgruppen Fåglar på Dal ökade från 350 i början av året till 459 i slutet av året. Vi når nu snabbt ut till fågelintresserade i och långt utanför Dalsland med information om händelser i fågelvärlden och aktiviteter för alla fågelintresserade. Och många delar bilder i syfte att glädja andra eller för att få synpunkter.

Många av DOF:s medlemmar var under våren och sommaren

engagerade i inventeringen av smålom, som vi fått bidrag ur Alvins fond att genomföra. Totalt rapporterades 137 skyddade fynd i Artportalen, vilket är ett viktigt underlag i samband med fysisk planering, inte minst vindkraft. Resultatet presenteras i Projekt Loms Lom-Hört 59, som där sammanfattas med En bedömning på basis av inventeringarna i landskapet 2022 och 2023 landar på 25–30 smålomspår, eller på samma nivå som under 1990-talet. Ju fler skyddade arter som rapporteras i Artportalen, desto bättre blir möjligheten att skydda de arter Dalsland har ett speciellt ansvar för. Läs mer om ansvarsarter i Dalsland i DOF:s almanacka Fåglar på Dal 2023.

Men Artportalen är inte bara för skyddade fågelarter utan även för alla vanliga och ovanliga arter, till glädje för alla som vill veta vad som händer i Dalslands fågelmarker. Under

året rapporterades 223 publika arter, precis lika många som 2022. Och mycket glädjande att över 31 000 fågelobservationer rapporterats i Artportalen under året, mer än 6 000 fler jämfört med 2022. Och även fler som har fågelrapporter i Artportalen från Dalsland. I år 405 personer att jämföra med 386 år 2022.

Vi kommer att lägga en hel del tid på Kroppefjäll under 2024. Området marknadsförs som södra Sveriges största naturområde med över 100 kilometer vandringsleder, tolv naturreservat och 23 000 hektar med skog och sjöar. Läs mer om Kroppefjäll i Natur på Dal 2/2023 och arbetet för att ljungpipare ska återvända som häckfågel. Under 2023 fick vi även starka indikationer på att smålom häckar, men någon häckningstjärn hittades inte. Och hur står det till med Kroppefjälls och övriga Dalslands ugglor? ■

TEMA:
Ansvarsarter i Dalsland

Omslaget på Fåglar på Dal 2023.

FOTO: SVANTE CARLBRING

Härlig skådardag på
Venakullarna i Örebro
under EuroBirdwatch.

FOTO: RONNIE LINDQVIST

Närkes Ornitologiska Förening

Vår föreningsverksamhet har även 2023 karaktäriserats av expansion. Intresset för naturen och för NOF fortsätter att vara stort. Vid årets slut hade vi 781 medlemmar och fördelningen mellan män och kvinnor är fortsatt relativt jämlig. Andelen kvinnor bland medlemmarna är 40 procent.

Även 2023 har vi haft ett stort antal aktiviteter som varit välbesökta och haft en mycket bred inriktning. Vår ambition att vara en öppen, välkomnande, inkluderande och transparent förening ger oss fortsatt framgång och tillväxt.

Styrelsearbetet har varit intensivt och årets stora administrativa arbete har varit att ansluta Närkes Ornitologiska Förening till Kedjan. Vid det välbesökta årsmötet i februari blev det ett enhälligt ja till förslaget. Ett extra årsmöte hölls därefter i november. Även då blev det ett enhälligt ja till anslutning.

Kommande år har NOF en lika hög ambitionsnivå och det ökande engagemanget från fler medlemmar är en nödvändighet. Många i föreningen

gör stora insatser och det är glädjande att fler och fler aktiverar sig i olika delar av vår verksamhet.

Skådaråret i Närke startar alltid med ett Artrace första lördagen i januari. Våren är naturligtvis den mest intensiva perioden för föreningens alla volontärer. Höjdpunkterna är guidningarna vid Svanrasten i Tysslingen sex veckoslut under vintern vilket lockar flera tusen besökare, och maj månads guidningar för medlemmar och allmänhet i Oset och Rynningeviken. Utöver det genomförde NOF aktiviteter jämnt fördelade under året för att erbjuda skådning för alla.

En betydande del av medlems-tillströmningen beror på de kurser som föreningen driver i samarbete med Studieförbundet. Holkbyggar- och nybörjarkurserna blir oftast mycket snabbt fulltecknade. Förutom dessa har det 2023 genomförts mer specialiserade utbildningar i form av ringmärkarassistentkurser och gäsinventeringskurser.

I föreningens regi genomförs ett antal resor varje år. Island, Öland, Falsterbo och Hönö har varit res-

målen under året. Samtliga resor rönar stort intresse och blir snabbt fullbokade. Reseverksamheten ger ett visst överskott och tillsammans med frivilliga donationer vid guidningar bidrar detta till att NOF kan avsätta en del pengar till fågelskyddsåtgärder.

Årets största inventeringsinsats

har varit en kartläggning av gäsens rastvanor i landskapet Närke. Hittills hade ingen sådan fullständig inventering gjorts, men nu finns en kunskapsgrund att stå på. Resultatet av inventeringen finns presenterad i föreningens tidskrift Fåglar i Närke och innehåller mycket ny kunskap, framför allt om spetsbergsgäss.

Vår tidskrift, vår hemsida, vår Facebookgrupp och våra informationsbroschyrer har en enhetlig och genomtänkt grafisk profil. Sammantaget fungerar våra media på olika sätt mycket bra i kommunikationen med medlemmar, myndigheter och allmänhet. De goda relationerna som Närkes Ornitologiska Förening har etablerat leder till allt tätare samarbeten med naturvården i landskapet. ■

Upplands Ornitologiska Förening

Upplands Ornitologiska Förening, UOF har under 2023 lyckats genomföra de allra flesta planerade exkursioner, projekt, resor och andra möten. Samtliga planerade föreningsmöten kunde genomföras under både våren och hösten. Föreningsmöten är intressanta och spännande med både lokala och riksbekanta föredragshållare. Förutom årsmötet så hölls tre inomhusmöten på våren och tre på hösten.

Föreningens omfattande exkursionsprogram har också kunnat genomföras till stora delar då vädret inte satt käppar i hjulen för oss. Under våren hölls nio stadsnära vandringar samt fyra exkursioner runt Uppland – tre behövde tyvärr ställas in på grund av dåligt väder. Under hösten blev det fem stadsnära vandringar, fem exkursioner runt Uppland.

Kurser och utbildningar är något som ligger vår förening varmt om hjärtat och det genomfördes tre studiecirklar i föreningens regi, en nybörjarcirkel på hösten, en fortsättningscirkel för nybörjare på våren samt en ringmärkningscirkel på våren. Alla var fullbokade. Under året genomförde föreningen totalt 23 exkursioner och tre studiecirklar, det kan föreningen vara nöjd med. UOF har

under 2023 haft en ökning med 63 nya medlemmar till 1019 fullbetalande medlemmar och 173 familjemedlemmar. Könsfördelningen är cirka 40 procent kvinnor och resterande män. I styrelsen har den kvinnliga representationen varit riktigt bra under året med hälften kvinnor.

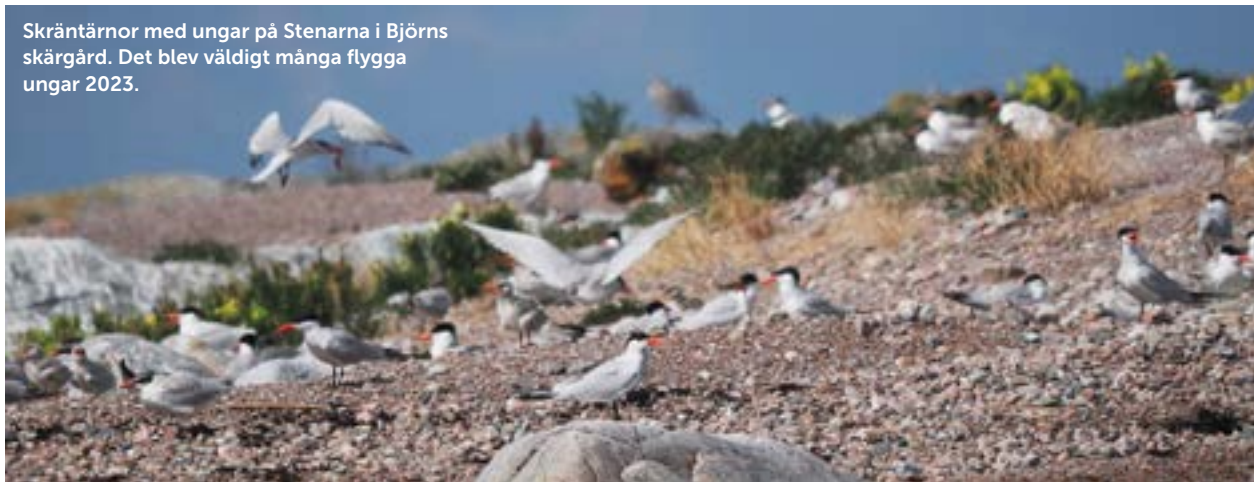
Vi är numera med i BirdLife Sveriges Kedjan vilket innebär att vi startar ett närmare samarbete med BirdLife Sverige. Detta samarbete har fungerat bra och det är nu BirdLife Sverige som skickar ut inbetalningskort och vi använder deras medlemsregister. Föreningens flaggskepp, vår tidskrift Fåglar i Uppland, har i sedvanlig ordning utkommit med fyra nummer, helt i färg och fullspäckade med aktuella reportage och intressanta artiklar. UOFs rapportkommitté är stor med hela 13 medlemmar men det behövs då de har en mycket stor mängd observationer att gå igenom

i Artportalen varje år. För 2023 är det nästan 500 000 fynd som ska bearbetas. En heroisk insats. Föreningen har förstärkt sin position som den viktigaste kunskapsbäraren när det gäller fåglar i Uppland och föreningen har flera avstämningar per år med Länsstyrelsen där man diskuterar kring fågelskydd och inventeringar. UOF är numera en självklar remissinstans i fågelskyddsfrågor och vi tar ställning i tråkiga ärenden som skydds jakt av storskarv där våra åsikter tyvärr oftast står sig slätt. Men det är även en ökande mängd med olika exploateringsärenden. Vi har som många andra landskap känsliga områden för fåglar som också är av intresse för till exempel vindkraftsetableringar. På senare tid har vi även börjat hantera förfrågningar gällande solcellsparkar. Kring sådana har föreningen just nu en försiktigt positiv inställning då de flesta som vill anlägga sådana också inkluderar planer på att så in blom-

”Kurser och utbildningar är något som ligger vår förening varmt om hjärtat.

FOTO: ULRİK LÖTBERG

Skräntärnor med ungar på Stenarna i Björns skärgård. Det blev väldigt många flygga ungar 2023.

En berguv i
Norduppländsskogen.

FOTO: ULRİK LÖTBERG

mande grödor och andra åtgärder för att gynna biologisk mångfald. Den norduppländska skogen är under hårt tryck av skogsbruket och vi har ett tjäderprojekt som inventerar spelplatser och som sedan rapporterar in dessa fynd till Artportalen, Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen allt för att arten förhoppningsvis ska kunna skyddas. Föreningen har under 2023 skickat uppemot tio begäran om artskyddsutredningar av tjäderspel till Skogsstyrelsen, så tjädergruppen har fått upp ångan! Vål kämpat!

Föreningen har många projekt inom naturvården, dels ett projekt där vi arbetar med bevarandet av berguv i Uppland. Projektet inventerar berguv och sätter upp holkar och vi kan glädjande nog konstatera att det går bra för berguven i Uppland. Med hjälp av teknisk utrustning som ljudboxar har ett antal nya revir hittats. Till skillnad från de flesta andra ugglor i Uppland ökar berguven. Vi har även ett projekt där vi jobbar med boplatzformar för svarttärnor vid sjön Tämnaaren. 2023 var ett mycket bra år och 90 par häckade men tyvärr blev vissa delar av kolonin plundrad av ett tranpar. En del ungar hann bli flygga. Föreningen har under ett par år drivit ett LONA-projekt med Uppsala kommun där vi informerat bostads-

bolag om tornseglare, deras stora behov av boplatser och hur uppsättning av speciella holkar kan hjälpa fåglarna med häckningsplats. Inom projektet har det nu satts upp många holkar på kommunala hus. Vidare har föreningen under 2023 valt att satsa mer på den vitryggiga hackspetten. Vi kommer främst att jobba med biotoprestaureringar, skapande av död lövved och borttagande av gran, runt sjön Tämnaaren i samarbete med Projekt vitryggig hackspett och Länsstyrelsens ÅGP för vitryggig hackspett samt Hällefors-Tierp skog AB. Det är i den sistnämndas skog runt Tämnaaren som vi kommer att utföra åtgärder. Vi kommer även att stötta Stora Enso som i närheten av Tämnaaren kommer att göra så kallade vitryggshuggningar på privata marker. På dessa kommer föreningen gå in och stötta med att skapa död lövved.

Vidare är föreningen med och driver Projekt skräntärna sedan många år tillsammans med Länsstyrelsernas ÅGP för skräntärna. Projektet har jobbat med att minska predationen i kolonierna och detta långsiktiga jobb har de sista åren gett utdelning. En 50-årig trend av minskade antal har vänt. Populationen har ökat de sista åren och är nu uppe på samma nivåer som på slutet av 1970-talet, och det

är riktigt kul! Många ugglearter har minskat mycket kraftigt i de norra delarna av vårt område där det hårdaste skogsbruket gått fram. Föreningen har valt att starta ett projekt kring ugglor, där vi sätter upp holkar i områden som är undantagna från hårt skogsbruk för även i våra skyddade områden är det mycket ovanligt med naturliga boplatser. Förhoppningsvis faller detta väl ut i framtiden. Inom föreningens ramar bedrivs årligen CES-ringmärkning vid Vendelsjön i norra Uppland och det är ett viktigt bidrag till forskningen om hur det går för våra fåglar. Sedan ett par år bedriver föreningen årliga inventeringar av landskapets backsvalor vilka tyvärr minskar varje år. Vi för samtal med täktägare, kommuner och Länsstyrelsen, men det verkar svårt att vända trenden. Föreningen är också med och stöttar ÅGP för ängshök genom att årligen inventera länets ängshökar. Givetvis är föreningen med och stöttar Länsstyrelsen genom att administrera och genomföra de standardiserade inventeringar som genomförs både till lands och till sjöss i landskapet. Nu kavlar vi upp ärmarna för att fortsätta vårt enträgna och framgångsrika arbete för att öka fågelintresset, stärka fågelskyddet och främja fågelforskningen.

Och kom ihåg: fåglar är fantastiska! ■

Nabben, Falsterbo augusti 2023.
Ungdomar från fågelstations
ringmärkningskurs.
FOTO: OLA SVENSSON

Skånes Ornitologiska Förening

Skånes Ornitologiska Förening (SkOF) kan lägga ännu ett händelserikt år till handlingarna.

Precis som 2022 hade vi årsmötet på en lördag i kombination med några föredrag, lunch och fika. Det blev en lyckad dag med trevlig atmosfär. En punkt gällde anslutning till BirdLife Sveriges Kedjan och förslaget, inklusive de nya stadgarna som arbetats fram, godkändes av stämman. För en anslutning till Kedjan krävdes även ett extra möte och det hölls i september. Efter detta mötes enda punkt stod det klart att SkOF var klara för anslutning, vilket nu också är ett faktum.

SkOFs arbete sker till stor del via kommittéer och dessa gjorde otaliga insatser för fågelforskning, fågel-skydd och fågel-skådning samt för vår förening. Många remissyttranden skrevs, ibland med återkoppling från våra kommunornitologer, ibland i tät dialog med BirdLife Sverige. SkOF är som remissinstans många gånger beroende av den kunskap som finns hos lokalklubbarna och hos kommunornitologerna. Det kan till exempel gälla olika arters lokala status eller miljöer med ett ornitologiskt värde. För att stärka kontakterna med lokalklubbarna och våra kommunornitologer ger vi ut ett nyhetsblad fyra gånger om året samt arrangerar en fysisk träff, Skånska Fågelskyddsmötet, i november varje år.

Ett ämne som dominerade i remiss-högen under året var så kallade solcellsparker. Intresset för att anlägga sådana tycks vara mycket stort och ibland handlar det tyvärr om klart olämpliga områden. Bland inventeringar under året kan nämnas att vi startade upp en ny kustinventering. En sådan genomfördes i början av 1980-talet, men resultatet har ännu inte publicerats. Nu siktar vi på ännu en heltäckande inventering med planerat slutår 2025 och därefter en publicering av båda inventeringar-

FOTO: OLA SVENSSON

Alfred, Felix, Felicia och Sofia blir förevisad en rödstjärt på, lär sig ålders- och könsbestämman den.

na. Inventeringen av den häckande fågelfaunan i Fågelsångsdalen upprepades för 71:a (!) året i rad. Sedvanliga artinventeringar, och i vissa fall också uppföljning av häckningsresultat, som genomfördes under 2022 gällde pilgrimsfalk, kungsörn (på uppdrag av Länsstyrelsen), havsörn, berguv, råka (i tio kommuner) och fältpiplärka (uppföljning av kända revir på uppdrag av Länsstyrelsen). Fortsatt arbete med kartläggning och skydd av häckningslokaler för backsvala skedde under 2023. Strandängarna inom Vellinge kommun inventerades av Falsterbo fågelstation/SkOF för 27:e året i rad på uppdrag av Länsstyrelsen.

Skogsgruppen har också arbetat hårt med skogliga frågor i allmänhet och om tjäderns väl och ve i landskapet. PR-kommittén har också stora avtryck, inte minst via hemsidan och våra Facebookgrupper.

Under 2023 har det fortsatta arbetet med att engagera ungdomar fortlöpt. SkOF har genomfört ett tiotal exkursioner, arrangerat läger

till Öland, samarbetat med BirdLifes Ungdomsskådare med ett läger till Getterön och genomfört en ringmärkningskurs i samarbete med Falsterbo Fågelstation. De stora utmaningarna är att få ungdomarna självgående utan äldre ledare.

Storkprojektet rullar på och storksläppet lockade som vanligt en stor publik. Fågelskydd Spillepeng hjälpte många nödställda fåglar och förmedlade även tolv kroppar tillhörande Statens vilt till Naturhistoriska riksmuseet (NRM) i Stockholm, samt skickade kroppar av ett tiotal arter till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) för analyser. Därmed hjälpte vi till med att dokumentera spridningen av framförallt influensan. Vi kunde också leverera en fönsterdödad ringtrast till NRM – en av dem eftertraktad art.

Falsterbo Fågelstation har jobbat på som vanligt med den standardiserade ringmärkningsen, och sträckräkningen fortsatte som vanligt. Mikael Kristersson stod som garant för ännu en lyckad häckningssäsong på Landgrens holme vid Skanör – i år med

preliminärt 1 812 häckande par av 14 arter, bland annat 1100 par skrattmåsar, 405 par kentsk tärna (334 ungar ringmärktes!) samt 246 par skärfläcka. Stationen har numera en ny stationschef, Magnus Grylle.

Vår tidskrift Anser kom ut med sin 62:a årgång och denna omfattande 312 sidor. Efter vad vi förstår uppskattas numren av de flesta. SkOF gav som vanligt också (sedan 1975) ut årsboken Fåglar i Skåne 2022 omfattande 160 sidor. Även den välkomnas av många medlemmar. SkOF tryckte också ett nytt häfte med skådartips till nybörjare.

Under året har Programkommittén arrangerat tolv föredragskvällar på Ekologihuset som också kunde följas via Zoom. Totalt följdes föredragen på plats av 196 personer och via Zoom av 319 personer. Att kunna följa föredragen via Zoom har som synes varit mycket uppskattat. Tag Plats genomfördes för 29 gången och i år med nio deltagande lag. Under maj ledde Peter Elfman sina uppskattade kvällsexkursioner, fyra gånger med totalt 44 deltagare.

SkOF står idag inför ett generationsskifte och efter årsmötet 2024 kommer halva styrelsen att ha förnyats på två år. Under 2023 gjorde Eva Engberg, Karin Persson och Lars Sundlöf sina sista år i styrelsen och vi tackar för väl utfört arbete. Att ersätta dem blir inte helt lätt, men SkOF som förening har livskraft! ■

En gröngöling gläder ungdomarna på ringmärkningskursen.

FOTO: OLA SVENSSON

” De stora utmaningen är att få ungdomarna självgående utan äldre ledare.

FOTO: OLA SVENSSON

Inte alltid så lätt att ta ur sävsångare ur näten, men Sofia fixar det galant en.

Bohusläns Ornitologiska Förening

2 023 var ett innehållsrikt år med över 115 aktiviteter. Det var allt från skogsturer med både uggelyssning och orrspel till havsfågelskådning på Ramsvikslandet och på Klädesholmen.

Skådning före
medlemsmöte
på Hällö.

Exkursion för kvinnor vid Kollungeröd vatten.

FOTO: SUSSIE CARLSTRÖM

FOTO: SUSSIE CARLSTRÖM

Sträckskådning skedde på Bredfjället i Uddevalla, Lagmansholmen på Orust och vid Mörtevattnet i Stenungsunds kommun. Vi har haft årliga exkursioner gällande artrally, nattsångare, Tof-ta kile, Torslandaviken och 1 maj på Härmanö. Nytt för året var bland annat Ljungskileviken, ringmärkning vid Funneshultssjön, dagtid på Hullsjön för kvinnor, skådning på Hyppeln, en tur på Orust och sju exkursioner för att skapa ett större engagemang för Skådarhjälp (Radiohjälp). Vi hade även exkursioner till andra landskap såsom Västergötland, Dalsland, Halland och Öland. Föreningen deltog i Fågeltornskampen med flera fågeltorn samt två exkursioner för EuroBirdwatch 2023. Under vintertid ses vi inomhus och har haft föredrag i Artportalen och olika bildvisningar. Under året genomfördes två kurser med temat "Fågelkunskap och fågelkådning för nybörjare och äldre nybörjare".

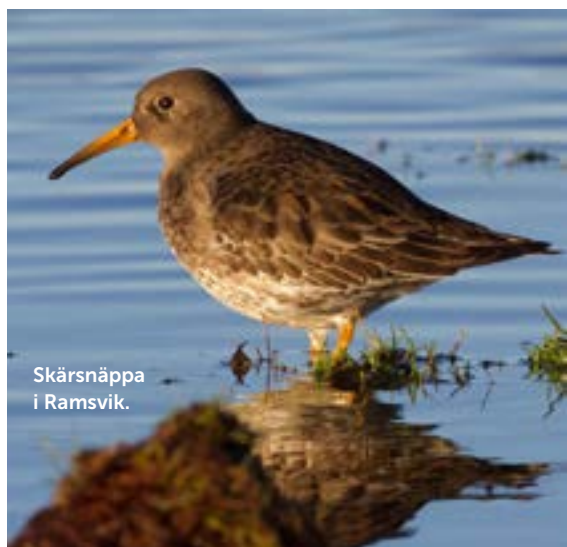
Alla våra aktiviteter och studiecirklar sker i samarbete med Studiefrämjandet.

Vi har haft flera exkursioner för ungdomar och deltog även på en familjeaktivitet tillsammans med

Friluftsförbundet på Åslån i Uddevalla för att få fler barn och ungdomar som vill fågelkåda. Vi har utökat kontakten med BirdLifes ungdomsverksamhet under året.

Årsmötet var välbesökt och hölls på Ramsvikslandet. Dagen inleddes med skådning innan förhandlingarna tog vid. Årets fågel 2022 röstades fram och vinnaren blev den välbesökta blåkråkan. Därefter hade vi föredraget "Vad händer med våra skärgårdsfåglar?" som hölls av Jan Uddén. Sedan genomfördes ett medlemsmöte på höstkanten på ett väldigt blåstigt Hållö.

Vi deltog med två representanter på BirdLife Sveriges riksstämman som

Skärnsnäppa
i Ramsvik.

”

Vi har under året underhållit vår hemsida med nyheter samt utökat med fler beskrivningar på fågellokalerna.

Dagen inleddes med exkursion till Tångevik, innan årsmöte.

2023 anordnades av Västergötland. Föreningen deltog även på höstens landsdelsmöte i Skåne. BirdLife Sverige genomförde ett av sina styrelsemöten i landskapet, närmare bestämt på Nordens Ark i Sotenäs Kommun och två representanter från BohOF styrelse var på plats och träffade BirdLifes styrelse.

Vi har under året underhållit vår hemsida med nyheter samt utökat med fler beskrivningar på fågellokalerna. Sociala medier, såsom Facebook och Instagram, fick över 1000 respektive 700 följare. Kontinuerligt arbetar vi med dessa kanaler. Tidningsannonser har vi haft med syfte att nå ut till övriga för att utöka vårt medlemsantal.

Föreningens arbete med fågelskydd är en väldigt viktig del i vår verksamhet och vi har under året fungerat som remissinstans i flera ärenden. Nämnas kan de vindkraftsetableringar som planeras både på land och till sjöss, samt kraftledning. Vi arbetar vidare med att få fler att inventera i landskapet och hade två exkursioner för att introducera inventering av sjöfåglar ihop med fågelskädnings. Gällande bibrink för backsvala har vi arbetat vidare för att kolla efter fler al-

Vitstjärnig blåhake.

ternativ. Vi har ett bra samarbete med Daniel Bengtsson från BirdLife Sverige gällande flera ärenden. Samarbetet med klätterklubbar i landskapet för att inte störa häckningar av uv och falk pågår med deltagande i styrelsemöte. Vi har jobbat på att få till ett fågeltorn i Tanums kommun samt i Kungälv kommun samt få ett grepp om vem som har ansvaret för redan befintliga torn i Uddevalla kommun.

Fågelholksprojekt har pågått där

vi tillverkat 60 fågelholkar som sattes upp runt Ejgdetjärnet i Tanums kommun samt i Ljungskile.

Vår tidskrift "Fåglar i Bohuslän", som är en sammanställning över de observationer som skett under 2022 enligt gällande rapportmall, skickades ut till våra medlemmar.

Medlemsantalet är glädjande nog stabilt och vid årsskiftet hade vi drygt 400 medlemmar varav 63 var familjemedlemmar. ■

Västergötlands Ornitologiska Förening

Morgonexcursion
till Trandansen vid
Hornborgasjön.

FOTO: ANDERS SVENSSON

Västergötlands Ornitologiska Förening (VgOF) bildades genom en sammanslagning av Södra Älvsborgs och Skaraborgs Ornitologiska Förening 1998. Föreningen har som mål att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan i Västergötland samt att verka för att skapa kontakt mellan allmänheten och föreningen med dess medlemmar.

VgOF arbetar aktivt med åtskilliga frågor som rör skydd av fågelfaunan i Västergötland. Fågelskyddsarbetet bedrivs genom ett utskott i styrelsen. Organisationen bygger på ett nätverk av kontaktpersoner runtom i landskapet med kommunornitologer och kontaktpersoner i fågelklubbarna så att en så jämn täckning som möjligt

kan uppnås. Ett kontinuerligt samarbete i fågelskyddsärenden är av stor betydelse för VgOF.

Fågelskyddsarbetet för VgOF handlar om att lämna synpunkter och råd rörande vindkraftsplaner, solkraftsparker, bergtäkter, ledningsdragning samt översikts- och detaljplaner. Flera av yttrandena har här gjorts i samverkan med regionala naturskyddsföreningar,

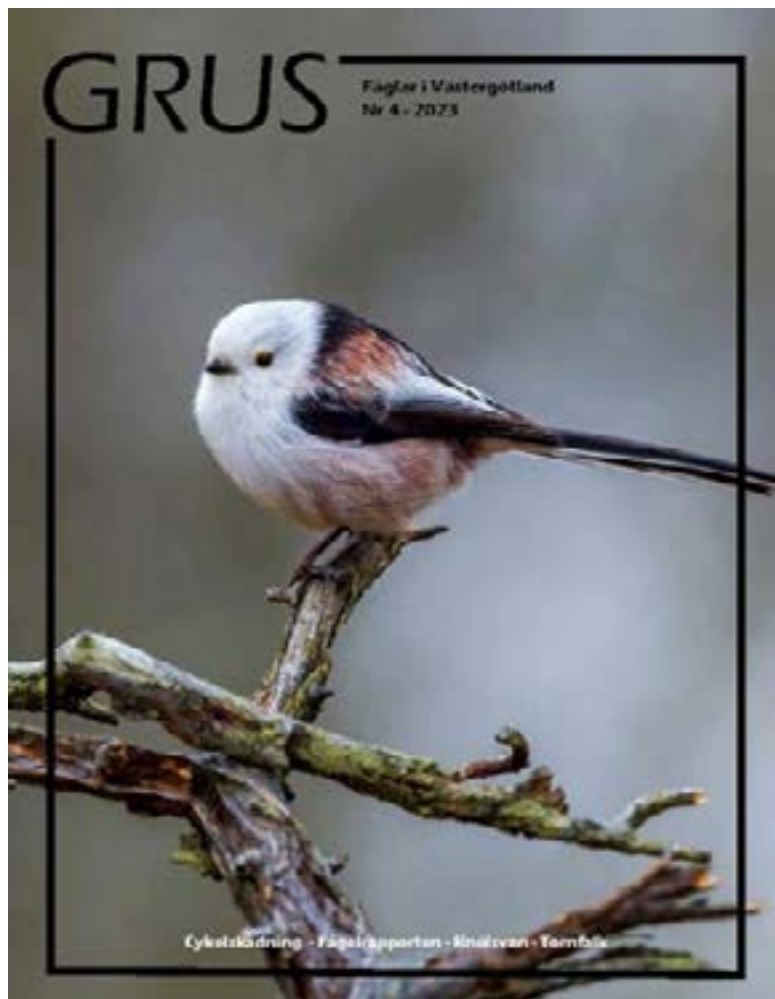
lokala fågelföreningar och enskilda representanter för naturvården. Ett väl utvecklat samarbete sker inte minst med moderorganisationen BirdLife Sverige och dess regionalföreningar.

Vår medlemstidning, GRUS, har under året utkommit med fyra nummer. Ambitionen har under året varit att skriva och göra en tidning med ett så varierande och läsvärt innehåll som möjligt. Allt för att öka kunskapen och

” VgOF arbetar aktivt med åtskilliga frågor som rör skydd av fågelfaunan i Västergötland.

”

Ambitionen har under året varit att skriva och göra en tidning med ett så varierande och läsvärt innehåll som möjligt.

intresset om våra fåglar för så många av våra medlemmar som möjligt.

Med vår fågelskyddsfond stöttar vi med ekonomiska bidrag fågelskyddsarbete runt om i Västergötland. Genom åren har fonden stöttat många olika projekt. Under 2023 har bidrag givits till bland annat inventeringar i bergtäkter efter pilgrimsfalk och berggurv, Svenska lomföreningen, gåsräkning vid sjön Östen, olika tornfalksprojekt i Skaraborg m.fl.

VgOF driver, och är huvudman för, Hornborgasjöns fältstation, där det bedrivs ringmärkning, sjöfågelräkning och annan fågelforskning under delar av året. Fältstationen arrangerar varje år Hornborgaseminarier. Detta är ett arrangemang där Hornborgasjöns fältstation presenterar resultaten

från föregående års i och runt sjön. 2023 års seminarium var lite speciellt eftersom det var 40 år sedan fältstationen bildades. Seminariet inleddes med många historier, berättelser och återblickar från hur det gick till när fältstationen bildades, för att sedan övergå till presentationer av ett urval av de undersökningar som genomförts under det gångna året, allt från väder och vattenstånd till juvelerna i sjön, de svarthalsade doppingarna, svartörnarna och dvärgmåsar.

VgOF var med som medarrangör till BirdLife Sveriges rikstämma i Skara 2023. Föreningen arrangerade de båda morgonexcursionerna till Hornborgasjön.

En ansökan om 50 000 kronor

gjordes tillsammans med BirdLife Sverige och beviljades av Sparbanksstiftelsen Skaraborg, så att Naturpedagogiska dagar kunde genomföras vid Trandansen under vårens tranveckor. Skolor från förskoleklass till årskurs sex bjöds in och bidraget användes till att anordna bussresor för de klasser som ville komma och besöka Trandansen.

Under hösten bjöds fågelklubbar runt om i Västergötland in till en träff i Falköping, för att träffas och lära känna varandra. Runt om i Västergötland finns 13 fågelklubbar eller fågelgrupper. Det blev ett lyckat arrangemang som vi planerar ska bli återkommande. ■

Ägretthäger häckar
intill både gråhäger och
"mellanskarv" på Ljungby
Hästaskär söder om Kalmar.

FOTO: ÅKE NILSSON

Östra Smålands Ornitologiska Förening

2023 var ÖSOFs 35:e verksamhetsår och engagemanget för fågelskydd är större än någonsin. Föreningen bildades i Oskarshamn september 1988 och består av samtliga tio kommuner på fastlandet i Kalmar län. Styrelsen hade som brukligt fyra styrelsemöten under året. I ÖSOFs upptagningsområde finns det cirka 480 BirdLifemedlemmar. ÖSOF har drygt 250 medlemmar. Föreningens kassa för året visade på ett litet överskott.

Fåglar i östra Småland, FiöSm, ges ut med tre digitala nummer per år. Föreningen har valt att ha tidskriften helt digitalt, både av miljöskäl och ekonomiska skäl.

Regionala rapportkommittén drar ett stort lass med sammanställningen av den årliga fågelrapporten som publiceras i nummer två av FiöSm.

Vilthjälpen Oskarshamn har fortsatt sin verksamhet som vanligt och under året har man tagit hand om ett hundratal fall för vård. Vilthjälpen på-

verkades lite av spridningen av fågelinfluensan och tog under en period inte in vissa arter till anläggningen.

Under året har det, liksom tidigare år, bedrivits omfattande ringmärkning i framför allt Västervik (vid Uknö fågelokal ringmärktes 2141 fåglar av 49 arter), Kalmar och Oskarshamn.

Det har gjorts många skogsinventeringar i flera kommuner inom ÖSOFs verksamhetsområde. Flera FSC-anmälningar har lämnats in. Tack vare detta har en del skog sparats och i exempelvis Oskarshamn har kommunen ställt sig bakom fågelklubbens förslag att bilda ett naturreservat vid sjön Eckern.

Flera arter bevakas och inventeras varje år. För berguven finns de starkaste delpopulationerna inom det nordöstra kustområdet samt i inlandet vid bergsbranter i Hultsfreds kommun. Under 2023 blev det totalt 17 ringmärkta ungar vid tio lokaler.

Pilgrimsfalk etablerade sig 2014 då ett par häckade. Antalet revir har därefter ökat och 2023 fanns åtta revir, men endast med två lyckade häckningar.

Ringmärkning av skräntärneungar i östra Smålands kolonier har fortsatt som tidigare år. Under 2023 märktes cirka 80 ungar. En adult fågel GPS-märktes under året. Tyvärr dog många ungar i Västervikskolonin av okänd anledning. En koloni kameraövervakades.

Under 2023 har "mellanskarvarna" inventerats. Det finns cirka 10 000 par fördelade på 28 kolonier i östra Småland. Östra Småland hyser förmodligen Sveriges största koloni av både mellanskarv och ägretthäger.

Ringmärkning av flyttande och övervintrande hornugglor har pågått i Västervikstrakten sedan 2016. Totalt ringmärktes 40 hornugglor under våren och 17 under hösten. Tjust Fågelklubb har även ett projekt för göktyta i Uknöområdet sedan tidigt

Per Jiborn, naturturismexpert pratar om värdet av skogen vid sjön Eckern. Christer Ek från skogsgruppen i Oskarshamnsbygdens Fågelklubb var en av deltagarna. Smålandsnytt bevakade mötet där bland annat tre riksdagsledamöter deltog.

FOTO: JAN BRENNANDER

1990-tal. I dag finns totalt fler än 200 holkar uppsatta för. 101 boungar och en adult ringmärktes 2023.

En omfattande ringmärkningsverksamhet bedrivs sedan många år av nattskärra, men i år blev endast 63 nattskärror ringmärkta och 29 kontrollerade kring Oskarshamn. Ett antal nattskärror som försetts med GPS-logger blev återfångade och datan i dessa är under behandling på Lunds universitet. ■

” Det har gjorts många skogsinventeringar i flera kommuner inom ÖSOFs verksamhetsområde. Flera FSC-anmälningar har lämnats in.

Ringmärkbordet drar till sig många intresserade.

Västmanland Ornitologiska Förening

Några höjdpunkter från Västmanland där vi prioriterar fågelintresse.

Året började med vårt populära Artrally i januari. Med 91 deltagare fördelade på 31 lag från nio kommuner känner vi oss glada och nöjda med att denna aktivitet fortfarande, efter 22 år, attraherar så många skådare i hela landskapet.

Vi hade ett fullmatat program med kortare och längre exkursioner som löpte över årets alla månader. Exkursionerna vände sig främst till

medlemmar, men vi har inget medlemskrav för att delta vid enskilda exkursioner eller utflykter. Gillar man det vi gör så tror vi att man blir medlem.

När våren övergick till sommar vände vi dygnet och höll i juni två nattexkursioner; en på cykel och en bilburen i Svartådal. Vi var också med som delarrangör i BioBlitz Västmanland som hölls i Norsa, Köping, där Hedströmsdalens Ornitologiska

Förening var en av de arrangerande föreningarna.

Ringmärkningen i vår, det vill säga Västmanlands Ornitologiska Förenings, regi ger mycket god PR i lokala radio- och TV-kanaler och drar till sig många besökare i alla åldrar. Vid höstmärkningen håller vi till i en mindre våtmark i stadens närhet där det är mycket folk i rörelse på promenadstigarna i området. ■

Spaning över Norsa våtmark.

Våra duktiga ringmärkare Petter Sahlström och Benjamin Rodling med händerna fulla av ladusvalor.

Norrbottens Ornitologiska Förening

Fågelskyddsarbete är en prioriterad fråga i föreningen. I Norrbotten sker för närvarande stora investeringar i infrastruktur. Både vad gäller gruvor, vindkraft, elnät och järnväg. Därför har NOF lagt en hel del arbete på samråd och samrådsmöten, bland annat sker kontinuerliga möten med Vattenfall om kommande investeringar. NOF hanterar även remisser och synpunkter underhand på exempelvis dragning av kraftledning, provbrytning, vägbyggen, deponi, torvbrytning, skyddsjakt med mera. Till exempel en 400 kV-ledning mellan Porjus och Vitåfors för Hybrits behov, ansökan om ny bergtäkter i Snärkölen och Ängesbyn (nära naturreservat) samt en stor havsvindkraftspark i Kalix skärgård, Polargrund. Dessutom har föreningen fortsatt bevaka Länsstyrelsens arbete med att ta fram fakta för en eventuell restaurering av Persöfjärden och deltagit i ett antal informationsmöten.

Projekt Fjällgås

Bevarandearbetet för att rädda den akut hotade fjällgäsen har pågått under många år och har lyckats rädda arten från utdöende i Sverige minst två gånger, först på 1980-talet och senare under bottenåren 2012–2014 då endast 30–40 fjällgäss återstod. Sedan dess har populationen långsamt ökat, vilket har lett till en ny fas av bevarandearbete för att upprätthålla en livskraftig fjällgåspopulation. En del av detta arbete innebär försök att återetablera häckningsplatser, såsom i Gällivarefjällen. Utsättningar av fjällgäss har skett där sedan 2020, och under 2023 kunde man för första gången bekräfta att återvändande fjällgäss i Gällivarefjällen tog hand om de unga utsättningsgässen och guidade dem söderut under höstflytten. Erfarenheter från tidigare utsättningar i Arjeplogsfjällen visar att när gässen flyttar tillsammans, särskilt med erfarna artfränder, är sannolikheten stor att de återvänder till utsättnings-

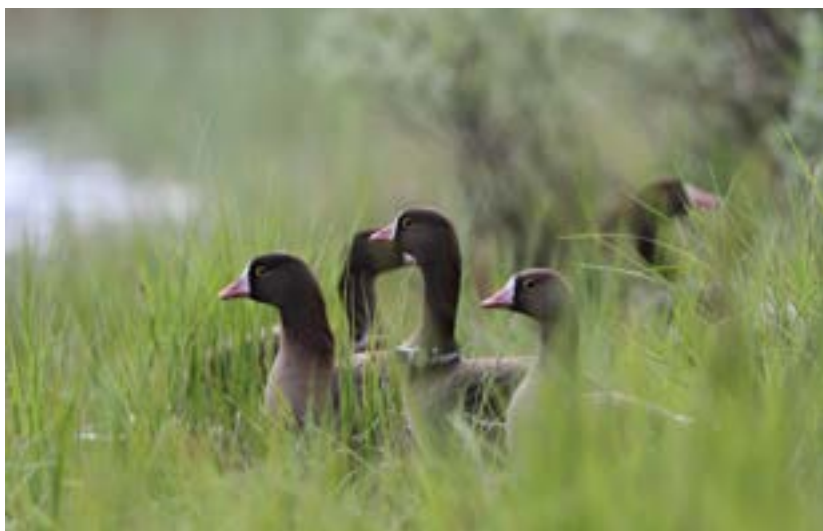

FOTO: FJÄLLGÅSPROJEKTET

Utsättningsgäss vid den nya utsättningsplatsen i Gällivarefjällen. Notera GPS-halsbandet med solceller på fjällgäsen i mitten. LKAB sponsrar dessa dyra sändare.

FOTO: FJÄLLGÅSPROJEKTET

Fjällgäsen är en liten gås, endast något större än en gräsand.

området nästa vår. Samtidigt rapporterades ett bra häckningsresultat för fjällgässen i Arjeplogsfjällen 2023, med flera observationer av fjällgäsfamiljer och ungar. Totalt sett är detta resultat glädjande och ger motivation för fortsatt bevarandearbete. Fyra utsättningsgäss vid utsättningarna i Arjeplogsfjällen 2023 försågs med GPS-sändare och har redan återsetts på plats i Nederländerna för övervintning. Fjällgåsprojektet är en samverkan mellan Svenska Jägareförbundet,

Nordens Ark och Norrbottens Ornitologiska Förening.

Medlemsaktiviteter

Årets medlemsaktiviteter i NOF utgjordes av ett antal uteaktiviteter, i huvudsak årligen återkommande. Exempel är vinterfågelmatning, vinterfågelrace, 24-timmarsskådning, inventering och ringmärkning, häckfågelinventering på Haparanda Sandskär et cetera. ■

Västerbottens Ornitologiska Förening

Föreningen har i många år haft anledning att yttra sig i en stor mängd planerade vindkraftsparksärenden – ett energislåg som definitivt inte är optimalt för djur som fåglar och fladdermöss som nyttjar samma luftrum. Längre har det gällt landbaserade vindkraftsparker och VOFs, liksom BirdLife Sveriges, policy har inte varit nej till vindkraft utan: nej inte där, men där kan vara ok, och så vidare. Dock har vi ständigt påpekat att kunskapen kring hur vindkraften påverkar främst flygande fåglar är ytterst bristfällig, liksom erfarenheten av de olika förslag som framförts för att undvika kollisioner med såväl vingar som byggnader. Men i verksamhetsberättelsen 2022 skrev vi: "Vi har anledning tro att havsbaserad vindkraft i Bottenviken, Bottenhavet, och särskilt det stora flyttfågelstråket över Norra Kvarken, kommer för fågelskyddet att bli ytterst problematiskt, och något för framtiden att bevaka". Den framtiden blev realtid redan i mitten av det gångna året. Planer på tre stora parker projekteras i just Norra Kvarken: Aurum Syd och Aurum Nord (summa 147 vindkraftverk, upp till 360 meter höga) längs kusten norr om Holmön inom Robertsfors och Skellefteå kommun, samt en stor park, Kappa-parken, längre ut till havs längs Sveriges territorialgräns (summa 74 verk med en höjd av upp mot 330 meter). Om dessa verk skulle byggas, var det vår bedömning att det skulle bli en formlig vägg mitt i norra Europas mest intensiva flyttfågelstråk, såväl det öst-västliga som det nord-sydliga stråket. Remisstiden var ytterligt kort, slutet av juli respektive slutet av augusti – det vill säga mitt i sommaren. Den första åtgärden var att kräva förlängd yttrandetid, åtminstone till slutet av september. Men det slutade, efter mycket fram och tillbaka särskilt med ett av bolagen, med att vindkraftsbolagen godtog att vårt yttrande inkom i slutet av oktober. Det här var ju ett ytterst krävande arbete

att ta ställning till. VOFs ställningstagande, ur fågelskyddssynpunkt, var att havsbaserad vindkraft inte kunde vara mer olyckligt placerad än just i Norra Kvarken! Att verkligen ge goda skäl för detta vårt ställningstagande krävde ett betydande arbete, och som sakkunnig i detta ärende inkallades Ulf Skjällberg – forskare och ivrig fågelskådare som i decennier haft koll på sträcken i Norra Kvarken. På ett beundransvärt sätt har Ulf utarbetat ett väldokumenterat yttrande för VOFs räkning gällande Aurum-parkerna, ett yttrande som bygger på 30 års sträckobservationer, utförda av många västerbottenskådare, som är ut och år in, i ur och skur, observerat, noterat och rapporterat.

Den yttre parken – Kappa-parken – längs territorialvattengränsen är för långt ut för att observeras från svenska sidan. Ulf arbetar fortfarande med kontakter i Finland för att slutföra yttrandet vad gäller denna park.

Ur fågelskyddssynpunkt är dessa havsbaserade vindkraftsparker, som nu planeras i hela Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken, naturligtvis inte enbart av svenskt intresse, utan en angelägenhet för alla länder kring "The Baltic Sea". Kontakter har tagits med Naturvårdsverket, som det enligt lag åligger genomföra ett så kallat ESBO-samråd (Ekologisk Särskilt Betydelsefulla Områden). Ännu har vi inte sett något resultat av detta. Påpekas bör att inte bara VOF utan även BirdLife Sverige anförst starka skäl mot

Aurum-parkerna.

Det finns även ett vindkraftsbolag som, enligt kontakter med Naturskyddsföreningen i Västerbotten, projekterar en park längre ut utanför Obbolaön. Men detta bolag har inte kontaktat VOF om planerna. Dock, det som gäller om Aurum-parkerna är lika tillämpligt på parker söder om dessa – hur exakt sträcket går över Norra Kvarken beror till stor del på väder och vind.

Tidningen Fåglar i Västerbotten

Medlemstidningen FiV har utkommit med sina två planerade nummer.

Fågelguidningar och allmänheten

De via Länsstyrelsen och Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälvens delta utlagda guidningarna för allmänheten kunde i år genomföras i vanlig ordning. Guidningarna, åtta stycken, genomfördes av representanter för VOFs styrelse, Kungs- och Havsörnsprojektet, Umeå Fågel förening, Umedeltats Fältstation, Fågelstationen Stora Fjäderägg, samt av Christer Olssons som i maj hade en särskild guidning för synskadade – en guidning som genomfördes på Stora Tuva och hade fokus på hur fåglar sjunger, lockar och varnar. BirdLife Sveriges initiativ Fågelskådningens dag genomfördes den 6 maj vid Brånsjön och på Bölesholmarna, och en "Fågeltornskamp" genomfördes mellan tornet på Bergön och det nya tornet i Brånsjön – Bergön vann med sina 78 arter! ■

VOFs ställningstagande, ur fågelskyddssynpunkt, var att havsbaserad vindkraft inte kunde vara mer olyckligt placerad än just i Norra Kvarken!

Bilden är inte kopplad till
artikeltexten.

FOTO: ARKIVBILD

